

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU**

**FACULTATEA ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI ȘI INFORMATICĂ
CATEDRA: PEDAGOGIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR**

Suport de curs

**UNITATEA DE CURS 2.
ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE**

MODULUL

Activități curriculare și extracurriculare în învățământul primar

Saranciuc-Gordea Liliana,
doctor în pedagogie,
conferențiar universitar

Chișinău, 2021

CZU 373.3.091(075.8)

Aprobat prin decizia Senatului UPS „Ion Creangă” din20...

Recenzenți:

Ludmila Ursu, doctor în pedagogie, profesor universitar UPS „Ion Creangă”

Valentina Mîslițchi, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol.

Alcătuitor:

Liliana Saranciuc-Gordea, doctor în pedagogie, conferențiar universitar.

Lucrarea este elaborată în conformitate cu curriculumul universitar actual

Modulul *Activități curriculare și extracurriculare în învățământul primar* este format din două unități de curs de specialitate care asigură un set de cunoștințe, capacități și competențe interconectate: *Curriculumul pentru învățământul primar și Activități extracurriculare*.

Achizițiile dobândite de studenți în cadrul modulului dat urmează a fi concretizate și dezvoltate în cadrul unităților de curs/modulelor de specialitate care în consensul caracteristicilor disciplinelor cu același generic permit absolvenților să activeze ca specialist la nivelul primar de învățământ în condiții de competitivitate pe piața muncii, la nivelul standardelor și tendințelor naționale și internaționale.

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Activități extracurriculare. Modulul "Activități curriculare și extracurriculare în învățământul primar" : Unitatea de curs 2 : Suport de curs / Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău, Facultatea Științe ale Educației și Informatică, Catedra Pedagogia Învățământului Primar ; alcătuitor: Liliana Saranciuc-Gordea. – Chișinău : S. n., 2021 (CEP UPS). – 121 p. : fig., tab.

Referințe bibliogr. în text. – 100 ex.

ISBN 978-9975-46-581-6.

373.3.091(075.8)

A 16

CUPRISUL

UNITATEA 1. Introducere. Activitățile extracurriculare-timpul liber în bugetul general de timp școlar. Impactul activităților extracurriculare asupra profilului de formare a absolventului claselor primare	4
LUCRU INDIVIDUAL 1.....	14
UNITATEA 2. Abordări conceptuale: activități extracurriculare (AE).	14
Caracteristicile și funcțiile AE.....	
LUCRU INDIVIDUAL 2.....	25
UNITATEA 3. Tipologia AE.....	25
LUCRU INDIVIDUAL 3.....	31
UNITATEA 4. Particularitățile formelor de organizare a AE în clasele primare.....	31
LUCRU INDIVIDUAL 4.....	38
UNITATEA 5. Specificul proiectării, organizării și evaluării AE.....	39
LUCRU INDIVIDUAL 5.....	55
UNITATEA 6. Metodologia AE. Metode de valorificare a AE.....	55
LUCRU INDIVIDUAL 6.....	87
UNITATEA 7. Conținutul actelor de politici educaționale naționale privind AE în clasele primare.....	88
LUCRU INDIVIDUAL 7.....	92
SEMINAR.....	94
Seminar 1.....	94
Seminar 2.....	95
Seminar 3.....	96
Seminar 4.....	97
Seminar 5.....	97
Seminar 6	98
Seminar 7.....	99
LABORATOR.....	100
Laborator 1.....	100
Laborator 2.....	104
EVALUARE.....	106
Evaluare curentă 2.....	106
Evaluare finală.....	107
BIBLIOGRAFIE.....	108
ANEXE.....	110

UNITATEA 1. Introducere. Activitățile extracurriculare-timpul liber în bugetul general de timp școlar. Impactul activităților extracurriculare asupra profilului de formare a absolventului claselor primare

Secolul XXI a marcat un punct de turnură în evoluția conceptelor de educație formală și non-formală, aflate din ce în ce mai frecvent în centrul discursului educațional internațional. În plan european, inițiativa promovării *activității educative școlare și extrașcolare* aparține Consiliului Europei prin Comitetul de Miniștri care și-a concretizat demersurile în recomandările adresate în acest domeniu statelor membre.

Cel mai relevant document îl constituie Recomandarea din 30 aprilie 2003, care menționează direcțiile de acțiune referitoare la recunoașterea statutului echivalent al activității educative școlare și extrașcolare cu cel al educației formale din perspectiva contribuției egale la dezvoltarea personalității copilului și a integrării lui sociale.

<http://www.creeaza.com/didactica/didactica-pedagogie/STRATEGIA-DEZVOLTARII-ACTIVITA354.php>

Acest document precizează direcțiile de acțiune referitoare la recunoașterea statutului echivalent al activităților educative școlare și extrașcolare, cu cel al educației formale, din perspectiva contribuției lor egale la dezvoltarea personalității libere a copilului și a integrării lui în societate.

Prin prisma dată, activitatea educativă școlară și extrașcolară reprezintă spațiul care permite transferul și aplicabilitatea cunoștințelor, abilităților, competențelor dobândite în sistemul de învățământ în scopul modelării întregii activități psihice a elevilor și a conduitei acestora conform cerințelor societății în care se trăiesc prin *comportamente prosociale*. Prin formele sale specifice, activitatea educativă școlară și extrașcolară dezvoltă gândirea critică și stimulează implicarea tinerei generații în actul decizional în contextul respectării drepturilor omului și al asumării responsabilităților sociale, realizându-se, astfel, o simbioză lucrativă între *componenta cognitivă și cea comportamentală*. [ibidem]

În școala contemporană, eficiența educației depinde de gradul în care se pregătește copilul pentru participarea la dezvoltarea de sine și de măsura în care reușește să pună bazele formării personalității copiilor. În acest cadru, învățământul are misiunea de a-i forma pe copii sub aspect psihointelectual, fizic și socioafectiv, pentru o cât mai ușoară integrare socială. Complexitatea finalităților educaționale impune îmbinarea activităților curriculare cu cele extracurriculare. Aceste finalități în plan autohton (p. 27) sunt urmărite prin *Profilul absolventului instituției școlare*, care rezultă din *Idealul educațional*, specificat în art.6 al Codului Educației al Republicii Moldova (2014).

http://particip.gov.md/public/documente/137/ro_3966_CadrulreferintaalCurriculumuluiNaional23022017.pdf

Profilul de formare al absolventului la nivelul învățământului primar reprezintă o componentă reglatoare a *Curriculumului Național pentru învățământul primar* ce descrie așteptările exprimate față de elevi la sfârșitul învățământului obligatoriu și se fundamentează pe cerințele sociale exprimate în legi și în alte documente de politică educațională, precum și pe caracteristicile psiho-pedagogice ale elevilor. [ibidem] El se structurează în conformitate cu patru atribute generice ale viitorilor cetățeni, care sunt specificate la nivelul învățământului primar [ibidem, p.27-32]: persoanele cu încredere în propriile forte; persoanele deschise pentru învățare pe parcursul întregii vieți; persoanele active, proactive, productive, creative și inovatoare; persoanele angajate civic și responsabile (p. 12-13, CN ÎP, 2018).

https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_primare_site.pdf

Astfel, prin prisma dată, în spațiul și mediul educațional al școlii elevii vor fi echipați cu un set de competențe cheie/transversale/ transdisciplinare prosociale care să le permită adaptarea

la societatea actuală circumscrise de Profilul absolventului claselor primare prin **activitățile extracurriculare**.

Cu referire la specificul activităților extracurriculare în clasele primare s-au realizat diverse cercetări:

- prin abordarea activității extracurriculare ca modalitate de învățare pe parcursul întregii vieți (life-long learning) sau a educației permanente: G. Bunescu, M. Ionescu, C. Iosifescu, I. Maciuc, V. Chiș, G. Vlăsceanu, et. al.;

- prin abordarea activităților extracurriculare ca activități de suplینire a timpului liber al elevului: A. Berușcă, I. Bontaș, C. Cocoș, L. Granaci, M. Jigău, et. al.;

- prin abordarea activităților extracurriculare ca activități cu rol complementar orelor clasice de predare-învățare în clasele primare: M. Cernea, N. Crăciunescu, D. Ionescu, R. Popescu, C. Țiru et. al.

Cercetările date clarifică sensul activităților extracurriculare în clasele primare prin:

- dezvoltarea unei atitudini proactive;
- integrarea copiilor într-un colectiv, dezvoltarea experienței și spiritului de echipă;
- creșterea stimei de sine a încrederii în forțele proprii, și dezvoltarea abilităților de comunicare;

- stimularea interesului pentru cunoaștere în general;
- descoperirea și dezvoltarea talentelor și aptitudinilor copiilor;
- dezvoltarea unor atitudini deschise, tolerante, umaniste;
- dobândirea abilităților practice în situații concrete;
- capacitatea de a se adapta ușor unor situații noi;
- îmbunătățirea relației școală (cadru didactic)-familie-copii;
- dezvoltarea abilităților de informare și utilizarea optimă a mijloacelor moderne de informare.

După clasificarea UNESCO **educația extracurriculară - educația de dincolo de procesul de învățământ**, apare sub două aspecte principale:

- *educația informală*: reprezintă influența incidentală a mediului social transmisă prin situațiile vieții de zi cu zi;

- *educația non-formală*: se realizează fie în sistemul de învățământ, fie în cadrul unor organizații cu caracter educativ.

https://www.concursurilecomper.ro/rip/2018/ianuarie2018/33_Ifrim%20Nicoleta_Activitatile%20extrascolare.pdf

Activitățile extracurriculare nu intră în domeniul curriculumului oficial dar au finalități menite să susțină în mod direct dezvoltarea competențelor promovate prin programele școlare; au caracter complementar activităților de învățare realizate la clasă, urmăresc lărgirea și adâncirea informației și cultivă interesul pentru diferite domenii de cunoaștere. Astfel de activități funcționează, în general, cu rol de „curriculum suplimentar”, intră în sfera educației nonformale, la care pot participa elevii în afara programului școlii, au scopuri variate (interacțiune socială, leadership, recreere și educație pentru sănătate, autodisciplină și creștere a încrederii în sine).

https://www.concursurilecomper.ro/rip/2018/ianuarie2018/33_Ifrim%20Nicoleta_Activitatile%20extrascolare.pdf

O altă sursă susține că, termenul de „activități extracurriculare” este adesea utilizat în sinonimie cu cel de „activități co-curriculare” sau cu cel de „activități în afara clasei”. În primul caz, reiese importanța acestora în completarea Curriculumului Național, iar în al doilea, separarea spațio-temporală de activitățile formale obligatorii. De asemenea, în literatura de specialitate, conceptul este adesea utilizat ca echivalent al „activităților extrașcolare”, de altfel în

mod eronat, dat fiind că acestea reprezintă toate activitățile ce au loc în afara instituției de învățământ și acestea sunt doar o componentă a activităților extracurriculare.

Astfel, **activitățile extrașcolare aveau scopul** de a oferi copilului posibilitatea să se miște, să se exprime liber, să facă lucruri care îi plac.

Conform prevederilor Codului Educației al Republicii Moldova (Monitorul Oficial Nr. 319-324 art. nr: 634), Capitolul VII. Articolul 36. (1) „Învățământul extrașcolar se realizează în afara programului și activității școlare prin activități complementare procesului educațional desfășurat în instituțiile de învățământ și are menirea să dezvolte potențialul cognitiv, afectiv și acțional al copiilor și tinerilor, să răspundă intereselor și opțiunilor acestora pentru timpul liber”.
<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=355156>

Literatura de specialitate nu dispune de o definiție comună a activităților extracurriculare. *Domeniul extracurricular* acoperă o arie foarte largă de activități, cu o tipologie extrem de variată (Eccles și Barber (1999): a) prosociale; b) sporturi de echipă; c) implicare în activități de organizare în școli; d) artistice; e) cluburi școlare [apud, 16, p.10].

În viziune pedagogică, sub aspect conceptual (I. Bontaș, C. Cucos, M. Ionescu, V. Chiș), **activitățile extracurriculare se referă:**

» la totalitatea activităților educative organizate și planificate în instituțiile de învățământ sau în alte organizații cu scop educațional, dar mai puțin riguroase decât cele formale și desfășurate în afara incidenței programelor școlare, conduse de persoane calificate, cu scopul completării formării personalității elevului asigurată de educația formală sau dezvoltării altor aspecte particulare ale personalității acestuia.

» la oportunitatea pentru dezvoltarea unor competențe, în raport cu anumite obiective ce inspiră și provoacă educabilul, atât pentru succesul lui educațional, cât și pentru cel din viața de zi cu zi. Acestea au o valoare importantă atât pentru dezvoltarea socială a educabilului, cât și pentru cea personală, prin demersuri specifice și particulare.

În acest sens, sursa de specialitate (I. Mureșan, E. Crișan, C. Precup, A. Rotar, 2013, p. 3) susține că, deși activitățile specifice educației formale urmăresc anumite finalități menționate anterior, totuși ele nu uzitează la maxim de valorizarea unor competențe precum: dezvoltarea unor abilități interpersonale, muncă în echipă, inițierea și implementarea unor proiecte personale sau în echipă, deprinderi de însușire a stilului de învățare etc.

http://video.elearning.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2016/08/134267_P7_Suport_curs.pdf

Conceptul de activitate extracurriculară a apărut în contextual reorganizării sistemului global de învățământ, care se orientează pe formativ, în detrimentul informativului specific învățământului de tip tradițional. În plus, vorbim de necesitatea învățării pe parcursul întregii vieți (life-long learning) sau a educației permanente.

Educația de tip extracurricular nu vine să schimbe un sistem de valori, să contravină educației de tip curricular, ci o completează, făcând-o pentru educabili mai atractivă și mai eficientă.

https://apte.org.ro/media/Lucrare_Prof._Dorel_Nicoar%C4%83%E2%80%93Palatul_copiilor_Bistrita.pdf

Practica pedagogică denotă faptul că aceste activități au un rol deosebit de important în formarea tinerilor ca persoane libere și active. În cadrul acestor activități elevii se deprind să folosească surse informaționale diverse, să întocmească colecții, să sistematizeze date, învață să învețe. **Prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități, copii se autodisciplinează, ating un nivel de dezvoltare a atitudinilor prosociale [3]: interacțiunea socială; relaționarea socială; comportamentul prosocial.** Cadrul

didactic are, prin acest tip de activități, posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal al școlii și al învățământului primar – pregătirea copilului pentru viață.

http://iabvtgv.blogspot.com/2011/12/calitatea-activitatilor-extrascolare_25.html

Din considerentul dat, cadrele didactice (1, p. 6,7, 9) și cadrele de conducere (2, p. 6) din învățământul general autohton sunt obligate să dispună de competențe de concepere, organizare, proiectare și realizare a activităților extracurriculare:

• https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_didactice_din_invatamantul_general.pdf

• https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_de_conducere_din_invatamantul_general.pdf

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE-TIMPUL LIBER ÎN BUGETUL GENERAL DE TIMP ȘCOLAR

Modelarea, formarea și educația omului cere timp și dăruire. Timpul istoric pe care îl trăim cere oameni în a căror formație caracterul și inteligența se completează pentru propria evoluție a individului. În școala contemporană eficiența educației depinde de gradul în care se pregătește copilul pentru participarea la dezvoltarea de sine și de măsura în care reușește să pună bazele formării personalității copiilor. În acest cadru, învățământul are misiunea de a-i forma pe copii sub aspect psiho-intelectual, fizic și socioafectiv, pentru o cât mai ușoară integrare socială.

Complexitatea finalităților educaționale impune îmbinarea activităților curriculare cu cele extracurriculare, iar parteneriatul educațional, ca set de intervenție complementară, apare ca o necesitate. Степанова, Е., Н., Александрова, М. А. (2004) precizează că oricât ar fi de importantă educația curriculară realizată prin procesul de învățământ, ea nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului. Rămîne cadrul larg al timpului liber al copilului, în care viața capătă alte aspecte decît cele din procesul de învățare școlară. În acest cadru, numeroși alți factori acționează, pozitiv sau nu, asupra dezvoltării elevilor.

După o binecunoscută clasificare UNESCO (Păun, E.,(1999)), educația extracurriculară și extrașcolară, adică educația de dincolo de procesul de învățământ, apare sub două aspecte principale: educația informală – reprezintă influența incidentală a mediului social transmisă prin situațiile vieții de zi cu zi și educația non-formală, care se realizează fie în sistemul de învățământ, fie în cadrul unor organizații cu caracter educativ.

Activitățile extracurriculare reprezintă activitățile în timpul liber al elevului. În bugetul general de timp școlar, timpul liber este perioada ce-i rămîne elevului după îndeplinirea activităților curriculare obligatorii prevăzute de orar.

În acest context activitățile extracurriculare, desfășurate în timpul liber al elevului urmează după A. Berușcă, L. Damșa, R. Niculescu, L. Granaci să corespundă intereselor, aptitudinilor și înclinațiilor elevilor; să fie îndrumate în mod competent de cadre didactice ai claselor de elevi. Ele oferă prilejul de îmbogățire a experienței sociale, de participare la realizarea propriei instruirii și educații [1,7,16,10].

Activitățile extracurriculare nu repetă manualele și programele școlare, dar solicită participarea elevilor în funcție de aptitudini, interese, dorințe, sex, situație concretă etc., ceea ce favorizează individualizare proceselor educaționale [9].

Bugetul general de timp și timpul liber

După I. Bontaș (2001) timpul liber ar trebui să devină o dimensiune reală, valoroasă și eficientă a împlinirii relevante a vieții omului și nu în sensul de a fi irosit, de a fi folosit la împlinire fără nici un țel și nici în sensul de a fi folosit numai pentru destindere, distracții, divertisment etc.

De problema definirii conținutului timpului liber s-au ocupat mai mulți sociologi și pedagogi, rezumând rolul acestuia în viața individului la trei **funcții majore**: a) regenerarea-refacerea forțelor fizice și spirituale în timpul îndeplinirii obligațiilor profesionale, familiale și sociale; b) compensarea–exercitarea insuficiență a capacităților în timpul activităților profesionale; c) dezvoltarea – o funcție ideativă, care are rolul de a da individului o anumită orientare în domeniul ideilor [3,12,30,31].

Mutațiile calitative, structurale produse în domeniul învățămîntului, în procesul educației, în sfera timpului liber, trecerea la săptămîna de cinci zile, pune în seama școlii și a familiei probleme noi referitoare la organizarea activității elevului cînd el se află în afara programului școlar.

Presupunînd cunoașterea și însușirea modalităților diverse de organizare și petrecere a timpului liber, cunoașterea unor modele și tehnici de planificare a vieții personale în vederea dezvoltării sentimentului de satisfacție a trăirii timpului liber, formarea unui stil de viață civilizat, valorificarea tradițiilor și obiceiurilor, identificarea modalităților de relaxare, cultivarea atitudinii optimiste față de viață, școală și familie deopotrivă, își aduc contribuția la folosirea timpului liber.

Bugetul de timp zilnic al elevului, se distribuie între următoarele categorii de activități: somn, îngrijire personală, masa, deplasările, cursuri, activități extrașcolare individuale și colective (activități sportive, artistice, concursuri, activități gospodărești), vizionări de spectacole (film, teatru, programe tv.), activități recreative și de divertisment.

În literatura de specialitate sunt prezentate diverse modele orientative ale structurării bugetului de timp pentru 24 de ore [9, 31]. Am selectat modelul cu o medie statistică săptămînală (5 zile lucrătoare), care este structurat: 4-6 ore pentru activități didactice curriculare obligatorii conform orarului (în funcție de ciclul școlar); 4-5 ore pentru studiul individual (cu manualul, cu cartea, în bibliotecă, pregătirea temelor pentru acasă etc.); 3-6 ore de odihnă activă (scurte plimbări, activități cultural-artistice, sportive, de divertisment etc.); 2-3 ore pentru rezolvarea problemelor gospodărești (masa, ordine în curtea școlii, în casă, deplasări etc.) și 7-8 ore pentru somn .

Modelul bugetului de timp este necesar pentru buna organizare și proiectare a activității și vieții populației școlare.

Nu se pune problema instituirii unui nou program de organizare a timpului liber, pe lîngă cel al timpului de muncă, învățatură, ci de organizarea unor acțiuni și activități la care elevul să participe cu plăcere și interese, după preferințe și preocupări, opțional, în funcție de interesele și aptitudinile pe care le are pentru anumite domenii ale vieții sociale, artistice și culturale [9].

În învățămîntul primar, elevul trebuie îndrumat să se obișnuiască cu regimul zilnic, antrenîndu-se în diferite forme de odihnă activă, recreativă în aer liber. În ciclul gimnazial se va porni de la cunoașterea regimului zilnic al elevului, cu accent pe conștientizarea noțiunii de timp de timp liber, de joc, de excursie, drumeție, emisiuni radio-tv, pentru ca apoi să se facă referire la necesitatea folosirii timpului liber în mijlocul naturii în special în vacanță [10].

Elevii au nevoie de ajutor pentru a înțelege că timpul liber nu este irosirea vieții cu plăceri minore, cu este un bun prilej de pregătire pentru viață [ibidem].

Școala, familia, cluburile elevilor, palatul copiilor, celelalte instituții culturale, trebuie să-i ajute pe elevi să cunoască multiplele activități ce se pot organiza în timpul liber, activitățile în cercuri și cele individuale și să selecteze fapte și activități, să stabilească priorități și opțiuni. Numai astfel se pot crea elevilor posibilități de a-și fructifica predispozițiile în funcție de înclinații, aptitudini și interese pentru anumite sectoare de activitate [29]. Așadar, programarea timpului liber

trebuie să poarte un caracter dinamic, flexibil și creativ, care ar oferi posibilitate remodelării, în funcție de tipul școlii, a obiectivelor ei fundamentale, potrivit ciclurilor școlare, condițiilor concrete ale etapelor de activitate curriculară și extracurriculară a elevilor, zilelor de odihnă și vacanțelor școlare.

Activitățile din afara clasei și a școlii în timpul liber, trebuie să fie altceva decât activitatea didactică, atât în privința conținutului, cât și a formei de organizare și metodelor utilizate [27].

Manifestările cultural-artistice și sportive trebuie și chiar și-au reluat cursul normal în școli: la fel și vizionarea filmelor și spectacolelor de teatru, întrecerile sportive, excursiile și vizitele; serile culturale, cenaclurile literare contribuie la educarea gustului pentru frumos și pentru comportare civilizată [10]. Fie că e vorba de cercuri cu caracter artistic, sportiv, științific sau de activități, jocuri, artă manuală, de activități, organizare în vacanță de excursii sau întâlniri, rolul principal în urmărirea elevilor revine profesorului/învățătorului [7,17].

Un loc aparte în stabilirea și dirijarea bugetului de timp liber, în îndrumarea acestuia, îl ocupă familia care exercită o puternică și benefică înrîurire asupra întrebuințării timpului liber de către elevi, contribuind, în primul rînd, la folosirea judicioasă a acestuia. Familia, sub îndrumarea dirigintelui trebuie să acționeze ca un factor dinamizator al activităților desfășurate de copil în timpul liber. Familia este datoare să cunoască interesele și preocupările propriilor copii și, în funcție de acestea, să-l conducă la alegerea activităților din timpul liber. Într-un mediu familial sănătos copilul are posibilitatea de a-și forma deprinderi de folosire judicioasă a timpului liber, atât în privința folosirii acestuia în scopul pregătirii școlare, cât și al destinderii, recreării, odihnei de care copiii au nevoie. Utile sunt acțiunile unor familii de amenajare a unor spații destinate jocului, a unor mese de tenis sau porți de fotbal, a unor coșuri pentru baschet, care să vină în întâmpinarea de petrecere a timpului liber al copiilor. Se desprinde o evidentă legătură între succesele școlare ale elevilor și modul de a-și petrece timpul liber [13, 28].

Timpul liber care reprezintă o parte din sistemul educativ, trebuie pentru o deplină funcționalitate, să asigure rezolvarea unor imperative din structura personalității: informarea și formarea, recrearea și divertismentul, satisfacerea și împlinirea unor opțiuni.

Așadar, timpul liber în bugetul general de timp școlar este perioada cea rămasă elevului după îndeplinirea activităților curriculare obligatorii prevăzute de orar, iar acestui deziderat îi vor servi familia, școala și societatea. Rolul de esență în înțelegerea folosirii utile a timpului liber de către elev îl are dirigintele/învățătorul, care trebuie să știe a îmbina munca și distracția, acțiunile în masă cu cele de grup și individuale, înlocuind elevului experiența necesară formării și dezvoltării fizice și spirituale, pentru a avea un succes școlar și pentru a-și atinge aspirațiile profesionale.

Funcțiile timpului liber

Generalizînd conținutul expus anterior constatăm că timpul liber trebuie să le ofere elevilor posibilitatea de a opta pentru activități la alegerea lor. Pedagogul I. Jinga consideră că autodeterminarea activității, a preocupărilor din timpul liber implică o opțiune pentru o anumită activitate, o decizie care reprezintă debutul unei activități pe care individul o va desfășura. Din aceste considerente nu întîmplător timpul liber, desemnat uneori și prin termenul „loisir” se caracterizează prin: alegerea liberă și eliberarea de obligațiile instituționale; caracterul hedonist (generează satisfacție); caracterul personal (încurajează virtuțile dezinteresate).

De pe poziția dată sociologul francez *Joffre Dumazedier* distinge trei **funcții fundamentale ale timpului liber:**

-de odihnă (destindere);

-de distracție (divertisment);

-de dezvoltare a personalității, iar sociologul englez *Stanley Parker* introduce în discutarea conceptului de timp liber noțiunile de: schimbare, flexibilitate, spontaneitate, autodeterminare și evidențiază următoarele funcții:

-de relaxare (destindere) constă în posibilitatea de refacere a organismului după activitatea de bază;

-de distracție-se realizează prin delectare și amuzament creînd un tonus optimist;

-de dezvoltare (educativă) se concentrează în: îmbogățirea vieții spirituale și dezvoltarea personalității, formarea capacităților de autoorganizare a unui stil de viață elevat, stimularea capacităților creatoare și a stilului participativ.

Accepțiunile științifice pedagogice eșalonează următoarele funcții ale timpului liber:

-de informare-să contribuie la îmbogățirea orizontului de cunoștințe și informații din domeniile științei, tehnicii, culturii, artei, literaturii, managementului tec.;

-de formare-dezvoltare-să stimuleze dezvoltarea intelectuală, gândirea critică, gândirea creatoare, inteligența, spiritul novator; să cultive talente, valori morale, spiritul de cooperare și sel întreprinzător etc.;

-de destindere-recreere;

-de divertisment-distracție.

Autorul I. Jinga consideră că educației elevilor pentru timpul liber trebuie să i se acorde o atenție deosebită, în acest scop urmărindu-se atingerea acestor obiective:

- cunoașterea și însușirea diverselor modalități de organizare și petrecerea a timpului liber;
- identificarea și cultivarea corespondențelor optime dintre interese, aptitudini, talente și posibilități de exersare și dezvoltare alor;
- inițierea, susținerea și dezvoltarea comportamentului ludic;
- cunoașterea unor modele și tehnici de planificare a vieții personale, în vederea dezvoltării sentimentului de satisfacție a trăirii timpului;
- formarea unui stil de viață civilizată;
- cunoașterea specificului național privind petrecerea timpului liber în vederea valorizării tradițiilor și obiceiurilor naționale;
- identificarea surselor de stres și a căilor de evitare a lor și identificarea modalităților de relaxare;
- cultivarea unei atitudini optimiste în viață.

Modelul cu o medie statistică săptămânală (5 zile lucrătoare)

- 4-6 ore pentru activități didactice curriculare obligatorii conform orarului (în funcție de ciclul școlar);
- 4-5 ore pentru studiul individual (cu manualul, cu cartea, în bibliotecă, pregătirea temelor pentru acasă etc.);
- 3-6 ore de odihnă activă (scurte plimbări, activități cultural-artistice, sportive, de divertisment etc.);
- 2-3 ore pentru rezolvarea problemelor gospodărești (masa, ordine în curtea școlii, în casă, deplasări etc.) și 7-8 ore pentru somn .

Bugetul de timp la școlarii mici (în ore)

Componentele regimului zilei	cl.I	cl.a II-a	cl. a III-a	cl.a IV-a
Activitatea în cadrul școlii	3-4	4	4	4-5
Pregătirea lecțiilor	1	1 ^{1/2}	1 ^{1/2} -2	2-2 ^{1/2}
Drumul la școală și înapoi, plimbare în aer liber, sport, jocuri de mișcare	3 ^{1/2}	3 ^{1/2}	3 ^{1/2}	3 ^{1/2}
Ocupații în afara clasei și în afara școlii: activități la libera alegere, lecturi, muzică, ajutor în familie etc.	1	1-2	1-2	1-2
Gimnastica de dimineață, autoservire, luarea mesei	2 ^{1/2}	2 ^{1/2}	2 ^{1/2}	2 ^{1/2}
Somn ziua	1-1 ^{1/2}	1		
noaptea	11-11 ^{1/2}	11-11 ^{1/2}	11-11 ^{1/2}	10-10 ^{1/2}

În direcția abordată se pot valorifica următoarele sugestii:

Pornind de la ideea că trebuie să realizați un parteneriat autentic cu elevii clasei, este bine ca să li se solicite părerile cu privire bugetul de timp în organizarea AE. Înainte de realizarea acestei idei, se organizează o activitate ce i-ar face pe elevi să se simtă în largul lor, lucrând în echipe a câte 2-3 persoane, încât să se convingă de faptul că părerea lor contează, că aportul fiecăruia este important pentru întregul colectiv. După realizarea acestei activități, elevii vor fi capabili: *să identifice rolul lor în buna organizare a timpului liber; să se pătrundă de simțul responsabilității pentru activitățile în care sunt antrenați; să gândească critic și să lucreze creativ.*

Algoritmul activității

1. Împărțiți elevii în grupe de 4 sau 6, dând fiecărei echipe câte o fișă de lucru „Ce ai face tu?”.
2. Fiecare echipă pune în discuție coordonatele indicate în fișa de lucru. Urmează dezbateri cu privire la: dacă este bine plasată în timp coordonată respectivă; ce simte respectivul elev când se apropie ora desfășurării ei; ce ar schimba el în conținutul activității date.
3. După ce s-au încheiat discuțiile și s-au scris notițele pe o fișă suplimentară, va fi completată fișa de lucru a elevului.
4. După ce toate echipele au completat *Fișa de lucru a elevului*, fiecare echipă delegă un lider, desemnat de către membrii ei anterior, pentru a prezenta clasei opiniile lor.
5. Fișele de lucru ale elevilor, cu sugestiile lor fixate, sunt adunate de către învățător și acesta va ține cont de ideile expuse în procesul proiectărilor educative operaționale.

Fișa de lucru a elevului

Echipa nr. _____

Data _____

Coordonate ale bugetului general de timp	Opiniile mele
1.	
2.	
3.	
4.	

Lipsa de programare sau programarea și organizarea defectuoasă a bugetului general de timp le provoacă atât cadrelor didactice, cât și elevilor suprasolicitare, surmenaj, nervozitate, care se exprimă prin:

- Stare de alarmă-lipsă de concentrare, iritabilitate, insomnii, erori frecvente;
- Stare de agitație-tonus ridicat, pierdere a încrederii în forțele proprii și în potențialul elevilor;
- Stare de epuizare-scădere vizibilă a capacității de lucru, apatie, indiferență și chiar sindrom al depresiei.

IMPACTUL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ASUPRA PROFILULUI DE FORMARE A ABSOLVENTULUI CLASELOR PRIMARE

Activitățile extracurriculare reprezintă un element prioritar în politicile educaționale întrucât au un impact pozitiv asupra dezvoltării personalității tânărului, asupra performanțelor școlare și asupra integrării sociale în general.

Participarea la activități extracurriculare structurate organizate de școli, spre deosebire de participarea la activități nestructurate (uneori incluzându-le și pe cele organizate în școli) se asociază cu rezultate pozitive în ceea ce privește (Feldman și Matjasko, 2005) [apud, 16, p. 12] :

- »performanță și rezultate școlare mai bune;
- »coeficienți de abandon școlar mai scăzuți;
- »o stare psihologică mai bună, incluzând un nivel de stimă de sine mai bun, mai puține griji privind viitorul și sentiment redus de izolare socială;
- »un nivel scăzut de comportamente delincvente, incluzând arestări și comportamente antisociale.

Un studiu al lui Eccles și Barber (1999) indică un impact diferit al activităților extracurriculare, în funcție de tipul lor:

- participarea în toate tipurile de activități extracurriculare corelează cu creșterea rezultatelor școlare;
- participarea la activități sportive, administrativ-școlare și cluburi școlare înregistrează o probabilitate mai mare ca elevii să se înscrie la facultate până la vârsta de 21 de ani;
- participarea la activități prosociale corelează cu o rată mai mică de delincvență în rândul elevilor participanți. [ibidem, p. 13]

Sistemul de competențe pentru învățământul primar prin competențele transdisciplinare circumscrise de *Profilul absolventului claselor primare* (reprezintă atitudinile și valorile) și prin *competențele specifice disciplinelor* (cunoștințe, abilități, valori, atitudini) pe care Curriculumul Național (2018) ar trebui să le formeze și să le dezvolte elevilor conform Codului Educației (2014) în cadrul unor domenii de cunoaștere/arii curriculare; diferite acțiuni comune/asociate diferitor discipline, de regulă, dintr-o arie curriculară; în „jurul” unor subiecte comune pentru diferite discipline școlare, se regăsesc și în cele pe care vor să le dezvolte învățătorii elevilor prin *activitățile extracurriculare*, dar și în cele pe care copiii, părinții și ceilalți actori le consideră necesare (p. 12). https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_primare_site.pdf

Astfel, AE reprezintă un element prioritar în politicile educaționale naționale, întrucât au un impact pozitiv asupra dezvoltării personalității tânărului, asupra performanțelor școlare și asupra integrării sociale în general. **Participarea la AE structurate și organizate de școli, spre deosebire de participarea la activități nestructurate (uneori incluzându-le și pe cele organizate în școli) se asociază cu rezultate pozitive:**

- **beneficii formative ale AE** (D. Ionescu, R. Popescu (2012, p. 34-35). Cele mai frecvente beneficii ale activităților extracurriculare pot fi grupate după cum urmează în figura de mai jos:

Beneficiile activităților extracurriculare (apud, D. Ionescu, R. Popescu (2012, pp. 34-35) http://www.oportunitatiegale.ro/pdf_files/Activitati%20extrascolare%20in%20ruralul%20romanesesc.pdf	
»activizarea copiilor, dezvoltarea unei atitudini proactive;	
»integrarea copiilor într-un colectiv, dezvoltarea spiritului de echipă și experiența lucrului în echipă;	
»creșterea stimei de sine și a încrederii în forțele proprii, autocunoaștere;	
»dezvoltarea abilităților de comunicare;	
»creșterea interesului pentru școală în general, stimularea interesului pentru cunoaștere în general;	
»descoperirea și dezvoltarea talentelor și aptitudinilor copiilor;	
»dezvoltarea unei atitudini deschise, tolerante, umaniste și ecologiste;	
»dobândirea abilităților practice în situații concrete, utile pentru viață (să vorbească cu instituțiile statului, să caute informații pe internet, să pună un garou, să folosească bancomatul sau cântarul într-un supermarket);	
»capacitatea de a se adapta ușor unor situații noi, dezvoltarea unor comportamente adecvate social pentru situații uzuale;	
»îmbunătățirea relației cu profesorii, crearea unei legături mai apropiate între cadre didactice și copii;	
»îmbunătățirea relației cu părinții;	
»crearea unei legături mai strânse între familii, copii și reprezentanții școlii sau școala ca instituție;	
»supravegherea copiilor.	

- **impact dezvoltativ al AE** (Eccles și Barber (1999), Feldman și Matjasko (2005), Mahoney, 2000; Mahoney & Cairns (1997), apud, pp. 11-14) asupra personalității elevului, **asupra performanțelor școlare și asupra integrării sociale în general** pot fi grupate în opinia noastră după cum urmează în tabelul de mai jos, consultând și generalizând sursele de specialitate:

D. Ionescu, R. Popescu (2012)

http://www.oportunitatiegale.ro/pdf_files/Activitati%20extrascolare%20in%20ruralul%20romanesesc.pdf

V. Tudor, C. Ciolcă (2010, p. 9)

file:///C:/Users/User-01/Downloads/Virgil_Tudor_Didactica_EFS_activitati_extracurriculare.pdf

sursa (2011)

http://iabvtgv.blogspot.com/2011/12/calitatea-activitatilor-extrascolare_25.html

Impactul activităților extracurriculare asupra dezvoltării personalității elevului, asupra performanțelor școlare și asupra integrării sociale

(apud, D. Ionescu, R. Popescu (2012, pp. 11-14)

http://www.oportunitatiegale.ro/pdf_files/Activitati%20extrascolare%20in%20ruralul%20romanesesc.pdf

Autori	Abordări cu referire la impactul pozitiv asupra dezvoltării personalității elevului, asupra performanțelor școlare și asupra integrării sociale în general
Feldman și Matjasko (2005)	<ul style="list-style-type: none"> - performanță și rezultate școlare mai bune; - coeficienți de abandon școlar mai scăzuți; - o stare psihologică mai bună, incluzând un nivel de stimă - de sine mai bun, mai puține griji privind viitorul și - sentiment redus de izolare socială; - un grad mai scăzut de abuz de alcool și droguri; - un grad mai scăzut de activitate sexuală în rândul fetelor; - un nivel scăzut de comportamente delincvente, incluzând - arestări și comportamente antisociale.

Eccles și Barber (1999)	<ul style="list-style-type: none"> - participarea în toate tipurile de activități extracurriculare corelează cu creșterea rezultatelor școlare; - participarea la activități sportive, administrativ-școlare și cluburi școlare înregistrează o probabilitate mai mare ca elevii să se înscrie la facultate până la vârsta de 21 de ani; - participarea la activități prosociale corelează cu o rată mai mică de delincvență în rândul elevilor participanți
--------------------------------	---

LUCRU INDIVIDUAL 1.

1. Studiați și analizați U. 1. Din suport – „Bugetul general de timp și timpul liber”
2. Numiți funcțiile majore a timpului liber din perspectiva rolului acestuia în viața omului
 - a)
 - b)
 - c)
3. Argumentați, cu trimeteri la suport:
 - Ce probleme actuale cu referire la organizarea activității elevului aflat în afara programului școlar sunt puse prioritate în seama școlii și a familiei?
 - Ce acțiuni și activități derulate în școală și acasă pot aduce contribuție la folosirea timpului liber?
 - Ce categorii de activități prefigurează bugetul de timp zilnic al elevului?
4. Studiați și analizați suportul la subcapitolul „Impactul activităților extracurriculare asupra profilului de formare a absolventului claselor primare”
5. În baza acestui subcapitol, estimați beneficiile formative ale AE și impactul dezvoltativ al AE asupra performanțelor școlare și asupra integrării sociale în general, completând spațiile organizatorului tabelar de mai jos:

Beneficiile formative ale AE	Impactul dezvoltativ al AE asupra performanțelor școlare și asupra integrării sociale în general

UNITATEA 2. Abordări conceptuale: activități extracurriculare (AE).

Caracteristicile și funcțiile AE

Literatura de specialitate nu a adoptat în mod formal o *definiție* pentru *activitățile extracurriculare*, preferând să trateze acest concept ca fiind auto-explicativ din perspectiva procesului dezvoltării armonioase a elevilor, care nu poate fi redus la activitatea desfășoarăată în cadrul lecțiilor ci extins și prin alte forme de activitate precum activitățile extracurriculare expuse în tabelul de jos.

Caracteristica formelor educației

(Anca Dragu, Sorin Cristea, 2003)

Educația formală	Educația nonformală	Educația informală
Coombs în 1973 a definit-o ca: “ sistemul educational structurat ierarhic și gradat cronologic, pornind de la școala primară și până la universitate, care include pe lângă studiile academice și o varietate de programe de	Această formă de educație a fost definită ca : „, orice activitate educatională, intenționată și sistematică, desfășurată de obicei în afara școlii tradiționale, al cărei conținut este adaptat nevoii individului și situațiilor speciale,	Este forma educației care se referă la experimentele zilnice care nu sunt planificate sau organizate și care conduc către o învățare informală. Este procesul care se întinde pe toată durata vieții, prin care individul

specializare si institutii de pregatire profesionala si tehnica cu activitate full-time” Aceasta forma de educatie cuprinde totalitatea activitatilor si a actiunilor pedagogice desfasurate si proiectate institutional (in gradinite, scoli, licee, universitati, centre de perfectionare etc.), in cadrul sistemului de invatamant in mod planificat si organizat. Se realizeaza ” in cadrul unui proces de instruire realizat cu rigurozitate in timp si spatiu : planuri, programe, manuale, cursuri...etc”. (S Cristea 2002 ap. Oprea)

in scopul maximizarii invatarii si cunoasterii si minimalizarii problemelor cu care se confrunta acesta in sistemul formal (stresul notarii in catalog, disciplina impusa, efectuarea temelor ...etc.) (Kleis 1973) Educatia nonformala cuprinde ansamblul activitatilor si actiunilor care se realizeaza intr-un cadru institutionalizat , constituindu-se ca „ o punte intre cunostiintele asimilate in timpul lectiilor si informatiile acumulate nonformal” (Vaideanu 1998 ap Oprea) Obiectivele educatiei nonformale sunt:

- largirea si completarea orizontului de cultura imbogatiind cunostiintele din anumite domenii
- crearea conditiilor pentru desavarsirea profesionala
- sa contribuie la recreerea si destinderea participantilor precum si la petrecerea organizata a timpului liber
- alfabetizarea grupurilor sociale defavorizate
- asigurarea cadrului de exersare si cultivare a diferitelor inclinatii, aptitudini, capacitati.

Relația dintre educația formală și educația nonformală este de complementaritate sub raportul conținutului, al formelor de organizare și de realizare.

dobandeste informatii isi formeaza priceperi si deprinderi, isi structureaza convingerile si atitudinile se dezvoltă prin intermediul experientelor cotidiene.

Acest tip de educatie nu isi propune realizarea unor obiective pedagogice, inasa prin influnțele sale exercitate continuu poate avea efecte educative deosebite, atat pozitive cat si negative.

Acest tip de educatie nu isi propune realizarea unor obiective pedagogice, inasa prin influnțele sale exercitate continuu poate avea efecte educative deosebite, atat pozitive cat si negative.

Pedagogia studiază problema formării și perfecționării personalității umane prin activitatea educativă, acționând asupra individualității umane pentru a o modifica ca personalitate (H. Albli, 1987; A. Barba, 1991; P. Anucuța, 1997). Formarea personalității elevilor trebuie să constituie o preocupare principală a factorilor educaționali , prin modelarea întregii activități psihice a elevilor și a conduitei acestora după relațiile sociale și după cerințele vieții sociale (G. Chiriț ă, 1977).

Lumea în care trăim este importantă nu numai în ideea că este spațiul în care viețuim, ea trebuie să exprime dorința de a progresa și de a urca pe scara umanității. Cei ce vor asigura mai departe continuitatea efortului și a gândirii umane sunt adolescenții de azi, oamenii de mâine (A. Tabachiu, I. Moraru,1997; C. Bîrzea, 1995; A. Marga, 1999;).

Prin prisma abordărilor din domeniu (B. Питюков, И. Подлаский, I. Bontaș, V. Țârcovnicu), prin **activitatea extracurriculară** înțelegem:

- totalitatea acțiunilor educative organizate și desfășurate **în afara planului de învățământ**, dar strâns legate de acesta, sub conducerea cadrelor didactice. Astfel de activități sunt cercurile de elevi, serbările școlare, competițiile sportive.

- totalitatea acțiunilor educative desfășurate **în cadrul instituțiilor culturale**, cum sunt teatrele, bibliotecile, casele de creație etc. Aceste instituții organizează activități instructiv-educative de tipul: prezentarea unor filme, spectacole, lansări de cărți, simpozioane etc.

Prin abordarea dată înțelegem că, **activitatea în afara clasei și extrașcolare** ocupă un loc important în ansamblul influențelor educative, lărgind orizontul cultural al elevilor, completând cu noțiuni noi volumul de cunoștințe însușite la lecții, constituind, un mijloc de formare a competențelor și de a-și folosi în mod rațional timpul liber [5].

Grupul de autori I. Mureșan, E. Crișan, C. Precup, A. Rotar (2013, p. 3) susține că AE:

- sunt un tip de activități **complementare demersului didactic** prevăzut de Planurile cadru și Curriculumul Național, care pot avea *caracter științific, artistic, sportiv, vocațional* și sunt dedicate unor grupuri de elevi care sunt interesați de acestea, se desfășoară în instituțiile de învățământ sau în afara lor;

- pot fi organizate de școli sau de diverse instituții locale sau județene, organizații, ONG-uri, în colaborare cu instituțiile de învățământ.

http://video.elearning.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2016/08/134267_P7_Suport_curs.pdf

Carmen Țîru (2014, p.1) în suportul său de curs susține că, **AE** sunt definite de unii cercetători ca fiind:

„totalitatea activităților educative planificate, organizate și desfășurate în instituțiile de învățământ sau în alte spații, în colaborare cu diverse organizații, având scop educațional, dar mai puțin riguroase decât cele formale și desfășurate în afara incidenței programelor școlare, conduse de persoane calificate, cu scopul completării formării personalității elevului asigurată de educația formală sau dezvoltării altor aspecte particulare ale personalității acestuia.” [ibidem].

Același grup de autori (I. Mureșan, E. Crișan, C. Precup, A. Rotar, 2013, p. 3), abordat anterior, cu trimitere la R. S. Rubin, W. H. Bommer, T.T. Baldwin (ibidem, 2002, p. 452), menționează că,

„activitățile extracurriculare sunt o modalitate prin care elevilor li se pot dezvolta anumite abilități, unele competențe, într-un mod mai puțin rigid, prin folosirea unor strategii moderne, a unor abordări pozitive care le stârnesc creativitatea și interesul pentru un anumit domeniu. Ele contribuie din plin la dezvoltarea socială și la cea personală a elevului”.

Deși activitățile specifice educației formale urmăresc anumite finalități menționate anterior, totuși ele nu urmăresc maxima valorizare a unor competențe precum: dezvoltarea unor abilități interpersonale, muncă în echipă, inițierea și implementarea unor proiecte personale sau în echipă, deprinderi de însușire a stilului de învățare etc. Astfel, **cadrele didactice și școlii** (având în vedere și colaborarea cu alți factori educaționali, precum familia, anumite grupuri la care aderă elevii) le revine **misiunea de a dezvolta cele mai atractive și benefice activități extracurriculare** pentru **dezvoltarea elevului** și au misiunea de a-l îndruma spre acestea, de a-l antrena în derularea lor.

<https://ru.scribd.com/document/99839214/Disciplina-Optionala-1-A4-Pedagogia-activit%C4%83%C5%A3ilor-extracurriculare>

În ultimii ani, **relația dintre educația formală și cea non-formală** s-a aflat din ce în ce mai frecvent în centrul discursului educațional internațional. În plan european, inițiativa promovării rolului important al activităților școlare și extrașcolare s-a concretizat în recomandările Consiliului Europei, prin Comitetul de Miniștri, în Recomandarea din 30 aprilie 2003. Acest document precizează direcțiile de acțiune referitoare la recunoașterea statutului echivalent al activităților educative școlare și extrașcolare, cu cel al educației formale, din perspectiva contribuției lor egale la dezvoltarea personalității libere a copilului și a integrării lui în societate. Documentul prevede: https://www.concursurilecomper.ro/rip/2018/ianuarie2018/33_Ifrim%20Nicoleta_Activitatile%20extrascolare.pdf

-statutul activității educative școlare și extrașcolare ca dimensiune a procesului de învățare permanentă;

-necesitatea recunoașterii activității educative școlare și extrașcolare ca parte esențială a educației obligatorii;

-importanța activității educative școlare și extrașcolare pentru dezvoltarea sistemelor relaționate de cunoștințe, a abilităților și competențelor;

-oportunitatea oferită de activitatea educativă școlară și extrașcolară pentru crearea condițiilor egale/echitabile de acces la educație pentru dezvoltarea deplină a potențialului personal și reducerea inegalității și excluziunii sociale;

-stimularea implicării copiilor în promovarea valorilor și principiilor etice: dreptate, toleranță, pace, cetățenie activă, respectarea drepturilor omului;

-utilizarea potențialului activității educative școlare și extrașcolare ca mijloc complementar de integrare socială și participare activă a copiilor în comunitate;

-promovarea cooperării în vederea utilizării diverselor abordări didactice necesare ridicării standardelor calității procesului educațional;

-asigurarea resurselor umane și financiare pentru implementarea și recunoașterea valorică a programelor educative școlare și extrașcolare din perspectiva rezultatelor învățării;

-recunoașterea activității educative școlare și extrașcolare ca dimensiune semnificativă a politicilor naționale și europene în acest domeniu.

Educația prin activitățile extracurriculare (A. Dragu, S. Cristea, 2003) urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizat, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii. Începând de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură.

Activitatea extrașcolară este segmentul de educație, care asigură în mare parte transferul de cunoștințe, acumulate de către elevi în cadrul programului standard de ore obligatorii (curriculum formal) în practică, ceea ce oferă elevului deprinderi practice de a implementa în practică cunoștințele teoretice acumulate. <https://mecc.gov.md/ro/content/invatamintul-extrascolar>

În cadrul acestor activități elevii se deprind să folosească surse informaționale diverse, să întocmească colecții, să sistematizeze date, învață să învețe. Prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități, copii se autodisciplinează. Cadrul didactic are, prin acest tip de activități, posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal al școlii și al învățământului primar – pregătirea copilului pentru viață.

http://iabvtgv.blogspot.com/2011/12/calitatea-activitatilor-extrascolare_25.html

Activitățile extracurriculare (în continuare AE) după I. Dănilă, D. Gherghina, E. Siminiuc, D. Șerban, M. Popescu (2009) au un impact asupra copiilor deosebit de cel al orelor de la clasă,

deoarece îi scot pe aceștia din rutina școlară. Folosirea educației non-formale în școală presupune o îmbunătățire a actului educațional, dar îmbinarea cu succes a celor două tipuri de educații rămâne adesea o provocare care rezidă în natura relației dintre învățători și elevi. După D. Ionescu și R. Popescu (2012) învățătorii se confruntă adesea cu dificultăți în armonizarea competențelor școlare și extrașcolare. A fost menționată situația în care competențele de bază, cum sunt cele de citit-scris-socotit, nu sunt stăpânite de toți elevii cu care lucrează, astfel că, în cazul acestor copii trebuie să aplice proceduri și metode diferite, încercând în același timp să îi integreze în colectivele din care fac parte .

Pe lângă competențele digitale și activitățile de recreere (V. Nogovan, I. Pănișoară, A. Peretti), profesorii acordă o mare importanță celor de tip social, de comunicare și interacțiune, considerând ca fiind necesară abilitatea de a intra în contact cu instituțiile statului. De asemenea, M. Săplăcan, V. Man (1998, p. 78) consideră că aceste activități sporesc capacitatea de socializare și îi pot învăța pe copii statuturile și rolurile variabile pe care oamenii le au în societate. Solidaritatea, colaborarea și lucrul în echipă sunt considerate competențe esențiale pentru viitorul copiilor și încadrarea acestora în muncă, într-un viitor colectiv profesional. Spontaneitatea, dezvoltarea imaginației fac parte dintre competențele artistice, la care se adaugă calități psihomorale precum sinceritatea, stima de sine sau calitatea de „buni creștini”. **Activitățile extrașcolare** se desfășoară într-un cadru informal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Oricât ar fi de importantă educația curriculară realizată prin procesul de învățământ, ea nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului. Rămâne cadrul larg al timpului liber al copilului, în care viața capătă alte aspecte decât cele din procesul de învățare școlară. Pe fundalul dat, **scopul AE** este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale.

Așadar, conchidem:

În general, în viziune pedagogică (I. Bontaș, C. Cuceș, M. Ionescu, V. Chiș), **AE** se referă la orice activitate care se abate de la ora clasică, fie că este în timpul sau în afara programului școlar. Chiar și jucatul copiilor în curte este uneori considerat o activitate extrașcolară. Mai mult, metodele de predare a curriculumului care presupun interacțiune, joc (metoda de învățare prin joc, metoda portofoliului), sunt considerate ca fiind parte a activităților extracurriculare.

Chiar și la **nivel conceptual** aria **AE** e dificil de delimitat. Eccles și Barber (1999) identifică cinci **tipuri**, în funcție de implicarea pe care acestea o presupun: **a) prosociale** (legate de biserică și activități de voluntariat); **b) sporturi de echipă** (care se regăsesc în activitățile sportive care au loc în școli); **c) implicare în activități de organizare în școli** (consilii de elevi); **d) artistice** (implicare în piese de teatru școlare, coruri etc.); **e) cluburi școlare** (dezbateri, ecologie etc.) [apud, 16, p.10].

După o binecunoscută clasificare UNESCO (E. Păun, (1999), **educația extracurriculară și extrașcolară**, adică **educația de dincolo de procesul de învățământ**, apare sub două aspecte principale: **educația informală**-reprezintă influența incidentală a mediului social transmisă prin situațiile vieții de zi cu zi și **educația nonformală**, care se realizează fie în sistemul de învățământ, fie în cadrul unor organizații cu caracter educativ (caracteristica formelor educației în anexa 1, detaliate după A. Dragu, S. Cristea (2013).

Una din caracteristicile esențiale ale *paradigmei postmoderne în educație* este (C. Țîru, 2007, p. 8) că, propune o viziune diferită asupra curriculum-ului, încercând să depășească limitele actualei teorii curriculare care este prescriptivă, normativă și formalizată prin abordarea curriculum-ului în termeni de cultură, prin reelaborarea, reconstruirea și negocierea curriculum-ului.

Situațiile educative din mediul formal al școlii prin documentele curriculare oficiale *nu oferă însă întotdeauna un cadru propice pentru manifestarea la maxim a acțiunilor formative*, de aceea în sprijinul dezideratelor paradigmei postmoderne în educație, **vine educația extracurriculară** ce poate apărea *sub două aspecte fundamentale* (Ștefan M., 2007, p. 137):

- **Educația informală** reprezentând influența incidentală a mediului social, transmisă prin situațiile vieții de zi de zi;

- **Educația nonformală** care se realizează sub incidența unităților din sistemul de învățământ sau în cadrul unor organizații cu caracter educativ, independente de sistemul de învățământ, dar cu obiective în consonanță cu cele ale școlii.

Educația prin activitățile extracurriculare (A. Berușcă, L. Damșa, R. Niculescu, L. Granaci) urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizată, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii, în timpul liber al elevului. În bugetul general de timp școlar, timpul liber este perioada ce-i rămâne elevului după îndeplinirea activităților curriculare obligatorii prevăzute de orar (Степанова Е. Н., Александрова, М. А., 2004). În acest context, activitățile extracurriculare, desfășurate în timpul liber al elevului oferă prilejul de îmbogățire a experienței sociale, de participare la realizarea propriei instruirii și educații.

Domeniul extracurricular acoperă o arie foarte largă de activități, cu o tipologie extrem de variată. Nu se desprinde o definiție comună a acestora sau măcar o operaționalizare, prin indicarea activităților concrete care ar intra în sfera celor **extracurriculare**. Limitele a ceea ce înseamnă *extrașcolar* sau se încadrează în sfera activităților **extrașcolare** nu sunt clare. De exemplu am etalat unele interpretări de definiții care, ar delimita activitățile domeniului extracurricular (A. Berușcă, L. Damșa, R. Niculescu, L. Granaci):

- **prin AE se înțelege** totalitatea acțiunilor educativ-formative organizate și desfășurate în afara planului de învățământ, dar strâns legate de acesta, sub conducerea cadrelor didactice;

- **prin activitatea extrașcolară se înțelege** totalitatea acțiunilor educative desfășurate în afara școlii în cadrul instituțiilor culturale, cum sunt teatrele, bibliotecile, casele de creație etc.

Această situație, după C. Țîru (2003) **are și efecte pozitive printr-o arie largă de activități, oportunități creative și inovative** în acest sens, dar și **efecte negative – neexistând o operaționalizare clară, competențele dezvoltate, rezultatele acestor activități devin dificil de măsurat și evaluat.**

Sursa de specialitate C. Țîru (2013) susține că **delimitarea terminologică a conceptului de AE**, automat **se subordonează** celei de-a doua abordări, și anume: includerea **educației extracurriculare sub umbrela educației nonformale** (p. 4).

<https://docslide.net/documents/pedagogia-activitatilor-extracurriculare.html>

Aceeași sursă precizează că (p.5), interferența AE cu conceptul de curriculum, extracurricular înseamnă în esență „ceva în afara curriculumului”. În acest context, se are în vedere, toate activitățile ce au loc în afara incidenței Curriculumului Național (Curriculum trunchi comun+Curriculum complementar) și, în consecință, în afara unui orar al activităților școlare.

Așadar stabilim că, **AE sunt evident subordonate educației nonformale, dar nu pot fi analizate fără a face trimitere la aspecte particulare ale Curriculumului Național.**

Termenul de „activități extracurriculare” este adesea utilizat în sinonimie cu cel de „activități co-curriculare” sau cu cel de „activități în afara clasei”. În primul caz, reiese importanța acestora în completarea Curriculumului Național, iar în al doilea, separarea spațio-temporală de activitățile formale obligatorii. De asemenea, în literatura de specialitate, **conceptul este adesea utilizat ca echivalent al „activităților extrașcolare”**, de altfel în mod eronat, dat fiind că acestea reprezintă toate activitățile ce au loc în afara instituției de învățământ și acestea sunt doar o componentă a activităților extracurriculare. Această multitudine de experiențe educaționale pe care le oferă activitățile extracurriculare presupun luarea în considerare a unui curriculum paralel, dar în unele momente intersectat cu Curriculum Național și integrat într-un program zilnic (Barbieri M., 2009).[apud, 32, p. 249-250]

Sub aspect conceptual, din perspectiva dată se observă, că **termenul „activități extracurriculare”** face referire la **ansamblul activităților** (academice, sportive, artistice etc.) **care se organizează la nivelul instituțiilor de învățământ sau în afara acestora** (dar sub tutela lor sau în colaborare), **în grupuri de elevi sau individual, suplimentar față de conținuturile din Planurile cadru de învățământ și din Curriculumul la decizia sau propunerea școlii.**

Aceste concluzii oferă posibilitate de:

- a stabili definiția generalizatoare cu referire la AE:

* AE se referă la totalitatea activităților educative organizate și planificate în instituțiile de învățământ sau în alte organizații cu scop educațional, dar mai puțin riguroase decât cele formale și desfășurate în afara incidenței programelor școlare, conduse de persoane calificate, cu scopul completării formării personalității elevului asigurată de educația formală sau dezvoltării altor aspecte particulare ale personalității acestuia;

- a interpreta scopului AE:

*dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea în activități variate de conținut, cultivarea interesului pentru activitățile socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de support pentru reușita școlară, fructificarea talentelor personale, corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale. [11, p.10]

- a desprinde reușita AE

*ca orice demers orientat către o finalitate, AE presupune o anumă structurare și organizare, asigurate de corelarea activităților de proiectare, implementare și evaluare. Reușita AE rezidă deci în gestionarea celor trei procese și în asigurarea relației ce se stabilește între acestea. În cadrul AE, cele trei procese nu se constituie în procese originale, diferite cu mult de caracteristicile identificabile în orice situație educațională din școală, dar esența lor stă în particularizare, prin prisma specificului categoriei de AE pe care le vizează;

- a puncta conținutul prosocial al AE:

*în literatura de specialitate AE este detaliată atât la nivel intern, local (Vl. Pâslaru, A. Drăgușan, E. Grîu, L. Granaci, V. Ursu, L. Ciobanu, A. Afanas) cât și extern (Gh.Vlăsceanu, C. Călin, M. Ionescu, V. Chiș, M. Cernea, V. Lazăr, A. Cărășel). Abordările date clarifică:

- dezvoltarea unei atitudini proactive în cadrul AE;

- integrarea copiilor într-un colectiv, dezvoltarea experienței și spiritului de echipă în cadrul AE;

- creșterea stimei de sine a încrederii în forțele proprii, și dezvoltarea abilităților de comunicare în cadrul AE;

- stimularea interesului pentru cunoaștere în general în cadrul AE ;
- descoperirea și dezvoltarea talentelor și aptitudinilor copiilor în cadrul AE;
- dezvoltarea unor atitudini deschise, tolerante, umaniste în cadrul AE;
- dobândirea abilităților practice în situații concrete în cadrul AE ;
- capacitatea de a se adapta ușor unor situații noi în cadrul AE;
- îmbunătățirea relației școală (cadru didactic)-familie-copii în cadrul AE;
- dezvoltarea abilităților de informare și utilizarea optimă a mijloacelor moderne de informare în cadrul AE.

Caracteristicile activităților extracurriculare

Literatura din științele sociale identifică o serie de **caracteristici de bază ale AE**:

a) *în funcție de sursă*, înglobează activitățile organizate de către școli și care se desfășoară în incinta școlilor (Feldman & Matjasko, 2005);

b) *au un rol complementar rolului școlii*, văzută ca sistem puternic formalizat de transmitere de cunoștințe și sunt venite din nevoia ca școlile să „asigure experiențe care să susțină dezvoltarea în ansamblu a elevilor” (Holland & Andre, 1987);

c) *depind de contextul mai larg, sunt parte a sistemului școală – familie – comunitate* [apud, 35, p.10].

Literatura pedagogică **prin determinare socio-individuală** identifică o serie de **caracteristici generale**:

- *caracterul social al AE* se referă la relația evidentă dintre acestea și societate, relație de intercondiționare și interdeterminare. (Macavei E., 1997, pag. 54);

- *caracterul dinamic al AE* se manifestă prin rapiditatea schimbărilor ce se impun datorită transformărilor sociale. Schimbările se reflectă atât în tipologia acestora, cât și în modalitățile de implementare;

- *caracterul permanent al AE* se constituie într-un deziderat al societății în schimbare. Aceasta solicită un model de personalitate cu certe veleități adaptative la schimbare și valorizarea la maxim a potențialului personal, prin implicarea educabilului în demersul permanent de educație și autoeducație;

- *caracterul prospectiv al AE* reprezintă urmarea firească și necesară în vederea adaptării individului la nevoile de perspectivă socială, adică a-l educa pe elev „pentru a face față cerințelor viitorului, pentru a putea înfrunța și răspunde unor situații imprevizibile” (Nicola I., 1996, pag. 35);

- *caracterul axiologic al AE* se realizează prin operarea cu și raportarea acestora la valori culturale specifice, ca bază a dezvoltării personalității proprii.

- *caracterul teleologic al AE* se referă la orientarea acestora către o finalitate sau un set de rezultate, ce se materializează în principiu în transformarea și/sau evoluția individuală;

- *caracterul formativ al AE* se referă la fundamentul pe care-l oferă aceste activități pentru dezvoltarea și desăvârșirea individului în plan psihologic, social și cultural.

Evident, activitățile non-didactice îndeplinesc simultan aceste caracteristici. În funcție însă și de specificul și tipul fiecărei AE în parte, acestea pot căpăta și alte caracteristici, detaliate mai jos în tabel, dintre care dominantă este cea **socială**: se referă la faptul că AE presupun, cel mai adesea, implicarea întregii clase de elevi sau grupe de copii, implicarea mai multor clase/grupe sau chiar a întregii școli. În această situație, elevii își dezvoltă abilitățile de interacțiune socială, muncă în grup, colaborare și cooperare. Pe de altă parte, caracterul social al AE arată relația și interacțiunea necesară, stabilită între acestea și societatea. [32, p. 249].

Caracteristicile activităților extracurriculare

(M. Ștefan, 2000, pp. 117-121)

a) au caracter preferențial, opțional sau facultativ – deoarece se desfășoară în timpul liber al elevilor, se bazează pe alegerea de către elevi, în funcție de preferințe, interese, aptitudini etc. Și în cadrul educației curriculare există opționale sau facultative, și aceste activități opționale sau facultative nu trebuie confundate cu cele aparținând activității extracurriculare. În aceste activități sunt implicate și persoane adulte, ca animatori / moderatori: cadre didactice, alte persoane, părinți etc.;
b) sunt mai puțin reglementate, <i>bazate pe spontaneitatea, creativitatea, originalitatea copiilor – conținutul nu este obligatoriu și în totalitate de parcurs</i> ; elevii pot contribui chiar la alegerea, programarea, desfășurarea organizarea, evaluarea lor; cadrul didactic nu impune, ci propune, este mediator, veghează „din umbră”;
c) <i>asigură o învățare implicită, practică, transdisciplinară</i> – se învață mai ușor prin joc, prin acțiune practică, operațională, prin muncă; se bazează pe informațiile mai multor discipline - caracter transdisciplinar; este o învățare complementară învățării școlare;
d) <i>au, cel mai adesea, caracter colectiv</i> – se desfășoară, cel mai adesea, grupal, cu clasa, cu clasele paralele, cu școala, deși, bineînțeles în cadrul grupului fiecare poate avea de realizat sarcini individualizate; și evaluarea rezultatelor grupului este tot o evaluare de grup, deși, individual, fiecare își aduce contribuția. Se dezvoltă relații, se practică munca în grup, colaborarea, cooperarea.
e) <i>se desfășoară la o temperatură emoțională mai ridicată decât activitățile școlare</i> , deoarece sunt mai plăcute, mai relaxante; se consolidează prietenii, se dezvoltă sentimentul de respect pentru munca fiecăruia și pentru produsul final;
f) <i>au un grad mai ridicat de autenticitate decât cele școlare</i> – în sensul că în activitățile școlare se folosește foarte mult metoda „simulării” (procese fizice, fiziologice, joc de rol etc.). Cadrul extracurricular permite contact mai activ cu viața, cu realitatea, contactul nemijlocit cu viața socială, cu oamenii.

Pe fundalul acestor caracteristici generale **se evidențiază caracteristicile particulare** (Stanciu M., 1999, p. 71) ale AE:

- *caracterul facultativ sau opțional*, elevii participând datorită intereselor și curiozității personale;
- *proiectarea, organizarea și evaluarea AE* nu sunt acțiuni formale și presupun implicarea ambilor actanți educaționali;
- *valorificarea potențialului individual al educabilului*, prin asigurarea unui cadru optim manifestării aptitudinilor personale;
- *există o varietate de forme de manifestare ale AE*, cu structuri mult mai flexibile decât cele specifice cadrului formal de educație;
- *dezvoltă munca în echipă și învățarea prin cooperare, dar și individualizarea învățării*;
- nu sunt realizate printr-un demers abordat exclusiv din perspectiva unei discipline, ci *presupun de cele mai multe ori o abordare pluri/interdisciplinară*;
- *evaluarea este facultativă, neformalizată, cu accente psihologice, prioritar stimulativă, fără note sau calificative oficiale* (Cristea S., 2013). [apud, 32]

Pe lângă caracteristicile amintite, **demersul de formare extracurricular îndeplinește câteva funcții generale, dar și unele specifice**, definitorii.

Funcțiile generale ale AE sunt:

- *Funcția socială a AE* este confirmată de *asigurarea unui cadru de manifestare optim interrelaționării, dezvoltării abilităților de muncă în echipă, ideii de apartenență la un grup, formării educabilului ca cetățean activ-participativ, abilități cerute individului de către societatea contemporană*. Se asigură astfel, renunțarea la un șablon al modelului de elev, în favoarea cerinței prioritare de a-i pune pe elevi „în contact cu realitatea”, astfel încât, fiecare dintre

ei „să fie liber să-și dezvolte gândirea proprie și valorile și în care, să fie stimulate răspunsurile creative la realitate” (Negreț-Dobridor I., 2008, p. 248).

- *Funcția culturală a AE* se realizează prin vehicularea unor valori ale educației axiologice, atât la nivel național, cât și internațional. Diversele tipuri de activități extracurriculare sunt centrate pe formarea și dezvoltarea dimensiunii culturale a personalității elevului.

- *Funcția economică a AE* se manifestă atât prin pregătirea și perfecționarea educabilului, ca viitoare forță de muncă creatoare, dar și prin valorificarea potențialului educabilului, ca o condiție esențială pentru asigurarea creșterii economice într-o țară.

Funcțiile specifice ale AE. Literatura de specialitate elucidează mai multe funcții. După F. Lunenburg (2010):

- *Funcția de întărire a învățării* realizate în cadru formal, prin diversificarea și extinderea conținuturilor curriculare vehiculate în acest cadru (de exemplu cluburile pe discipline);

- *Funcția de suplimentare a curriculumului cu experiențe de învățare care nu sunt posibil de realizat în clasa de elevi* (clubul de dans, consiliile elevilor). Aceste experiențe valorifică principiile învățării depline și asigură suport pentru petrecerea timpului liber al elevilor.

- *Funcția de integrare a cunoștințelor din diferite domenii de activitate ale elevului.* AE nu oferă conținuturi abstracte, izolate, ci se fundamentează pe interconexiunea cu diferite aspecte din viața reală, valorificând rezolvarea de probleme reale din diverse perspective.

- *Funcția de democratizare, AE asigurând un cadru propice pentru realizarea obiectivelor unei vieți construite pe principiile democrației. Unul dintre scopurile acestor activități este eludarea barierelor de comunicare și interacțiune socială ce pot apărea în educația formală;* [apud, 22]

- *Funcția suportiv-compensatorie*, care se adăugă acestor, după C. Țiru (2013, p. 7) de dezvoltare a aptitudinilor, motivației, sensibilității umane în general, simțului valorilor, creativității, planului atitudinal al personalității educabilului.

<https://docslide.net/documents/pedagogia-activitatilor-extracurriculare.html>

M. Ștefan (2000, pp. 121-124) identifică următoarele **funcții ale AE**:

1. *Funcția de loisir*, se referă la *timpul liber al individului*, în cazul nostru al elevului, adică timpul care îi rămâne după ce a terminat programul școlar și după ce a rezolvat teme dedicate satisfacerii exigențelor școlar curriculare. Prin aspectele de recreere, de relaxare, odihnă pe care le generează, *loisir-ul* îndeplinește și o *funcție recreativă*.

Prin AE, în general, au loc contacte, schimburi de experiență, de idei; ele presupun cooperare, colaborare între indivizi care uneori nu se cunosc, ceea ce înseamnă stabilirea de noi legături de prietenie, amicitie. Spiritul de echipă, întrajutorarea, sentimentul participării la un produs colectiv, satisfacția lucrului bine făcut sunt tot atâtea aspecte pozitive pe care activitățile extracurriculare le pot genera.

Funcția social-integrativă se referă și la aspectul comunitar, dimensiunea socială a AE; este vorba de participarea elevilor, a clasei, a școlii la viața comunitară, la întrajutorarea semenilor, la rezolvarea problemelor acestora etc.

3. *Funcția epistemică.* Personalitatea copilului nu se formează și dezvoltă numai prin activitățile școlare, deoarece școala nu este singura sursă de cunoaștere, informare și formare pentru copil.

Practic, cunoașterea valorilor oferite de orice arie curriculară poate să se extindă și în afara școlii, prin activități complementare, extracurriculare. Contactul direct cu realitatea, natura, oamenii pot constitui ele însele surse informare și de formare umană, chiar dacă nu sunt la fel de

organizate și sistematizate ca cele curriculare. Având un caracter opțional, realizându-se la o temperatură emotivă ridicată, AE pot stârni curiozitatea epistemică, mări atenția, spori dorința de cunoaștere.

4. *Funcția vocațională.* Aspectul vocațional este un alt aspect pe care AE îl presupun. Ele se organizează având la bază liberul consimțământ al elevilor de a participa, iar aceștia pot merge dacă consideră că specificul activităților este în spectrul lor de interese, dacă corespund aptitudinilor, înclinațiilor lor etc.

5. *Funcția recuperatorie* este prezentă în cazul copiilor cu cerințe educative speciale, fie integrați în școlile de masă, fie în instituții speciale.

În funcție de specificul fiecărei deficiențe, se pot organiza AE care, prin conținutul, strategia desfășurării să aibă o valoare psihoterapeutică și compensatorie.

Un aspect foarte important, susțin autorii, îl reprezintă contactul cu „alții” (oameni, colegi, prieteni etc.). Prin urmare, această funcție *este legată și de funcția integrativ-socială.*

Așadar, când vorbim de funcțiile activităților extracurriculare înțelegem de fapt rolurile pe care acestea le au în dezvoltarea completă și implicit în viața elevilor (p. 7), disponibil la:

http://video.elearning.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2016/08/134267_P7_Suport_curs.pdf

Concluzii:

Caracteristicile activităților extracurriculare prin determinare socio-individuală:

* *plasează caracterul social al AE* ca primă *caracteristică generală* care se referă la:

- relația evidentă dintre acestea și societate, relație de intercondiționare și interdeterminare. (Macavei E., 1997, pag. 54); [apud, 32, p. 149]

- implicarea întregii clase de elevi sau grupe de copii, implicarea mai multor clase/grupe sau chiar a întregii școli. În această situație, elevii își dezvoltă abilitățile de interacțiune socială, muncă în grup, colaborare și cooperare. Pe de altă parte, caracterul social al AE arată relația și interacțiunea necesară, stabilită între acestea și societate. [apud, 35, p. 249]

* *particularizează caracterul general al AE* (Stanciu M., 1999, p. 71) la nivel de:

- valorificare a potențialului individual al educabilului, prin asigurarea unui cadru optim manifestării aptitudinilor personale; dezvoltă munca în echipă și învățarea prin cooperare, dar și individualizarea învățării; presupun de cele mai multe ori o abordare pluri/interdisciplinară; evaluarea este facultativă, neformalizată, cu accente psihologice, prioritar stimulativă, fără note sau calificative oficiale (apud, Cristea S., 2013).

* *plasează funcția socială a AE ca prima în demersul formativ-dezvoltativ extracurricular:*

- asigurarea unui cadru de manifestare optim interrelaționării, dezvoltării abilităților de cooperare, muncă în echipă, ideii de apartenență la un grup, formării educabilului ca cetățean activ-participativ, abilități cerute individului de către societatea contemporană. Se asigură astfel, renunțarea la un șablon al modelului de elev, în favoarea cerinței prioritare de a-i pune pe elevi „în contact cu realitatea”, astfel încât, fiecare dintre ei „să fie liber să-și dezvolte gândirea proprie și valorile și în care, să fie stimulate răspunsurile creative la realitate” (Negreț-Dobridor I., 2008, p. 248);

* *particularizează funcția socială la nivel* (Lunenbourg, 2010):

- *de democratizare a AE*, asigurând un cadru propice pentru realizarea obiectivelor unei vieți construite pe principiile democrației. Unul dintre scopurile acestor activități este eludarea barierelor de comunicare și interacțiune socială ce pot apărea în educația formală; [apud, 22];

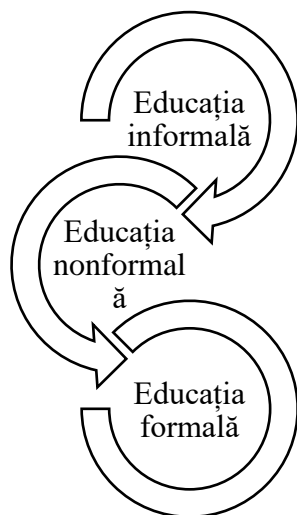
- *de recuperare* în cazul copiilor cu cerințe educative speciale, fie integrați în școlile de masă, fie în instituții special (prin conținutul, strategia desfășurării să aibă o valoare

psihoterapeutică și compensatorie) și contactul cu „alții” (oameni, colegi, prieteni etc.). Prin urmare, această funcție este legată și de funcția *integrativ-socială*.

LUCRU INDIVIDUAL 2

1. Studiați și analizați suportul de curs la subcapitolul 2 „Abordări conceptuale: activități extracuriculare”.

2. Clarificați, în baza subcap. 2 „Abordări conceptuale: activități extracuriculare”, caracteristica formelor educației după itinerarul propus mai jos:

3. În aceeași cheie, după suport, determinați, în interpretare personală, ce document european vine cu precizări vizând direcțiile de acțiune referitoare la recunoașterea statutului echivalent al activităților educative școlare și extrașcolare, cu cel al educației formale, din perspectiva contribuției lor egale la dezvoltarea personalității libere a copilului și a integrării lui în societate.

4. Enumerați 3-4 direcții pe care le precizează acest document.

4. Studiați și analizați suportul de curs la subcapitolul 2 „Caracteristicile activităților extracuriculare”.

5. Identificați, în baza acestui subcapitol, caracteristicile generale ale AE prin determinare socio-individuală, continuând enunțurile de mai jos:

- caracterul social al AE se referă....;
- caracterul dinamic al AE se manifestă prin...;
- caracterul permanent al AE se constituie într-un ...;
- caracterul prospectiv al AE reprezintă ...;
- caracterul axiologic al AE se realizează ...;
- caracterul teleologic al AE se referă la;
- caracterul formativ al AE se referă la...

6. În baza acestui subcapitol, rezumați conținutul funcțiilor specifice AE după F. Lunenburg (2010).

UNITATEA 3. Tipologia AE

Diversitatea, dinamica și flexibilitatea cadrului de proiectare și organizare a AE determină o anumită fragilitate în ceea ce privește o tipologie a acestora. Acesta este și motivul pentru care, în literatura de specialitate, autorii evită oferirea unei tipologii exhaustive asupra acestor activități, optând pentru o serie de criterii de clasificare și lăsând loc altora.

C. Țiru (2013, p. 18-22) prezintă o imagine de ansamblu asupra unei posibile **tipologii asupra AE, în funcție de anumite criterii specifice**: <https://docslide.net/documents/pedagogia-activitatilor-extracurriculare.html>

A. Pornind de la criteriul locului desfășurării AE și instituția care le gestionează, le putem clasifica în:

- AE desfășurate în instituțiile de învățământ, dar în afara clasei și a lecției;
- AE desfășurate în afara instituțiilor de învățământ, dar sub incidența acestora;
- AE desfășurate în instituțiile de învățământ, de alte instituții cu funcții educative;
- AE desfășurate în afara instituțiilor de învățământ, de alte instituții cu funcții educative.

B. În funcție de grupul țintă vizat și dimensiunea acestuia, AE sunt: activități cu întreaga clasă de elevi; activități realizate pe grupe de elevi; activități individualizate;

C. În funcție de finalitatea urmărită, AE pot fi: activități cu caracter predominant informativ; activități cu caracter predominant formativ;

D. În funcție de dimensiunea educațională dominantă, AE sunt: activități de educație intelectuală; activități culturale; activități sportive; activități artistice; activități de educație morală.

O caracterizare a anumitor tipuri de AE desfășurate în mediul școlar, dar și în afara acestuia este detaliată în tabelul de mai jos, după C. Țiru (2003, p. 24); A. Cărășel, V. Lazăr (2008, p. 30); M. Ștefan (2007, p. 140); M. Agabrian (2006, p.26).

Tipuri de activități extracurriculare desfășurate în mediul școlar și extrașcolar

AE desfășurate în mediul școlar
<p>Manifestări pentru promovarea unor noi educații</p> <p>AE, propuse în acest sens, vizează racordarea acțiunilor întreprinse la nevoile și schimbările ce se petrec în societatea actuală și, în mod obligatoriu la nevoile educabililor vizați.</p> <p>Acest demers determină o adatură a scopurilor, dimensiunilor, chiar și a modalităților de realizare a AE de acest gen, asigurând astfel atât dinamica funcțională a acestora, dar și implicarea activă a elevilor (Țiru C., 2003, p. 24):</p> <ul style="list-style-type: none"> - școala-laborator, având ca finalitate esențială prelucrarea și transmiterea experienței culturale a omenirii; - școala-model de întreprindere, cu output-uri performante și capabile de concurență; - școala integrată într-un ecosistem socio-cultural, care presupune participarea ei la viața comunității; - școala îndreptată către tehnologii care conduc la multiplicarea modalităților de învățare prin valorificare noilor tehnologii; - școala fundamentată pe pedagogiile diferențiate care acceptă și promovează diferența dintre educabili (Vaniscotte F., 1989, apud. Stanciu S., 1999).
<p>Cluburile sau cercurile de elevi sunt situații de grup la care participă grupuri de elevi (în spații puse la dispoziție de instituțiile de învățământ sau de alte instituții ce fac parte din sistemul educațional) ce manifestă aceleași interese de cunoaștere și acțiune într-un domeniu. M. Ștefan (2007, p. 140) consideră că în constituirea și implementarea unor astfel de situații converg o serie de factori de natură internă (factori de motivație și personalitate a elevilor implicați) și factori de natură externă (orarul cercului, proiectele propuse, planul activităților și domeniul de activitate). Deși cercurile de elevi sugerează o mai mare libertate în planificare și organizare, totuși orientarea către anumite finalități educaționale presupune o structurare a activităților inițiate în raport cu particularitățile participanților, interesele și nevoile proprii. Chiar și evaluarea are un loc important în procesualitatea cercurilor de elevi și se manifestă în fapt prin monitorizarea activității elevilor și prin aprecieri permanente. Expozițiile, portofoliile personale, participarea la anumite competiții sunt modalități prin care participanții sunt evaluați, dar se și pot autoevalua privind evoluția personală. Rolul primordial al acestor cercuri constă în dezvoltarea unor aptitudini personale ale elevilor, într-un mediu mai flexibil, relaxat, fundamentat pe crearea unui climat pozitiv de muncă.</p>

Consultațiile și meditațiile reprezintă AE planificate și organizate în vederea: personalizării predării și raportării acestora la particularitățile individuale ale elevilor participanți. În acest sens, vorbim de curriculum diferențiat ce se poate manifesta în două sensuri: pe de o parte, sprijinirea elevilor cu dificultăți în învățare și, pe de altă parte, stimularea elevilor cu aptitudini și potențial mare la disciplina respectivă; - reluării unor conținuturi curriculare care au ridicat probleme elevilor sau consolidarea acestora; - pregătirii elevilor pentru concursuri, olimpiade școlare, etc. Aceste AE nu sunt și nu trebuie să devină obligatorii, ci se fundamentează pe propuneri, atât din partea cadrelor didactice, a părinților, cât mai ales, a elevilor și se realizează în afara orelor la clasă. Valențele acestora se răsfrâng atât asupra rezultatelor școlare pe care elevii le vor obține la o anumită disciplină, cât și asupra responsabilizării acestora în procesul de învățare.

Serbările școlare se constituie în evenimentele importante din viața elevului. Din punct de vedere educativ, importanța acestor activități rezidă atât în dezvoltarea artistică a elevului, precum și în perceperea importanței pe care anumite evenimente, sărbători o au în viața omului. Însoțite de o încărcătură afectivă deosebită, serbările asigură un cadru optim demonstrării unor aptitudini, talente pe care elevii le manifestă, oferindu-le posibilitatea de a prezenta părinților cunoștințele asimilate. Acestea dezvoltă de asemenea capacitatea de a comunica, a transmite anumite mesaje altor persoane. Aceste AE presupun o implicare de durată a cadrelor didactice și elevilor în pregătirea și organizarea lor. Etapele pregătirii unei serbări se referă atât la aspect generale precum: alegerea temei, fixarea obiectivelor serbării, fixarea reperelor spațio-temporale, a materialelor utilizate cât și aspecte particulare precum: alegerea conținuturilor serbării, distribuția rolurilor și a conținuturilor aferente (conform particularităților de vârstă și individuale ale educabililor, repetițiile pentru serbare (care trebuie eșalonate în timp), motivarea educabililor și a părinților pentru implicarea maximă în organizarea serbării.

Programul Școală după școală poate fi considerat o AE și presupune extinderea activităților cu elevii după orele de curs, în baza unei metodologii pe care o asigură Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. În parteneriat cu autoritățile publice locale și cu asociațiile de părinți, acest program oferă „activități educative, recreative, de timp liber, pentru consolidarea competențelor dobândite sau de accelerare a învățării, precum și activități de învățare remedială”

Activitățile cu părinții, cu școala și comunitatea locală care reflectă implicarea familiei și a comunității locale în procesul educațional din școală:

- Activități care vizează obligația părinților de a asigura sănătatea, securitatea, condiții favorabile de viață și pregătirea copiilor pentru mediul școlii;
- Activități care vizează obligația școlii de a comunica și informa părinții despre programul zilnic și progresul periodic al elevilor;
- Participarea voluntară a părinților la inițiativele școlii prin asistarea la diferite inițiative, serbări, activități extracurriculare în general și oferirea sprijinului cadrului didactic în situații diverse;
- Continuarea activităților de la școală și acasă, în mediul familial prin discuții pe tema abordată la o anumită disciplină, repetarea unor conținuturi asimilate, efectuarea temelor pentru acasă și completarea cunoștințelor, prin valorificarea altor resurse educaționale;
- Implicarea părinților în procesul de luare a deciziilor (de exemplu rolul Comitetului de părinți în școală);

Colaborarea părinților cu comunitatea locală și instituțiile care pot favoriza procesul de educație a propriilor copii (de exemplu sponsorizări obținute pentru școală, evenimente culturale etc.); Implicarea comunității locale atât în procesul decizional și managerial (vorbim de descentralizarea în sistemul educațional), cât și în procesul propriu-zis de predare prin acederea la activitățile extracurriculare propuse de școală.

<p>Concursurile și olimpiadele școlare reprezintă AE ce au ca scop stârnirea interesului elevului pentru diferite discipline, din diverse arii curriculare. Acestea au, în același timp, o importanță majoră și în orientarea profesională a elevilor, prin dezvoltarea unor abilități și interese personale, dar și în autoevaluarea lor obiectivă. Concursurile cu tematică specifică sau olimpiadele școlare pot oferi cea mai bună susținere motivațională în învățare, determinând elevii să aprofundeze și să depășească studiul de la clasă. Recunoașterea obținută este importantă pentru elevi, determinând o competiție constructivă atât între elevi (dacă vorbim de participare individuală), cât și între clase sau școli (dacă vorbim de participare colectivă). Același efect îl pot avea concursurile organizate de către cadrele didactice în clasă. Dacă sunt organizate într-o atmosferă plăcută, vor stimula spiritul de inițiativă al elevului, îi va oferi ocazia să se integreze în diferite grupuri și să asimileze cu o mai mare ușurință conținuturile curriculare din diferite domenii.</p>
<p>Activități culturale precum: cenacluri, editarea unei reviste, radioul școlii, vizionarea unor spectacole culturale artistice pot fi abordate de unele instituții școlare și introduc elevii în lumea artei, dezvoltându-le personalitatea artistică și creativă. Aceste AE pot pune elevii atât în rolul de spectator, cât și în cel de protagonist, constituindu-se într-o inepuizabilă sursă de impresii și sentimente puternice. Principala finalitate este stimularea afectivității copilului, a competenței de comunicare și poate cel mai important, pot deschide apetitul pentru artă, prin vehicularea unor adevărate valori culturale.</p>
<p>Alte activități distractive: discotecă, serate etc. sunt activități de loisir și sunt necesare pentru petrecerea timpului liber într-un cadru organizat, sub supravegherea unor cadre didactice calificate. De asemenea, asigură consolidarea relației cadru didactic-elev și o altă abordare a acesteia, mai relaxată și mai apropiată de educabil. Aceste AE oferă și o altă imagine asupra instituției școlare, mai puțin rigidă, susținând convingerea elevului că școala poate asigura o ofertă variată de activități de petrecere în mod plăcut a timpului liber, conform dorințelor și specificului particularităților de vârstă a acestuia.</p>
<p>AE desfășurate în afara mediului școlar</p>
<p>Excursiile și vizitele didactice reprezintă AE organizate, ce presupun deplasarea elevilor în diferite locații (natură, instituții) în vederea realizării unor obiective instructiv-educative în strânsă relație cu anumite teme din programa unei discipline sau a mai multor discipline. Excursia didactică - formă de organizare a procesului de învățământ care prilejuiește contactul nemijlocit cu realitatea, observarea directă și studierea obiectelor și fenomenelor în condiții naturale sau la locurile unde se păstrează anumite colecții (muzee, expoziții, case memoriale).</p> <p>Tipologia excursiilor, în funcție de sarcina didactică fundamentală:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Excursii și vizite introductive realizate înaintea predării unei teme, cu scopul anticipării elementelor de conținut și pregătirii pentru asimilarea și înțelegerea conținuturilor curriculare vizate; - Excursii și vizite didactice organizate în vederea comunicării de cunoștințe noi din programa școlară; - Excursii și vizite finale realizate cu scopul consolidării și fixării de cunoștințe predate după o unitate de învățare sau un capitol. <p>Excursia didactică, deși pare o activitate destul de relaxantă, presupune organizarea și parcurgerea unor etape specifice, coerente și bine delimitate:</p> <p>A. Faza pregătitoare care cuprinde următoarele etape:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea planului excursiei (care presupune stabilirea următoarelor elemente: data, durata, scopul, tema, numărul de participanți și particularitățile acestora, obiectivele ce urmează a fi vizitate, itinerar, mijloc de transport, costul, cadrele didactice însoțitoare, asigurarea mesei, dacă este cazul); - Stabilirea grupului de participanți sau, cu alte cuvinte selecția acestora. De regulă, selecția se bazează pe dorința elevilor de a participa la o astfel de acțiune, dacă vorbim de o excursie realizată la nivelul școlii. Dacă excursia inițiată se adresează unei clase de elevi, profesorul are rolul de a motiva participarea întregului grup de elevi, fără însă a-i obliga. - Alegerea traseului, ce presupune o anticipare a itinerarului ales, în funcție de scopul propus, dar și de durata excursiei. - Evaluarea costului excursiei este o subetapă deosebit de importantă, în condițiile în care acestea sunt suportate de către elevi și doar în puține cazuri de către instituția de învățământ. - Documentarea, privitor la traseul și locația excursiei, precum și la resursele de cunoaștere pe care aceasta le poate oferi elevilor.

<p>B. Desfășurarea propriu-zisă a excursiei presupune o bună gestionare asigurată de cadrele didactice însoțitoare și asigurarea unui cadru propice învățării, care să susțină motivațional dorința de cunoaștere a elevului.</p> <p>C. Valorificarea excursiei sau etapa de prelucrare și evaluare a informațiilor dobândite se poate realiza prin prezentări ale materialelor strânse din excursie realizate de către elevi sau prin prezentarea sau integrarea cunoștințelor teoretice dobândite în predarea temelor din programa școlară.</p> <p>În concluzie, principalele puncte tari ale excursiei și vizitei didactice sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asigură un suport informațional, dar și pragmatic pentru dobândirea, sistematizarea, fixarea și chiar extinderea unor conținuturi curriculare din programa școlară; - Formează și dezvoltă deprinderi specifice domeniului, dar și deprinderi și comportamente sociale; - Reprezintă mijloace de motivare a elevilor, de stimulare a curiozității acestora; - Determină o mai bună comunicare și relaționare profesor-elev, elev-elev, contribuind la creșterea coeziunii grupului; - Dezvoltă o atitudine pozitivă a elevului față de unele valori și patrimoniul național; - Formează și consolidează la elevi trăsături pozitive de caracter; - Implică elevul în mod direct în procesul predării, acesta devenind coparticipant activ al procesului instructiv-educativ; - Reprezintă mobile ale învățării durabile, bazate pe implicare și experiența elevului.
<p>Taberele școlare sunt AE ce presupun reunirea mai multor elevi, ce fac parte din diferite instituții de învățământ, pe o anumită perioadă de timp, de regulă în perioada vacanțelor școlare. În funcție de obiectivul pe care-l vizează, taberele școlare pot fi: de odihnă (recreere) și de formare într-un anumit domeniu de activitate). Competențele dezvoltate prin aceste activități pot fi de natura celor de comunicare și interrelaționare, dar și de perfecționare într-un domeniu de activitate pentru care elevul își manifestă interesul. De asemenea, scopul acestor activități este să devină un mijloc de a oferta în forme variate cunoașterea directă a realităților înconjurătoare printr-un program de activități organizat, dar flexibil și adaptabil nevoilor educabililor vizați. Indiferent de tipul acesteia, participarea în tabere este benevolă, fiind condiționată doar de nota mare la purtare și lipsa de corigențe. Deși costurile sunt suportate individual, MECTS poate acorda gratuitate elevilor cu performanțe remarcabile.</p>
<p>Activități specifice extracurriculare ce funcționează în Palatul copiilor, în alte organizații sau case de cultură au scopul asigurării unui set de activități specifice de cultivare a unui talent, dezvoltare a unei pasiuni, sau petrecere a timpului liber. Activitățile propuse în cadrul cercurilor artistice, tehnice, sportive etc. au ca finalități cultivarea creativității celor mici și atingerea performanțelor în domeniile care îi pasionează. Activitățile din palatul copiilor se desfășoară pe durata anului școlar, cu întâlniri săptămânale, după un orar stabilit de comun acord cu participanții. Spre deosebire de activitățile formale, în cele din palatele copiilor relația cadru didactic-elev este una mai puțin formală, întreg procesul fiind centrat pe elev, iar notele sunt înlocuite cu diplome și aprecieri.</p>
<p>Școala de week-end se constituie într-o AE situată între excursie, tabără și cerc școlar, independent de școlile unde funcționează cadrele didactice coordonatoare. Formula a fost propusă de către A. Cărășel și V. Lazăr, ca derivat al universităților de vară și are următoarele caracteristici (2007, pag. 36-37):</p> <ul style="list-style-type: none"> - se desfășoară la sfârșit de săptămână, în 3-4 locații, prin rotație. Locația trebuie adecvată cazării pe durata a 2-3 nopți, cu toate utilitățile aferente și cu un spațiu adecvat activităților în aer liber; - îmbină activitățile de învățare pe diferite domenii de activitate cu activitățile recreative; - există invitați ce susțin prelegeri, conform specificului activităților inițiate; - se îmbină diferite tipuri de activități precum: cursuri de scurtă durată, conferințe, simpozioane, concursuri, activități sportive, vizionare de filme sau programe cultural-artistice, discotecă etc.; - se recomandă participanților înscrierea la cât mai multe activități dintre cele propuse; - participanții primesc diploma de participare sau premii pentru concursuri; - echipa de organizatori este formată dintr-un grup de 3-5 cadre didactice, cu sarcini și responsabilități individuale clar definite; - reprezintă o alternativă de petrecere a timpului liber, cu scop educațional.

AE desfășurate în mediul școlar se realizează în școală și au ca obiectiv două componente:

- o componentă intelectuală ce vizează satisfacerea setei de cunoaștere, capacitatea de creație, dorința de realizare și autoafirmare a elevului și

- o componentă distractivă de loisir, prin asigurarea unei atmosfere destinsă, relaxată pentru educabil (Cărășel A., Lazăr V., 2008, p. 30).

Principalele caracteristici ale acestor tipuri de AE sunt:

- participare nonobligatorie a elevilor;
- se pot desfășura împreună cu colectivul clasei sau cu colectivul școlii;
- selecția poate fi realizată de către profesor sau se bazează pe adeziunea și interesul elevului;
- se fundamentează pe strategii de activizare a colectivului de elevi; - valorifică sintalitatea grupului și mai puțin individualitatea fiecăruia;
- presupun o proiectare, implementare și evaluare organizate sistematic și continuu;
- pot antrena și alte organizații, membrii ai comunității, părinții, cu condiția desfășurării lor în incinta instituției. Printre aceste AE sunt: Manifestări pentru promovarea unor noi educații; Cluburile sau cercurile de elevi; Consultațiile și meditațiile; Serbările școlare; Programul Școală după școală; Activitățile cu părinții, cu școala și comunitatea locală; Concursurile și olimpiadele școlare; Activități culturale precum: cenacluri, editarea unei reviste, radioul școlii, vizionarea unor spectacole cultural artistice.

AE desfășurate în afara mediului școlii se realizează în afara instituției de învățământ, cu participarea clasei, a mai multor clase de elevi sau a mai multor instituții de învățământ. Și aceste activități au ca obiectiv componenta intelectuală amintită anterior, dar primează componenta distractivă, de loisir. **AE în afara mediului școlii se definesc prin următoarele caracteristici:** - se desfășoară în diferite locații organizate în scopul atingerii finalităților propuse prin specificul activității; - presupun un plan de acțiune și un grup de organizatori aprobat de conducerea școlii și DGETS; - presupun anumite costuri suportate de participanți. Printre aceste activități extracurriculare amintim: Excursiile și vizitele didactice; Taberele școlare; Activități specifice extracurriculare ce funcționează în Palatul copiilor, în alte organizații sau case de cultură; Școala de week-end.

Așadar, implementarea AE impune particularizarea activităților inițiate la tipul și specificul activității avute în vedere și a colectivului de elevi vizat (p. 5).

http://video.elearning.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2016/08/134267_P7_Suport_curs.pdf

Concluzii:

1. AE din mediul școlar se realizează în instituțiile de învățământ și **au ca obiectiv două componente:**

- **o componentă intelectuală** ce vizează satisfacerea setei de cunoaștere, capacitatea de creație, dorința de realizare și autoafirmare a elevului și
- **o componentă distractivă** de loisir prin asigurarea a unei atmosfere destinsă, relaxată pentru educabil.

Din categoria de AE din mediul școlar fac parte: manifestări pentru promovarea unor noi educații, cluburile sau cercurile de elevi, consultațiile și meditațiile, serbările școlare, Programul Școală după școală, activitățile cu părinții, cu școala și comunitatea locală, concursurile și olimpiadele școlare, alte activități distractive precum discotecă, serate etc.

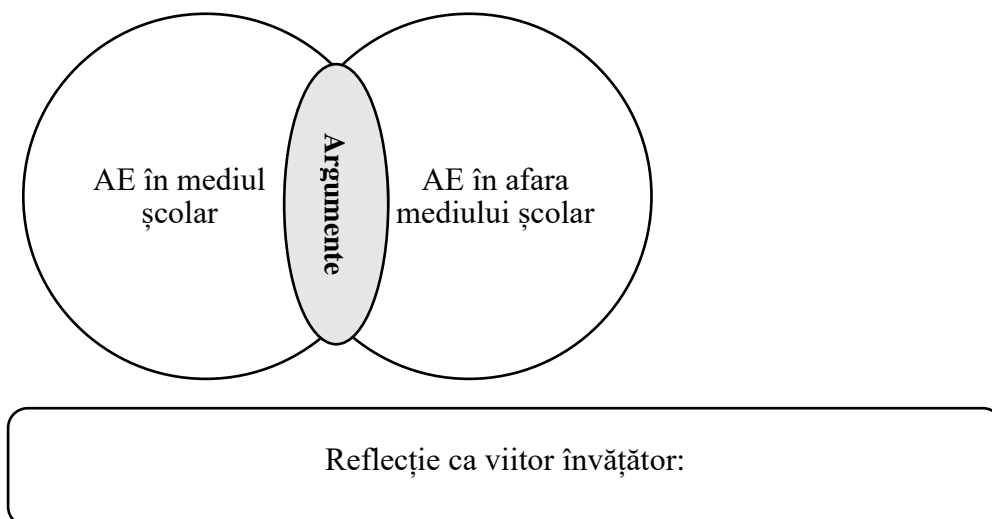
2. AE desfășurate în afara mediului școlar se realizează în afara instituției de învățământ, cu participarea clasei, a mai multor clase de elevi sau a mai multor instituții de învățământ.

Din categoria de AE desfășurate în afara mediului școlar fac parte: excursiile și vizitele didactice; taberele școlare; activități specifice extracurriculare ce funcționează în Palatul copiilor, în alte organizații sau case de cultură; Școala de week-end.

LUCRU INDIVIDUAL 3

1. Studiați și analizați suportul de curs la cap. 3 „Tipologia activităților extracurriculare” – tabelul „Tipuri de activități extracurriculare desfășurate în mediul școlar și extrașcolar”.

2. Argumentați, în baza studiului și analizei tabelului, prezența componentei intelectuale și a celei distractive în realizarea AE în mediul școlar și în afara mediului școlii, utilizând pânza de păianjen de mai jos:

UNITATEA 4. Particularitățile formelor de organizare a AE în clasele primare

Formele de organizare a AE în literatura de specialitate sunt, de asemenea, foarte diverse [1, 6, 11, 18, 29, 40].

Potrivit clasificării acceptată de majoritatea specialiștilor teoreticieni și pedagogilor-organizatori, acestea după L. Granaci se pot ordona în câteva grupuri [23, p. 56]: a) **activitatea colectivă / de masă**; b) **activități de grup / în cercuri**; c) **activități individuale**.

În grupul a de forme putem remarca: *excursia și vizita, matineul, serbările școlare, șezătorile școlare, victorina, șezătorile, medalionul literar, serate literare, masa rotundă*.

Potrivit opiniei L. Granaci, A. Berușcă, T. Cozma și a altor pedagogi se consideră că activitățile colective sunt acțiunile la care participă întreaga clasă de elevi, elevi din clasele paralele, elevi din diverse clase și școli. Acestea pot fi organizate sub formă de: *serbări școlare, șezători, concursuri, întâlniri cu oameni de vază ai culturii, artei, științei, vizionări de spectacole de teatru, cinema, prezentări de carte, excursii, vizite* etc. Obiectivele pe care le urmăresc organizatorii acestor acțiuni sunt rezolvarea unor sarcini instructiv-educative, completarea cunoștințelor elevilor, consolidarea deprinderilor elevilor, dezvoltarea gustului artistic, trezirea curiozității, formarea abilităților de cooperare și colaborare etc.

Pentru a descrie particularitățile formelor de organizare a AE de masă ne-am axat pe abordările specifice din literatura de specialitate (E., H., Степанова, М. А Александрова (2004), L. Sinițaru (2005), M. Ionescu, V. Chiș (2001), I. Damșa (1983), A. Berușcă (2007)).

Matineul - AE organizată cu elevii claselor primare și preadolescenții cl. V-VI. El are ca obiective celebrarea anumitor evenimente, date comemorative, precum și dezvoltarea abilităților artistice ale elevilor. Matineele pot fi temeinice și literare. Matineele tematice vor reflecta diverse teme și aspecte, iar cele literare sunt dedicate creației unui scriitor sau unei opere literare. Ambele

tipuri de matinee cuprind: poezii, povestiri, ghicitori, proverbe etc. Ele sunt însoțite de cântece, dansuri, scenete etc. .

Un rol deosebit în cadrul matineului îl au reprezentările teatralizate. Fragmentele literare ce se pun în scenă, urmează să fie selectate riguros de către profesor, ținând cont de particularitățile grupului școlar, de capacitățile individuale ale fiecărui elev. Aceștia pot fi atrași la alegerea rolurilor, la pregătirea scenariului, a costumelor, la pregătirea scenariului, a costumelor, decorului, fragmentelor muzicale, amenajarea sălii unde se va desfășura matineul etc. Toate aceste acțiuni vor urmări sporirea încrederii elevilor în forțele proprii, a siguranței în sine. La pregătirea costumelor și amenajarea sălii se pot încadra și părinții. În desfășurarea matineului se utilizează pe larg diverse mijloace didactice, tehnice și audiovizuale: imprimări audio, video, portrete, desene, cărți, obiecte .

Serbările școlare - se situează între cele mai complexe și adecvate forme de manifestare a elevilor. Serbarea școlară a fost și este cadrul afirmării talentului, aptitudinilor artistice ale copiilor, dar și cadrul descoperirii acelor laturi ale personalității multor copii care, în mod obișnuit – la lecții sau alte tipuri de activități – rămân ascunse, latente, atât pentru părinți, cât și pentru profesori .

Menită să aducă frumosul artistic în viața copiilor, *serbarea școlară* contribuie, prin multiplele sale valențe educative, la educarea elevilor, la dezvoltarea creativității, a spiritului de colaborare, la dezvoltarea sentimentului de apartenență la o echipă în care fiecare copil este pus în fața îndeplinirii unui rol, la dezvoltarea dragostei față de frumos, atât prin contactul cu opera de artă literară, muzicală, coregrafică, teatrală etc., cât și prin creații artistice, fie ele ca produse ale artelor, fie prin interpretarea artistică a acestora .

Cercetătoarea L. Granaci consideră că serbarea școlară se înscrie în cadrul AE ca una dintre cele mai îndrăgite de către copii, deoarece antrenează în organizarea și desfășurarea ei toți copiii. Noutatea scenariului, cadrul desfășurării, costumele propuse sunt tot atâtea ocazii în care copiii colaborează cu profesorul, dezvoltându-și capacitățile creatoare, interpretative, devenind din simpli participanți la serbare, organizatori ai acesteia, ceea ce duce implicit la dezvoltarea unor trăsături pozitive de caracter, a unor calități morale, cum ar fi tenacitatea și perseverența în munca pentru perfecționarea rezultatelor, îndrăzneala și stăpânirea emoțiilor prin apariția în fața unui public și interpretarea rolului artistic, încrederea în sine prin depășirea timidității și autoconvingerea că se poate mai mult și mai bine, încrederea în ceilalți, spiritul de echipă etc. [23, p. 7].

A. Berușcă menționează că o serbare școlară poate fi organizată sub diferite forme: un concert, un spectacol literar-muzical, o șezătoare, un spectacol de teatru, un spectacol folcloric etc. Oricare dintre aceste forme are nevoie de un scenariu sau un program. Conținutul tematic al unui scenariu impune o atență selectare a materialului literar și muzical, o organizare unitară a acestuia în vederea obținerii unui efect emoțional adecvat ocaziei [2, p. 170].

Șezătorile - sunt reuniuni cu caracter culturale-educativ, la care pot participa atât elevii, cât și adulții: părinți, bunici. În cadrul lor se interpretează cântece, se recită poezii, se prezintă povestiri, snoave, se interpretează dansuri etc. [6,11, 18].

Șezătorile organizate ca AE au o deosebită valoare educativă datorită obiectivelor preconizate, conținutului, materialului utilizat, participarea activă a elevilor, prezentarea artistică a componentelor programului [11, p. 140].

Există mai multe *tipuri* de șezători. Un interes deosebit prezintă *șezătorile tradiționale*, desfășurate cu prilejul unei sărbători creștine și populare: Paștele, Crăciunul, Sf. Andrei, Sf. Vasile, Dragobete, Florii etc. În ultimii ani în instituțiile de învățământ sunt organizate *șezători cu caracter*

festiv. Ele sunt dedicate unor sărbători laice sau evenimentelor comemorative, precum: 8 martie – Ziua internațională a Femeii, Ziua profesorului, 1 iunie – Ziua Internațională a copilului. Unele șezători se organizează cu prilejul zilelor de naștere a elevilor, sosirea unor oaspeți etc.

Succesul unei șezători depinde, în mare măsură, de capacitățile și experiența pe care o are pedagogul organizator. El va fi cel care va urmări crearea și menținerea unei atmosfere de sărbătoare, de destindere, de realizarea a satisfacției atât pentru elevii participanți, cât și pentru spectatori [ibidem, p. 142].

Seratele tematice - fac parte din categoria seratelor tematice. Ele sunt organizate, de obicei, de către profesorii de literatură, cei care dirijează activitatea cercului literar, profesorii-diriginți. Genericul seratelor variază în dependență de ocazia desfășurării, personalitatea sau evenimentul ce se comemorează. Perioada de organizare a acestor acțiuni este diferită: în corespundere cu calendarul civil la 1 Martie – Mărțișorul, 31 August – Ziua Limbii române etc. Publicul participant la aceste seri este select. Elevii urmează să fie bine pregătiți pentru desfășurarea ei. Se invită scriitori, poeți, savanți, cercetători literari.

Dezbaterile sunt metodele explicite prin care elevii pot învăța să participe la analiza unor probleme de interes civic și să adopte hotărâri echilibrate. Exprimându-și poziția într-o anumită chestiune și ascultând argumentele deținătorilor altor opinii, elevii își însușesc rigorile dialogului într-o societate democratică, își dezvoltă o atitudine tolerantă și capacitatea de gândire critică și, implicit, se deprind cu rolul de cetățean.

Conferințele - modalitatea eficientă de implicare a elevilor din clasele superioare în activitățile de cercetare științifică sunt conferințele. Pot fi organizate conferințe științifico-practice, sesiuni de comunicări științifice etc. Bineînțeles, ele necesită un vădit interes al participanților față de problemele cercetate și o activitate intensă la etapa de pregătire a comunicărilor teoretice și, propriu-zis, a conferințelor.

Un rol substanțial în realizarea cu succes a acestora revine cadrelor didactice interesate de buna pregătire a elevilor cointeresați pentru viitoarele activități, formarea abilităților de investigații științifice încă la treapta învățământului preuniversitar.

Excursiile sunt o metodă foarte eficientă de educație. Cunoașterea diverselor aspecte ale istoriei, culturii, modului de trai, vieții contemporane în alt cadru decât cel instituțional oferă multiple posibilități de educație. Este mult mai eficient ca elevii să vadă cu ochii proprii ceea ce au învățat din manuale și cărți, să discute cu oamenii de diferite profesii la locul lor de muncă, să înțeleagă importanța și rolul fiecărui obiect, fenomen, aspect, fiecărei persoane în viața cotidiană [33, p. 74].

Dar, orice excursie trebuie să fie precedată de o bună pregătire teoretică și practică. Aceasta urmează să înceapă cu determinarea clară a scopului excursiei, după care se alege locul și timpul desfășurării ei. Profesorul trebuie să fie bine informat asupra posibilităților pe care le oferă obiectele ce urmează să fie vizitate. Se constituie un grup de lucru, repartizându-se sarcinile de realizat. E de dorit ca profesorul să facă o vizită prealabilă la locul de destinație pentru a preciza multiplele aspecte ale excursiei. O importanță mare în reușita unei excursiei o are buna pregătire a elevilor. Ei trebuie să înțeleagă importanța excursiei pentru fiecare din ei, să cunoască mai multe aspecte din istoria și prezentul obiectului vizitat [ibidem].

Victorina. Denumirea acestei activități este de origine latină și înseamnă *biruință, triumf, victorie*. Victorina pentru elevi este o competiție, o luptă cinstită între echipe, clase etc. Ea se constituie din întrebări bine formulate, concise și clare. Victorinele pot fi organizate ca activitate independentă în cadrul unor concursuri-victorină sau în cadrul altor activități educative, cum ar fi:

serbări, matinee, șezători, excursii, cercuri, conferințe ec. În funcție de conținut, victorinele sunt *mixte* sau *tematice*. Cele mixte cuprind întrebări referitoare la diverse aspecte din literatură, muzică, știință etc. Victorinele *tematice* sunt consacrate vieții și activității literare, culturale, științifice a unei personalități [11, p. 78].

Medalionul literar - formă netradițională, activitate instructivă, educativă și atractivă în școală. Ea presupune prezentarea unui autor și a operei sale. Activitatea este pregătită din timp și se organizează la sfârșitul semestrului, când este necesară relaxarea neuropsihică. În timpul activității elevii participă prin lecturi, povestiri, recitări, dramatizări, cântece etc.

Pentru medalionul literar se vor alege autori care, prin tematica, mesajul și specificul stilistic al operei lor, se adresează capacității de receptare a elevilor și au valențe educative și formative [ibidem].

Serile literare - forma de bază a manifestărilor artistice pe teme literare, în cadrul școlii. Organizarea – pregătirea și desfășurarea lor – cad tot în sarcina cercului literar din școală, serile literare constituind de obicei, activitatea ocazională de masă care încununează, la sfârșit de an, munca în cercuri. Tematica și programul serilor literare variază după scop, împrejurări etc. (De obicei, în liceu se organizează o seară literară în cadrul *Săptămânii limbii române*, consacrată unui scriitor, alteori seara literară este generată de o aniversare sau comemorare, de o întâlnire cu scriitorii sau cu eroii operelor literare citite etc.). Bineînțeles, serile se desfășoară în prezența unui anumit public, care stimulează interesul elevilor, mărește exigența și simțul de răspundere al organizatorilor. De aceea, serile literare se pregătesc minuțios din timp și în toate laturile lor – program, mobilizare, realizare etc. În mod curent, programul serii literare cuprinde un referat care dezvoltă tema abordată, discuții și o parte artistică (lectură și recitări ilustrative, muzică, eventual film sau diafilm, etc.) subordonată și ea, tematic, problemelor discutate în referat și scopului unic al serii literare [ibidem, p. 79].

Activitatea în cercurile/grupurile de elevi este un important mijloc de lărgire a orizontului cultural – științific al elevilor și de dezvoltare a interesului lor pentru știință, artă, tehnologii. În general, cercurile cuprind un număr mic de elevi, înscrierea făcându-se în funcție de interesul pe care-l manifestă elevii pentru o anumită disciplină [12, p. 96].

Responsabil de organizarea activității în cercuri este conducătorul cercului, cadrul didactic al școlii. Programul de lucru al cercului, de asemenea, este alcătuit de conducătorul lui cu participarea elevilor. La alegerea temelor care se discută la cercuri se va ține seama de preocupările elevilor și de nivelul lor de cunoștințe. Durata unei ședințe a cercului este în medie de 90 min. Evidența frecvenței o efectuează conducătorul cercului. Elevii claselor I-IV participă la cercurile: *Mâini dibace*, *Prietenii cărții*, *Cercul artistic*, *Modelare* etc. .

Prin activitatea desfășurată în cadrul *cercului Prietenii cărții* elevilor li se cultivă dragostea față de lectură, li se formează pricepera de a citi o carte, de a interpreta conținutul acesteia. Activitatea cercului constă din lecturi ale fragmentelor de opere literare și discutarea lor, povestirea unor cărți și a diafilmelor, recitarea unor poezii etc. În cadrul cercului se pot organiza concursuri pe diverse teme, de exemplu: „Cine povestește mai frumos”, „Cine recită mai frumos” sau pot fi citite și analizate compuneri ale elevilor pe teme date. Într-un asemenea cerc se înscriu elevii care manifestă interes pentru lectură. Ședințele cercului vor fi programate lunar și în cadrul lor pot fi prezentate cărți, albume, diafilme, recitaluri de poezie, interpretări de fragmente din opere dramatice. Varietatea activității în cerc constituie și ea o condiție a frecventării lui cu plăcere de către elevi.

În cadrul cercului *Mâini dibace* se confecționează material didactic necesare în procesul instructiv-educativ, materiale pentru organizarea diferitelor demonstrații și experiențe, recuzita pentru spectacole, serbări .

Un rol deosebit în educația elevilor îl au *cercurile literar-artistice*. Cercurile literar-artistice aduc o mare contribuție la descoperirea și stimularea talentelor și aptitudinilor elevilor, la cultivarea interesului și pasiunii pentru literatură și artă în genere, la educarea elevilor pentru folosirea utilă și plăcută a timpului liber, la dezvoltarea imaginației creatoare și a sensibilității artistice, la inițierea lor în sarcini de muncă și responsabilități, la stimularea inițiativei și independenței în acțiune, în fine, la stabilirea unor relații mai apropiate între învățător și elevi.

Eficiența activității în cercurile literar-artistice este condiționată, printre altele, de trei factori mai importanți: *învățătorul* – conducător de cerc, *elevii* – participanți și *organizatorii* cercului. Pe lângă pregătirea de specialitate corespunzătoare, învățătorul care conduce un cerc literar-artistic trebuie să dea dovadă de talent și abilități creatoare. Înscrierea elevilor în cerc trebuie să se facă *selectiv*, pe bază de *interese* și *aptitudini*, iar la organizarea activității cercului trebuie să se țină seama de preocupările, preferințele, înclinațiile și capacitățile reale ale elevilor. Întreaga activitate în cadrul cercului, de la concepție la realizare, este opera elevilor .

Cercurile literar-artistice care se pot organiza sunt: *cercul de literatură*, *cercul de creație* (cenaclul școlar), *cercul dramatic*.

Cercul de literatură. În funcție de particularitățile de vârstă ale elevilor și, evident, de conținut, acest cerc se organizează în diverse forme: *cerc de citire expresivă*, *recitare*, *povestire*, *cerc literar propriu-zis*, *cercul tinerilor folcloriști*.

Scopul general al cercului este educația estetică, prin orientarea lecturii elevilor și cultivarea dragostei pentru literatură. În acest scop, se folosește o variată gamă de activități: *lectura*, *recitarea*, *povestirea*, *convorbirea*, *expunerea* pe o temă, *simpozionul*, *seara literară*, *șezătoarea literară*, *seara muzical-literară*, *concursurile literare*, *serata costumată*, *recenzii*, *audiții*, *vizionări de diafilme*, *filme*, *vizionare de spectacole*. Fiecare din activitățile menționate se pregătește după o metodologie specifică, aceasta fiind în funcție de natura activității respective.

Stabilită prin consultarea membrilor, *tematica activităților* trebuie să fie totuși, în concordanță cu curricula școlare, fără a îngredi preferințele, preocupările și spiritul de inițiativă ale elevilor. Întreaga activitate, ca și în cazul celorlalte cercuri, este organizată și desfășurată de către elevi, conduși de un birou, în componența căruia intră un secretar și câțiva membri. Profesorul este coordonatorul din umbră.

Cercul de creație. Are ca scop descoperirea și cultivarea talentului, aptitudinilor literare la elevi. Mai mult decât în cazul cercului de literatură, profesorului care coordonează activitatea cercului de creație i se cere să aibă o serie de calități: *entuziasm*, stăpânit de *spirit critic*, o serioasă *informație* în domeniul beletristic și estetic, aptitudini de creație sau critica literară, plasticitate afectiv-intelectivă, pentru înțelegerea fiecărui univers artistic, a diverselor modalități și tehnici de creație literară.

Selecția membrilor cercului se face pe bază de observații, sondaje de opinie, producții proprii. Forma de bază pentru activitatea în cerc este ședința de lucru, în cadrul căreia un moment anume este rezervat pentru orientarea ideologico-estetică a membrilor (prin recenzii de cărți, tururi de orizont prin librării, dezbateri pe marginea unor probleme de teorie literară, exemplificarea unor modalități artistice ș.a.), iar restul timpului (1-1,5 ore) prezentării și discutării cărților proprii. Alte forme de activitate sunt: vizitele de documentare, vizite la obiective de interes (muzee literare, expoziții), schimburi de experiență cu alte cenacluri.

Îndrumarea talentelor se realizează implicit în cadrul discuțiilor purtate în timpul ședințelor de lucru și al celorlalte activități, cât și prin discuțiile individuale purtate de profesor cu membrii cenaclului.

Cercul dramatic urmărește să descopere elementele talentate în arta interpretării scenice, cultivarea aptitudinilor dramatice, formarea unor priceperi elementare de punere în scenă a unui spectacol și, implicit, lărgirea orizontului cultural-literar. Poate fi *organizat în trei variante*, în funcție de scopul urmărit, conținutul activităților și modalităților de lucru.

Varianta I este cea obișnuită, care urmărește depistarea și crearea de condiții pentru dezvoltarea aptitudinilor interpretativ-scenice. Conținutul activității constă în pregătirea diverselor genuri de spectacol: recitaluri de poezie, montaje literare, spectacole teatrale. Modalitatea dominantă de lucru este instruirea prin repetiții.

Varianta a II-a este cercul dramaturgiei creatoare. Scopul urmărit este dezvoltarea complexă a aptitudinilor creatoare și de interpretare, totodată, ale elevilor. Elevul este pus în situația de a participa la elaborarea piesei și la reprezentarea ei. S. Cemortan susține că ipoteza elevului creator și totodată interpret se întâlnește în mod obișnuit în universul jocurilor copilăriei, fiind, într-o măsură sau alta, ilustrată de orice elev. Jocul de-a mama și copilul, de pildă, în care se antrenează fetițele, este, de fapt, un mic spectacol teatral, în care „dramaturgul” (creatorul scenariului) și „interpretul” se identifică în persoana elevilor participanți la joc. Un asemenea „spectacol” se elaborează spontan. Rămâne dificilă problema adaptării naturii dramaturgiei creatoare la particularitățile de vârstă ale elevilor. [apud, 23]

Așadar, variantele prezentate nu sunt, în realitate, decât aspecte ale activității cercului dramatic, diferențiate în funcție de particularitățile de vârstă ale elevilor, de nivelul pregătirii literare, de preferințele lor. În funcție de factorii menționați, conținutul activității cercului dramatic școlăresc poate fi astfel alcătuit, încât să satisfacă disponibilitățile creatoare ale elevilor, și lărgirea orizontului cultural-literar-teatral, și disponibilitățile interpretative. Un adevărat cerc dramatic trebuie să țină seama de toate aceste aspecte și nu să urmărească numai unul din ele. Elevul-factor nu va ajunge să interpreteze la un nivel satisfăcător, fără o inițiere elementară în probleme specifice ale textului dramatic și ale spectacolului teatral (joc actoricesc, regie, scenografie) [8, p. 99 - 102].

Forma de bază a activității, în cercul dramatic, este ședința de lucru, care poate avea, în linii mari, următoarea *structură*:

- Inițierea în problemele teoretice specifice teatrului (30’): prezentarea unei opere, a unui dramaturg, a unei epoci teatrale; prezentări pe teme ca: arta actorului, arta regizorală, arta scenografică; viziuni, audiții; discuții colective.

- Pauză (10’).

- Inițierea în problemele practice specifice spectacolului teatral (50’): repetiție (la masă, pe scenă).

- Concluzii (5-10’).

- Sarcini pentru viitoarea ședință de lucru.

Cercul dramatic dispune, prin natura sa, de mari posibilități în ceea ce privește cultivarea creativității la elevi. Se poate spune că el reprezintă o sinteză a cercurilor literar-artistice și că, prin aceasta, contribuie la formarea tuturor laturilor creativității: gândire, imaginație, aptitudini, talent.

Activitatea individuală a elevilor am analizat-o abordând sursele de specialitate (I. Cerghit (2001), M. Ionescu (2001), L. Granaci (2006)).

Conținutul principal al activității individuale a elevilor în afara clasei îl constituie *lectura și consultațiile*. Pentru stimularea lecturii individuale, elevilor li se vor prezenta cărțile pe care ei

urmează să le citească. În alegerea acestora trebuie să se țină seama de preocupările și interesele specifice vârstei. În clasele I-IV sunt recomandate basme, povestiri din viața copiilor, poezii, legende ș.a. Stimularea interesului pentru lectură și îndrumarea lecturii elevilor se realizează, de asemenea, prin organizarea unor discuții cu ei despre cărțile citite. Aceste discuții au caracterul unui control al lecturii lor. Controlul sistematic al lecturii elevilor se face prin lecții periodice. La lecțiile de evaluare a lecturii în afara clasei se face analiza unei cărți citite, controlul caietelor de lectură sau se discută, de exemplu, câteva poezii ale unui anumit autor. Lecțiile de lectură se anunță din timp, pentru a se da elevilor posibilitatea să se pregătească.

Consultațiile – în forma lor de influențare, mai ales, – oferă un cadru adecvat pentru stabilirea unor relații apropiate între învățător și elev, pentru realizarea aceluși climat de încredere reciprocă, de simpatie și sinceră deschidere sufletească, față de care nu este posibil actul educațional autentic. Astfel, consultațiile implică, direct sau indirect, elevii cu preocupări creatoare. Ei doresc să afle opinia învățătorului despre încercările lor literare, dacă au sau nu talent. Consultații de acest gen nu se cer și nu se dau decât individual, la o anumită vârstă, elevii cu asemenea preocupări ferindu-se de colegi. Învățătorul trebuie să dea dovadă de mult tact, răspunsurile sale venind sub formă de sugestii, impresii personale și nu sub formă de soluții categorice. Acest lucru este valabil și când el e solicitat să-și spună cuvântul despre orientarea profesională a elevilor sau despre orientarea gustului lor estetic.

După conținut activitățile extracurriculare se împart (M. Ștefan, 2000, pp. 35-36):

- activități cu conținut cultural, artistic, spiritual;
- activități cu conținut științific și tehnico-aplicativ;
- activități sportive;
- jocuri distractive;
- activități cu caracter comunitar.

Din categoria activităților extrașcolare (Damșa, I., Drăgan, L., Iliescu, M.) se evidențiază:

Concursul- întrecere care se termină întotdeauna cu un clasament și cu acordarea unor diplome, premii celor mai buni dintre participanți. Este un examen pentru dobândirea, în ordinea clasificării, a unor rezultate scontate, luptă între două sau mai multe persoane (state, organizații) care urmăresc același avantaj sau același rezultat. Poate fi tratat ca concurență, competiție. Concursul poate fi de mai multe tipuri (artistic, intelectual, creativitate), clasificat pe domenii de activitate (cultură, învățământ, sport, biologie, matematică, ecologie, etc.).

Olimpiada - competiție sportivă internațională cu caracter complex, care are loc o dată la patru ani (jocuri olimpice) sau concurs pe specialități, organizat anual pe plan local național și/sau internațional pentru elevi la diverse obiecte de învățământ.

Competiția - luptă între două sau mai multe persoane sau state, organizații, care urmăresc același avantaj sau același rezultat tip concurs, concurență, întrecere sportivă. Poate fi reuniune, care constă din lupta pentru întâietate în una sau în mai multe probe sportive.

Festivalul - eveniment artistic național sau internațional, manifestare artistică (muzicală, teatrală etc.) cuprinzând o serie de reprezentații și având caracter festiv, organizată periodic, unde se demonstrează realizările într-un domeniu artistic, cu program variat. În același timp poate fi ciclul de manifestări cultural-artistice cu program variat, ocazional sau periodic. Festivalul nu poartă obligatoriu caracter de concurs, concurență.

Festival-concurs - festival în cadrul căruia are loc și un concurs (din festival + concurs).

Pentru organizarea/desfășurarea unui concurs sînt stabilite următoarele etape și părți componente:

1. Stabilirea denumirii concursului;
2. Determinarea scopului, obiectivelor realizării concursului;

3. Clasificarea tipului concursului;
4. Stabilirea Grupului țintă (participanți);
5. Stabilirea termenelor de realizare: înscriere; desfășurare.
6. Regulamentul de desfășurare a concursului, în care este stabilit: modul de desfășurare; etapele de desfășurare; baremul de apreciere (evaluare).
7. Desemnarea responsabililor pentru fiecare etapă de realizare a concursului (comitetul organizatoric, membrii juriului).
8. Stabilirea locului de desfășurare.
9. Stabilirea listei de materiale necesare, devizului de cheltuieli.
10. Desfășurarea concursului propriu-zis.
11. Notarea clasamentului, premiarea participanților.
12. Monitorizarea rezultatelor concursului (afișare pe panou, informare verbală și/sau scrisă, plasare pe site, etc.).

Formele de organizare a AE cer o bună pregătire metodologică a învățătorilor. E necesar să se creeze o atmosferă deosebit de favorabilă instrucției și educației, să se ofere posibilitatea de completare și de aprofundare a cunoștințelor și abilităților obținute la lecții, să favorizeze condiții de formare a personalității în spiritul culturii naționale. E necesar să se îmbine în mod util și plăcut timpul în afara orarului școlar al elevilor, să se îmbine armonios odihna activă cu certitudinea utilității organizării plăcute a timpului liber într-un mediu sărbătoresc sau firesc.

În acest sens, cadrul didactic poate asuma rolurile de: proiectant și organizator ala AE; coordonator și monitor al AE; evaluator al eficienței al AE.

Concluzii:

1. *Formele de organizarea a AE*, prin prisma comportamentului prosocial, *generează relații de prietenie și ajutor reciproc, educă simțul responsabilității și statornicesc o atitudine justă față de colectiv și față de scopurile urmărite.* Important este ca elevii să fie antrenați nu numai în desfășurarea unor asemenea activități, ci și în inițierea și organizarea lor. Valorificarea AE în practica educațională ar trebui să se producă sistematic și cu mai multă eficiență pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor.

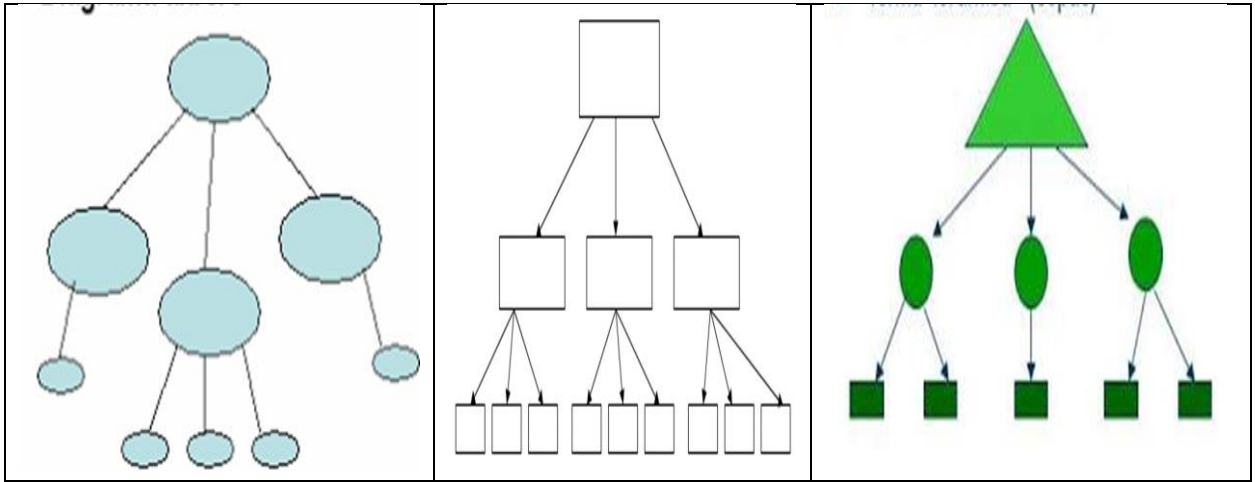
2. *Formele de organizarea a AE* au caracter *periodic* sau *ocazional*. Periodic se desfășoară activitățile cercurilor de elevi, publicarea literară, gazeta de perete a școlii. Ocazionale sunt excursiile literare, manifestările artistice la sărbători și pe teme literare, jubilee, concursuri școlare etc. Manifestările artistice reprezintă un prilej de manifestare al elevilor. Astfel, prin poeziile recitate, cântece, scenete etc. elevii dau dovadă că pot vorbi corect, nuanțat, expresiv, folosind o mimică, un ton cât mai natural. Ele *constituie nu numai o acțiune formativă, ci și o acțiune de orientare școlară unde se scot în evidență talentele.*

3. *Formele de organizare a AE cer o bună pregătire metodologică și managerială a învățătorilor.* În acest sens, cadrul didactic poate asuma rolurile de: proiectant și organizator ala AE; coordonator și monitor al AE; evaluator al eficienței al AE.

LUCRU INDIVIDUAL 4

1. Studiați și analizați Unit. 4. „Particularitățile formelor de organizare a activităților extracurriculare în clasele primare” din suport.

2. Elaborați o hartă cognitivă prin care să dezvoltați particularitățile formelor de organizare a AE specifice claselor primare, respectând cele 3 grupuri de bază: a) activitatea colectivă / de masă; b) activități de grup / în cercuri; c) activități individuale, ghidându-vă după exemplele de modele propuse mai jos:

3. Studiați și analizați „Cadrului de referință al educației și învățământului extrașcolar din Republica Moldova” (2020) la p. 40 Fig. 2.4. „Structura domeniilor educației și învățământului extrașcolar”.

https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_al_educatiei_si_invatamantului_extrascolar.pdf

4. În baza figurii abordate prin prisma domeniilor educației și învățământului extrașcolar din RM, desprindeți prestatorii de servicii și formele/modalități de organizare, completând spațiile tabelului de mai jos:

Cultură și Societate (p. 41)	Arte (p. 44)	Știință. Tencică. Tehnologii (p. 50)	Sport, Turism și Agrement (p. 52)
prestatori			
formele/modalități de organizare			

UNITATEA 5. Specificul proiectării, organizării și evaluării AE

Sursa de specialitate R. Răduț-Taciu, M. Bocoș, O. Chiș (2015, p. 250) susține că AE se proiectează și se organizează în funcție de posibilitățile de realizare a legăturii cu procesul instructiv-educativ realizat în clasă, respectiv cu obiectivele acestuia, cu obiectivul general urmărit și cu obiectivele specifice, cu locul de desfășurare cel mai adecvat. Aceeași sursă suține, după M. Bocoș și D. Jucan (2008), au caracter preponderent opțional/benevol și se realizează prin conexiuni inter- și transdisciplinare.[ibidem]

Ca orice demers orientat către o finalitate, **AE presupune o anume structurare și organizare, asigurate de corelarea activităților de proiectare, implementare și evaluare.** Reușita AE rezidă deci în gestionarea celor trei procese și în asigurarea relației ce se stabilește între acestea. În cadrul AE, cele trei procese nu se constituie în procese originale, diferite cu mult de caracteristicile identificabile în orice situație educațională din școală, dar esența lor stă în particularizare, prin prisma specificului categoriei de activități extracurriculare pe care le vizează.

Proiectarea AE reprezintă un proces complex, structurat pe diferite nivele de acțiune, orientat spre atingerea unor finalități și materializat în fapt într-un set de repere și chiar modele de acțiune. Acestea vor oferi suport în activitățile specifice de implementare ulterioare. Procesul nu trebuie însă redus la dimensiunea sa anticipativă, ci depășește cadrul orientativ, de ghidare a AE. Întreg demersul este centrat și pe dimensiunea ameliorativă a programelor

extracurriculare existente în mediul școlar sau în afara lui și pe dimensiunea inovativă, prin elaborarea de noi proiecte, ca solicitare imperioasă la specificul activităților de zi cu zi, la nevoile sociale și individuale ale educabililor vizați.

Atât proiectarea, cât și implementarea AE se desfășoară la nivele diferite de acțiune, determinând specificitatea contextuală și elemente definitorii de manifestare (Bocoș M., 2008, p. 180) și detaliate în tabelul de jos: a. Nivelul macrostructural; b. Nivelul mezostructural; c. Nivelul microstructural (nivelul instituțional, nivelul catedrelor, nivelul individual) [apud, 32]:

Nivele de proiectare a activităților extracurriculare

(Bocoș M., 2008, p. 180)

Nivele de proiectare a activităților extracurriculare	Conținut
a. Nivelul macrostructural	- proiectarea curriculară se centrează în jurul demersului de realizare a Curriculum-ului Național care poate constitui în fapt un reper pentru aceste activități sau, în cadrul căruia (mai exact în metodologiile de implementare), pot fi specificate și sugestii pentru modul de gestionare a activităților extracurriculare. Trebuie însă precizat caracterul opțional al activităților extracurriculare, cea ce oferă o mare libertate de planificare și organizare a acestora, în funcție de contextul de manifestare.
b. Nivelul mezostructural	- proiectarea curriculară se manifestă în recomandări privind proiectarea și implementarea activităților extracurriculare, prin sugestii realizate de către Inspectoratul Școlar Județean (ISJ), ca organism de coordonare a acestor activități la nivel de județ. Recomandările privesc modul și reperele utilizate în proiectarea unor astfel de activități și persoanele care trebuie să răspundă pentru coordonarea lor în cadrul instituțiilor de învățământ. Nu în ultimul rând, activitățile extracurriculare sunt criterii de evaluare ale cadrelor didactice și ale unităților de învățământ, punctându-se astfel importanța lor atât în formarea elevilor, cât și formarea și perfecționarea continuă a cadrelor didactice.
c. Nivelul microstructural	- proiectarea și implementarea activităților extracurriculare vizează următoarele subnivele: <ul style="list-style-type: none"> ▪ nivelul instituțional ce angajează decizii privind proiectarea și implementarea activităților extracurriculare, monitorizarea și coordonarea activităților de implementare; stabilirea relevanței și eficienței acestora la nivelul instituției de învățământ. La acest nivel, vorbim despre munca în echipe de cadre didactice, deci de o abordare multidisciplinară, coordonată de directorul școlii și responsabilul în gestionarea activităților extracurriculare din instituție. ▪ nivelul catedrelor ce gestionează elementele specifice de proiectare a activităților extracurriculare pe anumite arii curriculare sau discipline, ca repere pentru nivelul următor de proiectare. ▪ nivelul individual implică toate activitățile prin care cadrul didactic, în calitate de membru al catedrei și de manager al clasei de elevi participă la proiectarea, implementarea și evaluarea activităților extracurriculare.

Din perspectiva dată, C. Țîru (2013, p. 10) susține că, **abordarea nivelară a proiectării AE se impune pentru a determina clar specificul și responsabilitățile actorilor și organismelor implicate la fiecare nivel de acțiune.** <https://docslide.net/documents/pedagogia-activitatilor-extracurriculare.html>

Indiferent de nivelul de acțiune și de tipul de control, **procesul proiectării AE se desfășoară în mai multe etape** (Wheeler D.K., 1967, apud C. Țîru, p. 11):

1. *Selectarea finalităților, scopurilor și obiectivelor* ce se doresc a fi atinse prin procesul de implementare a AE.

2. *Alegerea experiențelor extracurriculare* necesare atingerii finalităților educaționale, planificate și organizate în prealabil, conform caracteristicilor situației educaționale, finalităților urmărite, conținuturilor curriculare, dar mai ales, particularităților de vârstă și individuale ale educabililor.

3. *Alegerea conținuturilor* prin intermediul cărora este oferită experiența de învățare, conform unor criterii de selecție mai puțin riguroase și științifice, și mai de grabă, centrate pe nevoile și interesele educabililor.

4. *Organizarea și integrarea* experiențelor și conținuturilor în activități specifice cu caracter extracurricular și anticiparea modalităților generale de realizare a acestor două aspecte, ca și reperi orientative pentru munca efectivă a cadrelor didactice.

5. *Evaluarea eficacității* tuturor aspectelor din fazele anterioare, ca necesitate pentru eficientizarea și optimizarea AE. Modalitățile sunt: evaluarea realizată de către principalele categorii de persoane care vor fi implicate în activitățile extracurriculare și evaluarea prin testarea efectivă în practică a proiectului extracurricular, pentru a-i certifica eficiența.

Literatura de specialitate (L. Ciobanu, A. Cărășel, D. Cocreanu) mai etalează și o serie de **întrebări puse de cadrele didactice la proiectarea AE cu identificarea soluțiilor optime:**

1. *Cui i se adresează sau cine sunt subiecții AE?* Vorbim în acest context de grupul țintă vizat, și anume elevii cu particularitățile lor, interesele, nevoile lor educaționale și interacțiunile dintre și cu aceștia. Altfel spus, grupul țintă al proiectării AE și nevoile acestuia sunt principalele reperi în realizarea unui demers calitativ. În acest context, centrarea pe elev este un deziderat ce se impune mai mult decât în orice situație educațională formală.

2. *De ce sau pentru ce proiectăm AE?* Se vizează stabilirea unor finalități educaționale ca reperi pentru demersurile inițiate în cadrul acestor activități. Anticiparea a ceea ce dorim să obținem în demersul extracurricular trebuie definit încă din momentul proiectării activităților. Finalitățile AE sunt evident centrate pe elev, dar sunt situații în care sunt corelate cu finalități educaționale ale Curriculumului Național, menționate în programele școlare, în vederea completării lor.

3. *Ce? referindu-ne la conținuturile curriculare care vor fi vehiculate în AE,* încât să corespundă nevoilor de formare ale elevului, definite de un puternic caracter pragmatic; formulate corect din punct de vedere științific/tehnic; respectând criteriul autosuficienței; și nu în ultimul rând, să determine utilizarea unor strategii bazate pe cooperare și participare activă a elevilor. Cu alte cuvinte, procesul este unul de adaptare a conținuturilor curriculare proiectate la specificul grupului și individualitatea elevului.

4. *Cum? sau proiectarea strategiei ce va fi utilizată în demersul de implementare a AE,* în vederea atingerii finalităților vizate.

5. *Cum evaluăm? sau proiectarea demersurilor de evaluare a eficienței AE* și formularea unor concluzii pertinente în acest sens, cu scopul optimizării permanente a tuturor demersurilor inițiate.

O altă sursă de specialitate susține că, pentru ca cerințele de mai sus să fie puse în aplicare în practică, există o anumită succesiune de organizare a activităților extracurriculare. Poate fi folosit atât pentru munca individuală, cât și pentru masă. În munca extracurriculară, există mult

spațiu pentru creativitatea profesorului în alegerea conținutului, formelor și metodelor educaționale. Cu toate acestea, în metodologia de implementare a acestora, ar trebui să existe câteva puncte generale: în primul rând, este necesar ca etapele principale ale implementării activității educaționale să fie urmărite. Acesta este studiul și formularea sarcinilor educaționale, pregătirea și modelarea viitoarelor activități extracurriculare, implementarea practică a modelului și analiza muncii realizate:

<https://ik-ptz.ru/ro/fizika/chto-otnositsya-k-vneklassnomu-meropriyatiyu-formy-provedeniya.html>

1. Studiul și formularea sarcinilor educaționale. Această etapă vizează studierea caracteristicilor fiecărui elev și a echipei clasei în ansamblu și identificarea sarcinilor cele mai urgente pentru implementarea unui impact educațional eficient. Scopul etapei este o evaluare obiectivă a realității pedagogice, care constă în determinarea aspectelor sale pozitive (cele mai bune la copil, echipă) și a ceea ce trebuie ajustat, format și selectat cele mai importante sarcini.

Studiul este realizat folosind metode bine-cunoscute de cercetare pedagogică, principalul dintre care în această etapă este observarea. Prin observație, profesorul colectează informații despre elevi și despre echipă. O metodă informativă este o conversație și nu numai cu elevii, ci și cu părinții și profesorii care lucrează în clasă.

În munca individuală, studiul produselor activității copilului are o mare importanță: desene, meșteșuguri, poezii, povești etc. În studierea colectivului, metoda de sociometrie este informativă, cu ajutorul căreia profesorul află despre cei mai populari și nepopulari elevi, prezența grupurilor mici, natura relației dintre ei.

2. Pregătirea și modelarea viitoarei activități educaționale extracurriculare constă în construirea unui model de către profesorul unei anumite forme de activitate. Chiar și pentru un profesor talentat, succesul activităților extracurriculare depinde în mare măsură de pregătirea anterioară pentru acestea. Prin urmare, fiecare eveniment ar trebui, în primul rând, să fie dezvoltat și modelat metodic.

Planul este realizat de profesor cu implicarea elevilor. În liceu, ei pot face acest lucru ei înșiși sub îndrumarea unui profesor. Capacitatea de a planifica un eveniment educațional este unul dintre elementele organizării științifice a activității profesorilor și studenților în domeniul activităților extrașcolare. profesor de joc extracurricular educativ

Rezultatele simulării sunt reflectate în planul de activitate extracurriculară, care are următoarea structură:

- Titlu.
- Scop, obiective.
- Materiale și echipamente.
- Forma de conduită.
- Locul de desfășurare.
- Planul de realizare.

Titlul reflectă tema activității extracurriculare. Ar trebui să reflecte nu numai conținutul, ci și să fie laconic și atractiv în formă.

Este recomandabil să începeți pregătirea cu definirea obiectivelor și obiectivelor educaționale și educaționale ale evenimentului, selectarea formelor și metodelor adecvate de desfășurare, precum și scopul și locul în sistemul de lucru cu această echipă. Acest lucru, în primul rând, dezvăluie o abordare integrată a educației. Prin urmare, este important în prealabil să se dezvăluie cât mai pe deplin posibilitățile educaționale ale cazului planificat, să se stabilească o legătură între acest eveniment și altele care alcătuiesc întregul sistem de muncă educațională. Când

pregătiți un eveniment, este util să țineți cont de activitatea educațională anterioară din acest grup de studenți și de rezultatele acestuia.

Scopul activităților extracurriculare ar trebui să reflecte funcțiile de dezvoltare, corective, formative, educaționale, în timp ce funcția de predare poate acționa ca una dintre sarcini. Evident, numai comunicarea de noi cunoștințe nu poate fi scopul activităților extracurriculare. **Obiectivele** trebuie să fie foarte specifice și să reflecte conținutul dat. Nu ar trebui să fie universale. Cu cât obiectivul și obiectivele activității extracurriculare sunt mai specifice și mai diagnostice, cu atât ideile profesorului cu privire la rezultatele dorite vor fi mai definite.

În conformitate cu scopul, sarcinile, funcțiile prioritare ale activității extracurriculare și rezultatele studiului, conținutul este specificat, se selectează **forme specifice, metode, mijloace**.

Echipamentul pentru activități extrașcolare include diverse mijloace: manuale, jucării, videoclipuri, folii transparente, software, literatură, resurse informaționale, acompaniament muzical etc. Este important să pregătiți mese și scaune pentru juri și echipe în timp util; Hârtie Whatman, hârtie, creioane și pixuri; scânduri pentru îndeplinirea sarcinilor, creioane și cârpe etc.

Selecția materialului este esențială pentru pregătirea unui eveniment educațional. În funcție de natura lucrării, aceasta va dura diferite momente. Deci, este nevoie de mult timp pentru a selecta materialul pentru o dispută, seară, revizuire: este folosit de profesor și elevi pentru a citi literatura, studenții pentru a finaliza diverse sarcini și proiecte, culege fapte, pregăti rapoarte, discursuri etc. Această lucrare preliminară cu studenții se dovedește uneori cea mai semnificativă în ceea ce privește educația și educația. Dar chiar dacă selectarea materialului nu durează mult (o excursie la centrul de calculatoare sau o excursie la cinematograful), profesorul trebuie să se familiarizeze cu obiectul vizitei în prealabil.

Forma de desfășurare a activităților extracurriculare poate fi o excursie, test, concurs, olimpiadă etc. În acest caz, în plan, forma lecției este combinată cu numele, de exemplu: „Test despre regulile de circulație”, „Turneul tinerilor inspecți de trafic”, „Excursie la o școală de șoferi”, „Joc despre regulile de circulație”.

Locul de desfășurare este determinat de numărul de participanți, forma evenimentului, cerințele pentru baza materială etc. (birou informatic, sală de adunări, sală de sport etc.).

Planul de lecție include o descriere a conținutului, metodelor de educație și poate fi fie o prezentare detaliată, secvențială a scenariului, fie un plan de teză. Când modelați cursul unei lecții, trebuie să țineți cont de durata și structura acesteia. Activitățile extracurriculare pot fi de la 15-20 de minute pentru clasele elementare până la 1-2 ore pentru elevii de vârstă mijlocie și mai mari.

Trebuie remarcat și un element atât de important al pregătirii evenimentului ca munca organizatorică. Profesorul o îndrumă prin implicarea elevilor. El monitorizează distribuția comenzilor, ajută la îndeplinirea acestora și controlează. Sarcini responsabile pot fi date claselor, grupurilor de studenți. Pentru organizarea de evenimente majore, este recomandabil să se creeze comitete de organizare, să organizeze un concurs pentru cea mai bună pregătire. Bazându-se în același timp pe inițiativa elevilor, profesorul contribuie la formarea abilităților și abilităților lor organizaționale, îi învață să fie independenți și responsabili.

Anunțurile evenimentului trebuie pregătite și postate la timp și cu o zi înainte de eveniment - postere cu memento-uri: „Vei veni la KVN?”, „KVN la ... ore”, „Toate pe KVN”. Într-o economie de piață, este important să găsiți sponsori și să pregătiți premii pentru câștigători.

3. Implementarea practică a modelului vizează implementarea activității educaționale planificate în procesul pedagogic real.

Pentru a păstra interesul și atenția elevilor, evenimentul ar trebui să fie organizat, dinamic, fără pauze. Depinde mult de lider, de pregătirea sa, de erudiție, de capacitatea de a fi un bun organizator, de a arăta inventivitate și flexibilitate în situații neașteptate, de a cuceri ascultătorii, de a stabili contactul cu ei. În colectivele neformate, indiferent de vârsta școlărilor, profesorii organizează de obicei ei înșiși cursuri educaționale. În procesul de consolidare a echipei, gestionarea activităților elevilor devine din ce în ce mai indirectă (impactul printr-un activ, dependența de inițiativă). Pe măsură ce dobândesc experiență, profesorul le poate atribui conducerea unor forme de activități extracurriculare, menținând în același timp controlul asupra situației.

Atunci când desfășoară activități extracurriculare, profesorul trebuie să se asigure, de asemenea, că toți participanții sunt la fața locului la timp, astfel încât mijloacele tehnice să nu fie dezamăgite, astfel încât planul de lucru planificat să fie menținut la timp, altfel o lecție bine concepută, planificată cu atenție, poate fi ineficientă.

O atenție deosebită ar trebui acordată evenimentelor complexe (un joc lung, un spectacol de artă pe calculator, o săptămână de informatică, o lună de fizică și matematică). Acestea ar trebui să fie un ciclu de legături legate de un singur concept și scop.

În scopul implementării practice eficiente într-o varietate de conținut și metode ale activităților generale la clasă, ar trebui să respectați cele patru **etape principale** ale AE.

1. Moment organizatoric (0,5-3 min).

Scop pedagogic: să treacă elevii la activități extracurriculare, să trezească interesul pentru acesta, emoțiile pozitive.

Greșeli tipice: dublarea începutului lecției, prelungire.

Recomandări: trecerea eficientă a elevilor la activități extracurriculare este facilitată de materiale netradiționale, distractive în momentul organizațional: utilizarea unei ghicitori, o problemă problematică, un moment de joc, înregistrare sonoră, elevii care se mută într-o altă cameră etc.

2. Partea introductivă (de la 1/5 la 1/3 din timpul întregii lecții).

Scop pedagogic: activarea elevilor, poziționarea lor pentru impactul educațional. Profesorul determină în ce măsură prognozele sale pedagogice coincid cu realitatea în ceea ce privește capacitățile elevilor, calitățile lor personale, nivelul de conștientizare a subiectului, starea emoțională, nivelul de activitate, interesul etc. În această etapă, profesorul trebuie nu numai să-i captiveze pe elevi, ci și să stabilească dacă este necesar să se facă ajustări la cursul lecției și ce fel ar trebui să fie.

O greșeală tipică este aceea de a ignora această etapă din cauza fricii profesorului de reacția neașteptată a elevilor, ca aceștia să spună sau să facă ceva diferit de ceea ce se așteaptă profesorul. Profesorul construiește partea introductivă nu pe activitatea copiilor, ci pe cont propriu, excluzând feedback-ul, atribuind elevilor rolul de ascultători pasivi, neacordând importanță dispoziției emoționale a elevilor.

În primul caz, întrebările, în al doilea - sarcinile ar trebui să fie nu numai interesante, ci și structurate în așa fel încât să ofere profesorului informații despre disponibilitatea de a percepe materialul pregătit. În partea introductivă, ar trebui formate ideile primare ale elevilor despre evenimentul viitor, activitățile lor ar trebui organizate (familiarizarea cu sistemul de evaluare, planul evenimentului, împărțirea în echipe). Trebuie furnizate criterii de evaluare clare, trebuie explicate regulile necesare.

3. Partea principală a timpului ar trebui să fie cea mai lungă (puțin mai mult de 1/3 din timpul total al lecției).

Scop pedagogic: implementarea ideii principale a evenimentului.

Greșeli tipice: activitatea profesorului cu pasivitate parțială sau completă a elevilor, lipsa de vizibilitate și sărăcie generală în utilizarea mijloacelor și metodelor, prevalența metodelor de formare a conștiinței asupra metodelor de formare a comportamentului, crearea unei atmosfere de învățare pentru o lecție, edificare, moralizare.

Recomandări: efectul educațional în implementarea funcțiilor muncii extracurriculare este mai mare dacă elevii sunt cât mai activi. În activarea elevilor în activități extracurriculare, este extrem de important să creăm o atmosferă emoțională specială, diferită de lecție.

Eficacitatea părții principale crește dacă profesorul folosește cât mai multe metode de formare a comportamentului posibil: exercițiu, joc, atribuire; include diverse tipuri de activitate: muncă, creativitate, joacă etc. Prin unirea elevilor în echipe atunci când organizează diferite tipuri de activități, profesorul trebuie să plaseze elevii astfel încât să poată comunica liber între ei, să-și distribuie responsabilitățile astfel încât toată lumea să se simtă parte a echipei și nu a vorbit doar pentru sine. Acordând timp pentru finalizarea sarcinii, puneți deoparte câteva minute pentru ca echipa să discute și întrebați reprezentantul echipei pe care elevii îl vor alege. Numai în acest caz, elevii au un scop comun de activitate, diferite funcții și motive de cooperare.

Metodele de formare a conștiinței ar trebui să contribuie la formarea convingerilor elevilor, a conceptelor etice eficiente. În aceste scopuri, este eficient să modificați metoda poveștii într-un mesaj, în raportul unui elev și să folosiți mai des o discuție. În formele extracurriculare de masă ale activității educaționale, elevii ar trebui învățați regulile desfășurării unei discuții.

4. Ultima parte (de la 1/4 la mai puțin de 1/5 din timp).

Scop pedagogic: să stabilească elevii pentru aplicarea practică a experienței dobândite în viața lor extrașcolară și să determine cât de mult s-a realizat ideea lecției. Astfel, partea finală oferă profesorului posibilitatea de a realiza influența educativă asupra copilului într-un mediu diferit.

Greșeli tipice: această parte este ignorată cu totul sau se reduce la întrebări precum: „Ți-a plăcut?”, „Ce ai învățat nou?”

Recomandări: sarcini specifice de testare într-o formă atractivă pentru elevi: un cuvânt încrucișat, un mini-test, un blitz, o situație de joc etc. pentru a determina rezultatele primare. O varietate de recomandări pentru studenți pentru a aplica experiența dobândită în viață. Aceasta poate arăta cărți despre această problemă, discutând situații în care elevii pot aplica abilitățile pe care le-au învățat în clasă, informații. Sfaturi pentru ca elevii să aplice experiența acumulată: ce pot spune celor dragi, ce să întrebe despre acest subiect; unde poți merge, la ce trebuie să fii atent, la ce poți juca, la ce poți face singur etc. În partea finală, puteți afla dacă subiectul lecției are nevoie de mai multe dezvăluiri și cum se poate face acest lucru? Partea finală poate fi utilizată de educator pentru a dezvolta inițiativa elevului în desfășurarea activităților de urmărire.

4. Analiza muncii efectuate are ca scop compararea modelului format cu implementarea reală, identificarea momentelor de succes și problematice, a cauzelor și consecințelor acestora. Elementul stabilirii sarcinii pentru continuarea activității educaționale este foarte important. Această etapă este foarte importantă pentru ajustarea sarcinilor educaționale, a conținutului, a formularelor și pentru planificarea lucrărilor extrașcolare ulterioare.

Rezumarea rezultatelor evenimentului educațional este un punct important care este adesea subestimat. Aici rolul profesorului și al metodologului este deosebit de responsabil, care trebuie să facă o concluzie calificată, să evalueze meritele și demeritele muncii depuse.

Analiza rezultatelor evenimentului ar trebui efectuată în mod sistematic, întrucât numai pe baza a ceea ce a fost realizat putem avansa cu succes, consolida cele mai bune, scăpa de neajunsuri. O astfel de analiză a rezultatelor are două funcții principale - organizarea și educarea. Analiza regulată contribuie la o mai bună organizare a muncii, încurajează o atitudine mai serioasă față de cazul atribuit, deoarece rezultatele și rezultatele acestuia nu trec neobservate, ci sunt evaluate. Analiza este, de asemenea, o școală bună pentru a încuraja observația, autocritica, exactitatea, formarea opiniei publice, atitudinea corectă față de critică și îmbunătățirea abilităților pedagogice.

Atunci când analizăm un eveniment educațional, trebuie să stabilim în primul rând rezultate pozitive, să indicăm acele tehnici, condiții, metode care au condus la succes și să căutăm motivele eșecurilor. Rezumarea calificată creează condiții pentru o planificare informată și îmbunătățirea calității tuturor activităților educaționale în viitor. Analiza pedagogică a fiecărui eveniment realizată **poate fi efectuată în conformitate cu următoarele criterii principale:**

- prezența unui scop;
- relevanța și modernitatea subiectului;
- concentrarea acestuia;
- profunzimea și natura științifică a conținutului, respectarea caracteristicilor de vârstă ale elevilor;
- pregătirea profesorului și a elevilor pentru muncă, organizarea și claritatea conduitei sale.

De asemenea, puteți judeca calitatea evenimentului educațional după reacția elevilor. Atenția lor, atitudinea emoțională, interesul pentru ceea ce se întâmplă, activitatea sau, dimpotrivă, indiferența, vorbesc foarte mult simultan. Observații mai îndepărtate în timp ale comportamentului elevilor, conversații cu aceștia, chestionare permit o evaluare mai profundă a eficacității muncii depuse.

Starea și rezultatele muncii extracurriculare trebuie discutate în mod sistematic la consiliile pedagogice și asociațiile metodologice. Școlarii ar trebui, de asemenea, să fie implicați în evaluarea activităților educaționale desfășurate, utilizând radio școlar, ziare de perete și expoziții în acest scop. Rezultatele unor astfel de forme de lucru precum competiții, spectacole, concursuri, luni etc. necesită discuții ample în echipă.

Ca urmare a studierii problemei, am ajuns la următoarele concluzii:

1. Activitățile extracurriculare sunt evenimente, cursuri, situații în echipă, organizate de profesori sau altcineva pentru elevi cu scopul de a avea un impact educațional direct asupra acestora.

Scopul activităților extracurriculare este de a asigura dezvoltarea cuprinzătoare și armonioasă a elevilor. Această cerință îndeplinește ideea principală a educației - de a educa o persoană care combină armonios bogăția spirituală, puritatea morală și perfecțiunea fizică.

2. Toate aceste tipuri de activități extracurriculare, în cele mai multe cazuri, sunt strâns legate între ele, au multe în comun și vizează dezvoltarea interesului elevilor pentru subiect, gândirea logică.

3. Condițiile generale pentru organizarea oricăror activități extracurriculare ale elevilor sunt:

- * luând în considerare interesele și nevoile elevilor dintr-o anumită clasă;
- * planificarea clară a activităților extracurriculare, determinarea rezultatelor sale finale;
- * legătură strânsă cu alte subiecte;
- * atenția la activitățile utile ale elevilor din punct de vedere social.

3. Joacă ca o formă de organizare a timpului liber

Două dintre cele mai serioase scopuri ale jocului:

1. ca mijloc de predare și creștere (o formă de pedagogie populară);
2. baza genetică și funcțională a artei (o formă de convenție și reîncarnare).

Un joc este o formă a timpului liber al unei persoane, care, de regulă, nu are ca scop obținerea niciunui rezultat practic, este un divertisment individual sau colectiv, este reglementat de reguli, se bazează pe tradițiile populare sau de grup, datorită cărora orice persoană poate ușor și plăcere.

Stimulente pentru joc:

1. imitație (mumeri, adulți etc.);
2. concurență;
3. dorință (pâine etc.);
4. asistență (jocuri pentru ajutor);
5. autoafirmare (scurgeri, jocuri intelectuale, jocuri pe computer);
6. entuziasm (jocuri de câștigat).

Așadar, esența acestui proces de proiectare a AE rezidă în continua dezvoltare și reconsiderare, în funcție de nevoile sociale și individuale ale educabilului. Procesul de proiectare curriculară emerge în acest sens asupra modalității de elaborare a unor produse curriculare precum: planificarea anuală/semestrială a AE și proiectul AE. Deci, pentru asigurarea unui cadru organizat al AE și a unui demers integrativ, este nevoie de o anticipare și implicit o planificare a acestora.

[http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/321/SARANCIUC-GORDEA. Met. Lucr. Edu.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/321/SARANCIUC-GORDEA_Met_Lucr_Edu.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

MODEL

STRUCTURA PROIECTULUI AE:

Antetul

Autorul/autorii proiectului:

Clasa:

Data realizării:

Locul desfășurării:

Forma activității:

Tipul activității:

Genericul:

Mesajul activității:

Grupul-țintă:

Competențe transdisciplinare:

Eșalonare în timp (timp necesar pentru pregătire/repetiții, timp necesar pentru realizare):

Echipa de realizare (rolurile):

Colaboratori din exteriorul echipei:

Obiectivele activității:

*La finele activității elevii vor fi capabili să:

O.1. – O.6.

Strategii educative:

*Forme:

*Metode:

*Mijloace/echipamente:

Surse bibliografice:

Demersul AE

O	Activitatea învățătorului	Activitatea elevului	Strategii educative	Strategii de evaluare
ETAPA ORGANIZAȚIONALĂ (0,5-3 min.)				
ETAPA INTRODUCȚIVĂ (5-7 min.)				
ETAPA DE BAZĂ. SCENARIUL (25-30 min.)				

ETAPA FINALĂ (5-7 min.)				

Așadar, pentru a rezolva problema proiectării curriculare a acestor activități, este nevoie de o programare euristică ce cuprinde analiza de nevoi, selecția, descrierea, analiza, secvențializarea principalelor elemente componente ale acestui demers și modalități concrete de optimizare a proiectării (Seel N.M., 2004, p. 151). Procesul proiectării AE trebuie privit în acest sens în conformitate cu noua viziune curriculară centrată pe paradigma competenței educatorului și a celui educat. Astfel, inițierea unui proces de proiectare a oricărei AE determină cadrul didactic să ia în vedere în principal, ca punct de pornire, actanții implicați, iar pentru reușita proiectării curriculare trebuie să anticipeze și să identifice soluții concrete de rezolvare pentru următoarele probleme: Cine răspunde de AE?, Cum vom realiza AE?, Ce premise există pentru o AE eficientă?, Cine sunt subiecții activității extracurriculare?, Ale cui interese primează în AE?, Ce expertiză e necesară pentru inițierea proiectării și implementării AE și pentru aplicarea în practică a elementelor proiectării? [apud, 7]

M. Bocoș *definește implementarea curriculară* ca acțiune de „aplicare în practică a programului educativ, respectiv organizarea și realizarea situațiilor și a activităților de învățare, într-o modalitate flexibilă, creatoare, valorificând resursele anticipate” (Bocoș M., 2008, p.184). [apud, 32]

Pe această direcție, **implementarea activităților extracurriculare** reprezintă ansamblul activităților de aplicare, adaptare a proiectării și a planificărilor realizate, în vederea atingerii finalităților stabilite. Principiul fundamental pe care trebuie să se bazeze acest proces este fundamentarea acțiunilor educative pe sprijinirea elevului în atingerea obiectivelor, prin dezvoltarea aptitudinilor personale și formarea unor competențe specifice.

La nivelul instituției de învățământ implementarea unei AE presupune mai multe tipuri de activități (p. 13): <https://docslide.net/documents/pedagogia-activitatilor-extracurriculare.html>

1. *Organizarea AE* prin:

- stabilirea normelor și regulilor de desfășurare, repartizarea responsabilităților cadrelor didactice sau a altor organisme implicate, precum și a elevilor;
- stabilirea unor colective cu caracter permanent sau temporar pentru soluționarea diferitelor probleme ce pot interveni în buna desfășurare a AE;
- dimensionarea spațio-temporală a AE, prin alcătuirea orarului și a graficului de utilizare a laboratoarelor, atelierelor, cabinetelor și sălilor specializate, a sălilor și a terenurilor de sport, organizarea sistemului informatic și a subsistemului informatic al acestuia etc.;
- stabilirea și gestionarea resurselor materiale și financiare;
- avizarea AE de către Direcțiile de învățământ sau alte organisme, dacă este cazul.

2. *Realizarea implementării propriu-zise* prin acțiuni specifice la nivelul instituției de învățământ (planificarea strategică) și la nivelul compartimentelor (catedre, comisii metodice, administrație etc.) și al personalului (planificarea operațională), conform documentelor de proiectare curriculară elaborate;

3. *Coordonarea și controlul acțiunilor de implementare a curriculum-ului* (stabilirea modalităților de comunicare operativă între toți factorii implicați în implementarea AE, desfășurarea unor ședințe de analiză și de luare a unor decizii operative etc.).

La nivel individual, al cadrului didactic, implementarea AE reprezintă corelarea proceselor de planificare, organizare și evaluare a AE, realizate de către acesta în practică,

mijlocit fiind de conținuturile curriculare corespunzătoare și vizând atingerea finalităților de către educabil (prestabilite în procesul de proiectare curriculară).

Astfel privit, procesul de implementare a AE devine o problematică a cărei eficiență depinde de comunicarea dintre toți factorii implicați. De asemenea, un rol important îl are operativitatea monitorizării implementării activităților la nivel administrativ (ce se repercutează în mod direct asupra formării elevului și randamentului acestuia) și acțiunea colaborativă a celor doi actanți (cadru didactic și elevul), rolul cadrului didactic fiind primordial în asigurarea bunei funcționări a acestor activități. Un cadru didactic rigid, care nu promovează și dezvoltă activități pentru elevi, ci pentru sine, nu reprezintă decât un obstacol în implementarea AE de succes.

Pe de altă parte, **implementarea AE impune particularizarea activităților inițiate la tipul și specificul activității avute în vedere și a colectivului de elevi vizat.**

Stabilim: asigurarea calității și eficienței AE este fundamentată pe respectarea unor principii de proiectare și implementare curriculară, pe care le-am accesat din literatura de specialitate și detaliate mai jos, după apud. Cerghit I., Neacșu I., Negreț-Dobridor I., Pânișoară I.O. (2001, p. 25-26):

Principii de proiectare și implementare curriculară în vederea asigurării calității și eficienței activităților extracurriculare

(Cerghit I., Neacșu I., Negreț-Dobridor I., Pânișoară I.O., 2001, pag. 25-26)

- Concentrare pe ce se învață: Proiectarea, implementarea și evaluarea activităților extracurriculare se centrează pe obiective, dar în limitele celui ce învață;
- Simplificare interzisă: Proiectul activității extracurriculare nu este unul mecanic sau productiv, ci unul centrat pe dezvoltarea elevului;
- Soluție exhaustivă: proiectarea activităților extracurriculare trebuie să țină cont de toate interesele, iar proiectul trebuie să satisfacă toate cerințele participanților.
- Transparența totală: procesul de proiectare este unul deschis, cunoscut tuturor celor implicați.
- Informare completă: În proiectarea activităților extracurriculare este importantă exploatarea tuturor surselor de informare (documente sau chiar anumite persoane specializate).
- Competențe clare: Fiecare membru al echipei trebuie să aibă competențele clar definite.
- Parte din întreg: Proiectarea reprezintă doar una dintre etapele activităților extracurriculare, nelimitându-se doar la acest aspect.
- Fidelitate și operativitate: În proiectarea și implementarea activităților extracurriculare trebuie tratate toate informațiile, fără nici un fel de părtinire.
- Justificare deplină: Obiectivele unui proiect al activității extracurriculare nu sunt acceptabile numai dacă sunt perfect justificabile.
- Valorizare anticipată: Proiectarea nu este completă dacă obiectivele nu sunt estimate valoric în timp.
- Revizuire: Valoarea unui proiect al activităților extracurriculare trebuie revăzută periodic înainte și după aplicare, chiar dacă nu există disfuncții.
- Proiectarea activităților extracurriculare este o activitate de amploare cu mulți agenți și nu o muncă de birou sau laborator.
- Colaborare completă, în proiectarea activităților extracurriculare fiind absolut necesară colaborarea cadru-didactic-elev-factor de decizie-alți membrii implicați.
- Planificare integrală: Proiectarea activităților extracurriculare nu poate fi fragmentară, ci planificată integral, până la cele mai mici detalii.

Astfel, din perspectiva asigurarea calității și eficienței AE, **organizarea și desfășurarea AE** trebuie să **se bazeze** în primul rând **pe cunoașterea și satisfacerea nevoilor reale ale grupului țintă vizat, pe particularizarea demersurilor formative** prin „evitarea unei scheme simple și universale” (De Landsheere V., 1992) [apud, 22].

Cu referire la **aspectele generale ale evaluării AE**, făcând referire la **reperete metodologice ale evaluării** promovate în literatura de specialitate (V. Cabac, E. Burlea, C. Călin) și analizând

particularitățile procesului educațional la nivel primar autohton, conchidem că **evaluarea AE** urmează aceeași logică și trebuie să **aibă aceeași structură**:

- **Măsurarea**, determinarea aspectului cantitativ al achizițiilor. În cazul acumulării unor cunoștințe, putem constata prezența lor conform obiectivelor proiectate. În cazul formării unor atitudini, de asemenea, putem stabili prezența sau absența lor.

- **Aprecierea**, determinarea aspectului calitativ al convingerilor și a comportamentului format. Această fază a evaluării poate fi desfășurată în baza unor indicatori deduși din obiectivele preconizate.

- A treia fază, **notarea**, tradițională pentru evaluarea la lecții și **în cadrul extracurricular**, este mai mult o **adnotare**, o **apreciere a elevului**, exprimată *printr-un îndemn, încurajare* și urmărește **evidențierea unor trăsături de caracter, aprecierea unor fapte, determinarea perspectivelor de dezvoltare**. [1]

Dacă tratăm procesul evaluării prin prisma AE, nu putem, după C. Țîru (2003) să-i atribuim în totalitate caracteristicile specifice unei situații educative din cadrul formal. Aceasta pentru că nu vorbim de operații specifice ale procesului evaluativ și uneori, nici de o metodologie aferentă. **Evaluarea în AE se reduce de cele mai multe ori la aprecierea activităților elevilor. Uneori, se realizează autoevaluarea prestației, atât de către cadrul didactic responsabil, cât și de către elev, monitorizarea evoluției elevilor** (de exemplu activitatea elevilor la cercurile pe discipline sau cluburile de elevi) sau o **evaluare externă realizată de către o autoritate precum directorul sau o persoană din afara instituției școlare**.

Trebuie să punctăm ideea că **evaluarea AE se identifică cu aspectele particulare ale evaluării formative și, mai mult, a celei formative**. D. Potolea și M. Manolescu consideră că **principalele caracteristici ale evaluării formative sunt următoarele**:

- evaluarea devine o componentă firească a activității educaționale;
- intervine în timpul fiecărei sarcini de învățare;
- informează elevul și profesorul asupra gradului de stăpânire a obiectivelor;
- permite profesorului și elevului să determine dacă acesta din urmă posedă achizițiile necesare pentru a aborda viitoarele sarcini de învățare;
- permite adaptarea activităților de învățare la necesitățile elevilor;
- are ca scop facilitarea depășirii dificultăților de învățare ale elevilor;
- este o evaluare internă continuă, analitică și centrată mai mult pe cel ce învață decât pe produsul finit;
- acest tip de evaluare devine util atât pentru elev, cât și pentru profesor (Potolea D., Manolescu M., 2005, p. 37).

În acest sens, **demersul formativ de evaluare a elevului din perspectiva AE nu consideră nereușitele elevului drept eșecuri sau manifestări ale interesului/dezinteresului acestuia, ci momente problematice apărute în activitatea acestuia**. Pentru a putea pune în practică cu succes demersurile de evaluare formativă în cadrul acestui tip de activități, cadrul didactic trebuie (Meyer. G., 2000, p. 25):

- să realizeze el însuși activități de evaluare formativă, prin monitorizare, feedback permanent și centrare pe întărirea reușitelor activității elevului;
- să îl determine pe elev să realizeze importanța autoevaluării, prin asigurarea participării la evaluarea propriilor sale rezultate sau realizări;
- să inducă conștientizarea de către elev a eventualelor greșeli care au apărut în activitatea inițiată și identificarea unor propuneri pentru îndreptarea acestora. [apud, 11]

În AE nu există note, ci, în unele tipuri de activități doar o diplomă sau certificare a eforturilor depuse de către elevi, iar în altele nici această certificare, aprecierea fiind operația principală în evaluarea specifică acestora. **În AE, evaluarea formativă se poate transforma în orice moment în evaluare formatoare care se manifestă în momentul în care elevul devine din evaluat, evaluator al propriilor sale performanțe, cu scopul de a-și regla singur procesul de învățare specific AE la care participă.** *Autoevaluarea devine suport al autoformării* în domeniul vizat de AE. Ideea centrală a evaluării formatoare „pornește de la înțelegerea importanței reprezentării de către elev (cel care învață) a scopurilor de atins, de la convingerea că elevul însuși (și numai el) este capabil să-și regleze activitatea de învățare, că numai el este în stare să regleze/anteregleze/corijeze acest proces” (Potolea D., Manolescu M., 2005, p. 39).

Observăm, că **rolul evaluării în AE este cel de a-l determina pe elev să devină propriul său evaluator și gestionar al activităților de formare.** Pe de altă parte, **atât profesorul, cât și elevii pot evalua calitatea AE, prin raportarea la obiectivele pe care le vizează aceasta, atât la cele generale (pe termen lung), cât și la cele specifice (pe termen scurt).** **În majoritatea AE, rezultatele obținute sunt în corelație cu finalitățile educaționale specifice nivelului, specializării, profilului de învățământ, materializate în competențe precum: comunicarea, munca în echipă, atitudinea pozitivă față de problematica domeniului vizat și completarea cunoștințelor științifice în domeniu, prin valorizarea caracterului pragmatic al acestor activități.**

Literatura de specialitate indică diverse **modalități de evaluare a activităților extracurriculare și extrașcolare**, la nivel de organizare și desfășurare și la nivel de pregătire și implicare a elevilor în aceste tipuri de activități. Pentru organizarea concursurilor, festivalurilor, competițiilor sunt elaborate *Regulamente de desfășurare* a acestora, în care sunt indicați itemi, baremul de apreciere a concursului, precum și sistemul de totalizare/clasament final. Sunt propuse *Baremuri-tip* de apreciere a concursurilor școlare expuse detaliat în V etape. Iar pentru monitorizarea rezultatelor activității diriginților de clasă (a colectivelor de clasă) într-o instituție de învățământ preuniversitar, precum și a evidenței conducătorilor de cerc, club, studiu în școală, centru de creație a copiilor, etc., este bine de implementat un sistem unic de apreciere/notare, astfel încât la sfârșit de lună, semestru, an de studiu să se formeze un clasament motivat și bine argumentat, fiind expus de noi printr-o taxonomie a activităților formativ-educative socio-culturale, cultural-artistice, desfășurate de către diriginte, cadru didactic profil estetic, conducător de cerc, club, studiu.

I. Barem de apreciere a concursului de postere:

Subiectul concursului _____
 Locul, data desfășurării _____
 Numele, prenumele membrului juriului _____
 Semnătura _____

Instituția de învățământ, Coordonator adult	Pașaportizare corectă (indicații autor, clasă, liceu/școală)	Unitatea compoziției, încadrarea în subiect	Nota personală, originalitate, creativitate	Cantitatea și calitatea informațiilor furnizate	Claritatea exprimării, puterea sugestivă a textului	Total puncte
	0-3 puncte	0-5 puncte	0-5 puncte	0-5 puncte	3-5 puncte	Se sumează

II. Barem de apreciere în cadrul concursului desenelor copiilor:

Subiectul concursului _____

Locul, data desfășurării _____

Numele, prenumele membrului juriului _____,

Semnătura _____

Instituția de învățământ, Coordonator adult	Pașaportizare (indicații autor, clasă, liceu/școală)	Compunerea spațiului plastic (încadrarea în pagină)	Unitatea compoziției, încadrarea în subiect	Nota personală, originalitate, creativitate	Rezolvarea problemei de culoare enunțată	Raportul între elemente, proporții	Total puncte
	0-3 puncte	0-5 puncte	0-5 puncte	0-10 puncte	0-5 puncte	0-5 puncte	Se sumează

III. Barem de apreciere concursului extrașcolar cu caracter artistic, teatralizat:

Subiectul concursului _____

Locul, data desfășurării _____

Numele, prenumele membrului juriului _____

Semnătura _____

Instituția de învățământ, Coordonator adult	Măiestrie interpretativă			Coloana sonoră	Scenografie		Creativitate, originalitate	Conținut tematic	Total puncte
	Mișcare scenică, coregrafie	Artistism, măiestrie actoricească	Arta vorbirii		recuzită	Costum			
	1-10	1-10	1-10	1-5	1-5	1-5	20	15	Se sumează

IV. Barem de apreciere în cadrul concursului de teatru școlar:

Subiectul concursului _____

Locul, data desfășurării _____

Numele, prenumele membrului juriului _____

semnătura _____

Instituția de învățământ, Coordonator adult	Măiestrie interpretativă					Scenografie		Coloana sonoră	Total puncte
	Mișcare scenică	măiestrie actoricească	Arta vorbirii	Veridicitatea interpretării personajelor	Originalitatea interpretării	Recuzită	Costumație		

V. Barem de apreciere în cadrul concursului de eseuri

Subiectul concursului _____

Locul, data desfășurării _____

Numele, prenumele membrului juriului _____

semnătura _____

Instituția de	Tematica abordată	Originali	Structura textului	Tehnoredac	Total
---------------	-------------------	-----------	--------------------	------------	-------

Învățămint, Coordonator adult Autor/elev			tatea și contribuția personală a autorului				tare: așezarea în pagină, folosirea diacriticelor, folosirea corectă a regulilor limbii	puncte
	Impactul lucrării și al ideilor prezentate	valoarea educativă a lucrării		Coerenta în prezentarea ideilor	Adecvarea conținutului la stilul promovat de acesta	respectarea temei prezentate		
	20	20	30	10	10	10	15	Se sumează

Concluzii:

1. Proiectarea AE reprezintă un proces complex, structurat pe diferite nivele de acțiune, orientat spre atingerea unor finalități și materializat în fapt într-un set de repere și chiar modele de acțiune, ca suport în activitățile specifice de implementare ulterioare.

2. Factorii care pot influența și condiționa eficiența organizării și implementării AE:

- resursele umane implicate în coordonare și implementare (experiența, expertiza, motivația) [32, p. 250];

- resursele financiare;

- resursele materiale;

- motivația elevilor pentru participare. [ibidem, p. 251].

Cerințele pedagogice care pot influența și condiționa eficiența organizării și implementării AE:

- precizarea scopurilor informative și formative urmărite și a relațiilor lor cu scopurile activităților didactice formale;

- cunoașterea nevoilor și așteptărilor educaționale, a dorințelor și intereselor vocaționale ale elevilor;

- proiectarea, conducerea și organizarea AE în funcție de nevoile și așteptările educaționale, de dorințele și interesele elevilor;

- respectarea resurselor psihologice ale clasei de elevi, a particularităților de vârstă și individuale ale acestora;

- încurajarea inițiativei și a spiritului de independență, a celui de întrajutorare de colegialitate și de fraternizare ale acestora;

- planificarea sistemului de AE în corespondență cu cele obligatorii, pentru prevenirea manifestării unor influențe nedorite ale aleatorului/hazardului și ineficiența;

- evitarea repetițiilor, a paralelismului abordărilor educaționale, a rigidității în tratarea unor problematice și a supraîncărcării informaționale a elevilor.

3. Proiectarea AE constă în selectarea:

- finalităților (scopuri și obiective ce se doresc a fi atinse);

- alegerea experiențelor extracurriculare necesare atingerii finalităților educaționale, proiectate în prealabil, conform caracteristicilor situației și contextului educațional și a particularităților de vârstă și individuale ale elevilor;

- alegerea conținuturilor prin intermediul cărora este propusă experiența de învățare centrate pe nevoile și interesele educabililor;

- organizarea și integrarea experiențelor și conținuturilor în activități specifice cu caracter extracurricular, stabilirea caracteristicilor acestor activități prin consens cu elevii și cu părinții acestora;

- evaluarea eficacității tuturor aspectelor, etapelor, ca necesitate pentru optimizarea AE. [32, p. 257].

4. Implementarea AE reprezintă ansamblul activităților de aplicare, adaptare și schimbare a proiectării și a planificărilor realizate, în vederea atingerii finalităților stabilite; constă în organizarea, realizarea implementării, coordonare și control.

5. Rolul cadrului didactic de proiectant și organizator al AE presupune stabilirea coerentă și funcțională a etapelor de proiectare și implementare prin particularizarea acestora la tipul și specificul activității propuse și la caracteristicile colectivului de elevi. [32, p. 256].

În acest sens cadrul didactic va:

- realiza planificarea calendaristică a AE semestrială/anuală;

- realiza demersurile necesare în vederea activizării AE de către conducerea școlii sau alte organisme după caz;

- obține acordul părinților elevilor pentru participarea acestora la AE, în cazul celor desfășurate în afara școlii;

- identifica cele mai bune modalități de comunicare cu toți factorii implicați în desfășurarea AE, eventual prin organizarea unor ședințe de analiză și de luare a unor decizii operaționale;

- monitoriza maniera în care elevii reacționează la activitățile propuse;

- urmări gradul de implicare a elevilor și va identifica posibilitățile de ameliorare, dacă va fi cazul, restructurând anumite activități, înlocuindu-le cu altele care ar putea atrage interesul lor.

De asemenea, rolul cadrului didactic de proiectant și organizator al AE presupune pentru învățător și o serie de atribuții:

- stabilirea responsabilităților colaboratorilor implicați;

- stabilirea sarcinilor și responsabilităților elevilor;

- gestionarea: resurselor financiare, materiale și de timp; eventualelor conflicte;

- gestionarea și identificarea măsurilor necesare pentru evitarea riscurilor privind siguranța fizică a elevilor implicați alături de cadrele didactice colaboratori. [ibidem, p.257]

6. Evaluarea AE vizează optimizarea lor prin prisma educabilului, ca element central al oricărui tip de situație educativă promovată, deoarece nu poate fi comparată sau raportată în totalitate la evaluarea desfășurată în context curricular. **Rolul evaluării în AE** este cel de a-l determina pe elev să devină propriul său evaluator și gestionar al activităților de formare, prin valorizarea evaluării formative și formatoare. În acest sens, rolul cadrului didactic privind eficiența AE rămâne indirect și obținut prin observarea directă a comportamentului și totodată să obțină un feedback în scopul optimizării viitoare prin următoarele aspecte:

- raportarea modului de desfășurare și a rezultatelor obținute către direcția școlii;

- identificarea de metode de evaluare adecvate AE (metode de evaluare interactivă);

- valorificarea unei evaluări formative și formatoare;

- identificarea aspectelor pozitive, de reușită ale AE, pentru a le menține și a celor negative, de nereușită, pentru a le evita sau gestiona în activitățile viitoare;

- autoevaluarea activității proiectate, coordonate și implemențate;

- încurajarea autoevaluării elevilor prin modalități specifice vârstei;

- aprecierea și recompensarea elevilor pentru implicarea în sarcini de învățare, pentru respectarea regulilor activității etc. [ibidem, p.257].

Modalitățile de evaluare a AE se pot referi la evaluarea realizată de elevi, părinți și alți parteneri prin realizarea de discuții/interviuri semi-structurate, utilizarea de simboluri (jetoane, culori etc.) [ibidem, p.254-255].

LUCRU INDIVIDUAL 5

1. Studiați și analizați U.5. „Specificul proiectării, organizării și evaluării activităților extracurriculare” din suport.

2. Lecturați tabelul din unitatea dată „Nivele de proiectare a activităților extracurriculare” după M. Bocoș (2008, p. 180).

3. În baza lecturii personalizate a tabelului, rezumați printr-o propoziție, despre abordarea nivelară a proiectării AE.

4. În baza U.5. „Specificul proiectării, organizării și evaluării activităților extracurriculare” din suport, distingeți etapele principale ale implementării activității educaționale, cu acces la sursa recomandată

<https://ik-ptz.ru/ro/fizika/chto-otnositsya-k-vneklassnomu-meropriyatiyu-formy-provedeniya.html>

5. În baza sursei recomandate de studiu și a suportului, detaliați particularitățile etapelor principale ale implementării activității educaționale în AE, completând spațiile organizatorului tabelar de mai jos:

1. Studiul și formularea sarcinilor educaționale				
vizează	are ca scop	utilizează materiale	produse individuale	produse de grup
2. Pregătirea și modelarea viitoarei activități AE				
pregătire anterioară		plan de realizare cu implicarea elevilor	structura planului AE (antet/desfășurare)	
3. Implementarea practică a modelului				
vizează	modalitatea de organizare a evenimentelor	modalitatea de desfășurare a evenimentelor	finalitatea evenimentelor	

6. În baza aceleiași unități de învățare, clarificați structura procesului de evaluare AE, pornind de la cuvintele de bază de mai jos:

* măsurarea - ;

* aprecierea - ;

* notarea - .

7. În baza aceleiași unități de învățare, extindeți modalități de evaluare a activităților extrașcolare, la nivel de organizare și desfășurare și la nivel de pregătire și implicare a elevilor în aceste tipuri de activități, pornind de cuvintele sursă:

▪Regulamente de desfășurare; ▪Baremuri-tip; ▪Sistem de apreciere; ▪Clasament.

UNITATEA 6. Metodologia AE

Metode de valorificare a AE

Activitățile extracurriculare cer o bună pregătire metodologică a învățătorilor. E necesar să se creeze o atmosferă deosebit de favorabilă instrucției și educației, să se ofere posibilitatea de completare și de aprofundare a cunoștințelor și abilităților obținute la lecții, să favorizeze condiții de formare a personalității în spiritul culturii naționale. E necesar să se îmbine în mod util și plăcut timpul în afara orarului școlar al elevilor, să se îmbine armonios odihna activă cu certitudinea

utilității organizării plăcute a timpului liber într-un mediu sănătos și firesc – obiective preconizate de CE (2014).

Pentru organizarea activităților extracurriculare, literatura de specialitate recomandă pentru fiecare formă de organizare **o metodologie specifică**.

De exemplu – **excursiile**. Aceste activități se organizează în funcție de conținutul lecțiilor. Pentru ca orice excursie să reușească, e necesar de elaborat un plan de lucru care să cuprindă:

- A.** 1. Obiectivele excursiei.
 2. Pregătirea excursiei (organizatorică și de studiu).
- B.** 1. Drumul până la obiectivul excursiei.
 - a. Locul și momentul plecării.
 - b. Starea sufletească la plecare.
 - c. Mijloace de deplasare.
 - d. Momente de reținut de pe parcurs.
 - e. Sosirea și primele impresii.
2. Vizitarea obiectivului excursiei.
 - a. Descrierea obiectivului.
 - b. Problemele literare în discuție, pe care le-a suscitată vizitarea obiectivului.
 - c. Considerații asupra importanței datelor căpătate în timpul excursiei, pentru adâncirea unor probleme literare – vizate prin excursie.
 - d. Oameni, locuri și întâmplări de neuitat.
3. Întoarcerea.
- C.** 1. Bilanțul cunoștințelor și al impresiilor.
 2. Măsuri pentru valorificarea lor.

MODEL EXEMPLU

EXCURSIE ÎN PARCUL DIN LOCALITATE (CLASELE I-IV)

AUTOR: LUDMILA URSU, PTOFESOR UNIVERSITAR, CATEDRA PÎP

I. ETAPA PREGATITOARE

- În prealabil, învățătorul vizitează locul excursiei pentru a stabili ruta și locurile de popas.
- Învățătorul anunță, din timp, elevii și părinții despre locul și obiectivele desfășurării excursiei, actualizează regulile de comportare în transport și în natură.
- Elevilor li se propun sarcini pentru acasă : să selecteze ghicitori despre plante sau animale ce le-ar putea întâlni în parc; să contureze talpa unui pantof pe o coală de hârtie și s-o decupeze.
- Materiale necesare:
 - demonstrative: poster (fig.2.9.) și câteva carioci ;
 - distributiv (pentru echipe de 3-4 elevi) : o foaie de hârtie albă și un creion cu mina cerată (ceraculoare).

II. DESFASURAREA EXCURSIEI

Captarea atenției. Introducere în activitate

➤ Ajunși în parc, elevii se așează pe câteva bănci vecine de pe o alee. Li se cere să observe împrejurimile (2-3 min) și să descopere ceva interesant. Apoi, doritorii relatează despre ceea ce i-a impresionat mai mult. (Elevii pot remarca veverițe, pasări, copaci cu coroana sau trunchiul de o formă deosebită, scorburi, răzoare cu flori, havuzuri, caruseluri etc.)

➤ Se organizează o convorbire despre parc. *Prin ce se aseamănă și prin ce se deosebește parcul de pădure? De ce vin oamenii în parcuri ? Ce știți despre parcul în care ne aflăm?* Învățătorul completează răspunsurile elevilor cu informații suplimentare, accesibile elevilor.

Informații utile pentru învățători

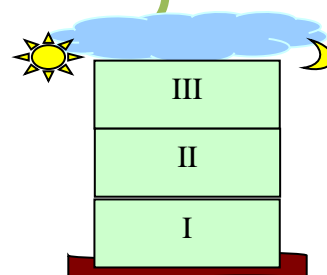
- Pădurea este o zonă naturală, iar parcul este o zonă artificială, creată de om.
- Parcul este un teren întins de utilizare publică, plantat cu arbori, arbuști și plante ierboase, amenajat cu alei și diferite construcții pentru agrement.
- Există varietăți de parcuri:
 - a) parc național – întindere mare de teren oprită pentru menținerea neschimbată a mediului natural, păzită și îngrijită, pe cuprinsul căreia se realizează exploatarea silvică, vânătoarească, pescărească etc.;

- Învățătorul solicită elevilor să presupună:
 - ce plante și animale vor putea întâlni pe aleile parcului;
 - care dintre acestea ar putea fi întâlnite și în pădure ;
 - ce plante și animale de pădure nu pot fi întâlnite în parc;
 - cum va arăta parcul în alte anotimpuri.

Aruncarea ancorelor. Joc didactic „Casa cu trei etaje”

➤ Se afișează posterul demonstrativ (poate fi ținut de doi elevi în fața colegilor) și se oferă explicațiile: *Parcul, ca și pădurea, este casa multor plante și animale. Această casă are trei etaje: la primul etaj cresc plantele ierboase și ciupercile, la al doilea etaj - arbuștii, iar la al treilea etaj – arborii. Această etajare este necesară pentru ca plantele să crească în voie și să nu umbrească una pe alta.*

➤ Elevii propun colegilor ghicitorile selectate acasă, învățătorul completează selecția, după necesitate. Elevul care ghicește, scrie pe posterul demonstrativ, la etajul potrivit, denumirea plantei sau animalului de la răspuns.

Exemple de ghicitori pentru jocul didactic « Casa cu trei etaje »

Etajul I	Etajul II	Etajul III
Zeci de umbreluțe mici, S-au unit să fac-o floare, Dar trecu vântul pe-aici Și le risipi în zare. (Păpădia)	Ce văzui pe-o tufă, mure? Parcă sînt grăunțe sure... Cine le-a gusta, Gura pungă i s-a-nceșta. (Porumbrelul)	Căruia copac îi tremură frunza fără vînt? (Plopul)
Am o casă văruiță, Într-un picior sprijinită. (Ciuperca)	Sînt un arbust cu flori aromate, Tizul meu e-un animal de noapte. Numele meu cu « L » începe. Cum mă numesc eu, cine pricepe? (Liliacul)	E copac frumos, iubit, De Moș Crăciun împodobit. (Bradul)
Voinicel cu cornișoare Umblă cu casa-n spinare. (Melcul)		Trunchi voinic – Nu-l poți cuprinde, Iar pe ramuri are ghinde. (Stejarul)
Este mica chiar de tot. Dacă treci, o calci sub toc, Dar la ea în mușuroi Face treaba ca și noi. (Furnica)		Sare grațioasă, Coadă-i e stufoasă, Ronțăie nuci și alune. De-o ghicești, îndată spune! (Veverița)
Curelușă verde Prin iarbă se pierde. (Șopîrla)		Fundă roză are-n moț, Iar la coadă are-un șorț. Rezemată, stînd pe scoarță, Saltă capul ca de rață Și cu ciocul tîrnăcop Dă poc-poc, din loc în loc. (Ciocănitoarea)

Activități de consolidare și transfer. Observare directă

► Învățătorul conduce elevii pe aleile parcului, oprindu-se lângă anumite plante. Se solicită observarea, recunoașterea și descrierea plantei, identificarea « etajului » la care se află planta. Învățătorul completează relatările elevilor cu informații succinte și accesibile.

► Pentru consolidarea cunoștințelor dobândite, se organizează activități dinamice de recunoaștere, de exemplu :

- *Toată clasa, fuga la cel mai apropiat liliac!*
- *Fetele, fuga la cel mai apropiat castan!*
- *Băieții, fuga la cel mai apropiat mesteacăn!*

Activități de investigație [126]

- **Estimarea daunelor produse prin bătătorirea gazonului (individual)**

Stând pe alee, elevii pun pe gazon, fără să apese, machetele tălpilor pregătite acasă. Fiecare numără câte firicele de iarbă și alte plante se află sub talpă, adică câte plante pot fi nimicite dacă se calcă pe gazon. După prezentarea rezultatelor, se estimează câte plante ar putea fi nimicite dacă toți elevii ar călca cu ambele picioare pe gazon.

- **Cercetarea scoarței copacilor (în echipe)**

Observați cât de diferite sînt scoarțele copacilor ! Vom aduna o colecție de scoarțe, fără a dăuna copacilor. Pentru aceasta vom avea nevoie de coli de hîrtie albă și ceraculori. Stînd pe alee, fără să călcăm pe gazon, apasăm hîrtia pe trunchiul copacului, apoi plimbăm ceraculoarea în mod uniform pe hîrtie, pînă cînd apare amprenta scoarței. La final, trebuie vom scrie pe hîrtie denumirea copacului.

După expirarea timpului acordat, se prezintă lucrările (acestea se vor expune ulterior în sala de clasă).

● **Brainstorming.** Elevii se așază pe cîteva bănci vecine de pe o alee. Se organizează un brainstorming pentru a sesiza relațiile dintre organismele vii din pădure.

Parcul este un fragment de pădure creat de oameni. Imaginați-vă că suntem într-o pădure adevărată și gîndiți-vă, ce s-ar întîmpla, dacă în pădure ar dispărea:

a) *iarba;* (Unele animale n-ar avea ce mîncea (de exemplu, căpriorul), alte animale n-ar avea unde locui (de exemplu, insectele).)

b) *insectele;* (Unele păsări n-ar avea ce mîncea. Dacă n-ar fi albine și fluturi, florile n-ar fi putut fi polenizate și ar dispărea.)

c) *păsările;* (Unele animale răpitoare ar rămîne fără această sursă de hrană. N-ar avea cine să nimicească vătămătorii copacilor și aceștia s-ar îmbolnăvi, s-ar usca și, pînă la urmă, ar dispărea.)

d) *animalele răpitoare;* (Deoarece animalele răpitoare mănîncă doar animale bolnave și slabe, în pădure ar rămîne multe animale bolnave, care le-ar molipsi pe toate celelalte.)

Concluzia. Toate viețuitoarele pădurii își au rostul său și se află într-o legătură strînsă. Dacă dispăre una, vor dispăre și toate celelalte. De aceea, toate viețuitoarele sînt la fel de importante și nici una nu trebuie pusă în pericol.

- Elevii sînt solicitați să presupună ce acțiuni umane ar putea pune în pericol viețuitoarele pădurii (arderea rugurilor; aruncarea gunoiului; colectarea masivă de mure, ciuperci, flori etc; nimicirea cuiburilor de păsări, a mușuroaielor, a vizuinelor unor animale; vînatul excesiv; tăierea excesivă a copacilor etc.). În fiecare caz se vor argumenta consecințele dăunătoare pădurii.

- În mod analog, se discută despre acțiunile umane ce pot dăuna unui parc.

- La final, învățătorul relatează pe scurt elevilor despre organizațiile ecologiste din localitate și activitatea acestora.

- **Graficul T (o variantă dinamică)**

- Învățătorul propune exemple de comportament uman față de animale sălbatice. Elevii care aprobă comportamentul exemplificat, sînt chemați să treacă la dreapta învățătorului, iar cei ce dezaproabă comportamentul – să treacă la stînga învățătorului. Apoi, se solicită argumentarea de către elevi a atitudinilor exprimate și se oferă explicațiile de rigoare.

- *În parc, copiii au prins o veveriță. Au luat-o în mîini și i-au admirat blănița moale și nutrișoara inocentă.* (Niciodată, absolut niciodată să nu iei un animal sălbatic cu mîinile goale!

Te pui în pericol, deoarece riști să fii mușcat sau rănit, te poți molipsi de vreo boală specifică. Dacă iei în mîini un pui de animal sălbatic, îl pui în pericol. Mirosul de om rămas pe pui o va determina pe mama sa să-l abandoneze imediat, iar, fără supravegherea mamei, puiul este sortit pieirii.)

- *Sub un copac, Alina a zărit un pui golaș căzut din cuib. Ea l-a chemat pe tata în ajutor. Tata a îmbrăcat mănuși, a urcat cu puiul în copac și l-a pus atent în cuib lângă frățiorii lui.* (Alina și tatăl său au procedat corect. Astfel readus în cuib, puiul va fi acceptat de către părinți. Dacă nu poți pune puiul în cuib, trebuie să îl pui într-un loc cald și liniștit și să soliciți ajutorul maturilor competenți (de la organizația ecologistă locală; părinții; învățătorul etc.) pentru ca să fie hrănit. Nu încerca să hrănești puiul singur, pentru că e ușor să sufoci un pui de pasăre cu bucăți mari, pe care el nu le poate înghiți. Puii sunt hrăniți o dată la două ore, deci nu aștepta prea mult pînă să cauți ajutoare.)

- *O pasăre s-a lovit de geamul din camera lui Dan și a rămas încremenită. Dan s-a speriat și a început să strige și să bată în geam pentru a alunga pasărea.* (Dan nu a procedat corect. Probabil că pasărea s-a rănit. Trebuie s-o iei atent cu mîinile înmănușate, s-o pui într-o cutie întunecoasă, aerisită, de pildă o cutie de pantofi cu găuri în ea, și s-o lași în liniște vreo două ore. Vezi cum se mai simte după o vreme. Dacă pare să fie mai bine, încearcă să deschizi cutia în curte. Dacă pasărea tot nu e gata să zboare, încearcă să o mai ții la întuneric alte două ore, dar nu o elibera dacă se lasă seara. Poți să-i pui în cutie apă într-un vas mic. Dacă pasărea nu își ia zborul din cutie timp de o zi, trebuie să apelezi la organizația ecologistă locală sau la medicul veterinar din localitate.)

- *Motanul războinic a atacat un porumbel, dar copiii l-au alungat. Cînd s-au uitat mai atent, au văzut o rană sîngerîndă pe trupul bietului porumbel. Cu mîinile înmănușate, l-au pus atent într-o cușmă și l-au dus la școală să ceară ajutorul învățătorului. Învățătorul i-a condus la medicul veterinar.* (Copiii și învățătorul au procedat corect. Pasărea rănită poate avea nevoie de medicamente speciale, căci infecția se răspîndește rapid.)

- *Ion s-a urcat în podul casei și s-a speriat rău văzînd un lilac atîrnînd sub acoperiș. El a deschis fereastra, a luat o mătură și a început să o fluture lângă liliac încercînd să-l gonească afară. Liliacul s-a apucat să zboare turbat pe deasupra capului lui Ion și băiatul s-a speriat și mai tare.* (Nu te speria de liliac, el nu face nici un rău omului. Este posibil să fi intrat într-una din nopțile anterioare, pentru că s-a făcut frig afară și a încercat să se încălzească. Încearcă să îl lași în pace pînă la lăsarea serii, apoi deschide larg toate ferestrele, ca să poată zbura afară. Ferestrele care nu se pot deschide trebuie acoperite cu perdele, pentru ca liliacul să nu se izbească de ele și să se rănească. Luminile trebuie lăsate aprinse, pentru ca liliacul să se îndepărteze de lumină. Dacă nu zboară, este posibil să fie bolnav. În acest caz contactează organizația ecologistă locală, pentru a cere ajutor.)

III. ETAPA DE TOTALIZARE

▪ **Sinteza activităților realizate.**

▪ **Exprimarea impresiilor și emoțiilor trăite pe parcursul excursiei.**

Poate fi organizat un concurs de desene pe asfalt, cu acceptția administrației parcului.

▪ **Crearea de mesaje, pe care le-ar adresa plantele și animalele din păduri și din parcuri oamenilor, dacă ar putea vorbi.**

▪ **Reflecția asupra atitudinilor față de natură, conștientizate în cadrul excursiei.**

Poate fi întocmit și realizat pe un poster codul comportamental al vizitatorului unui parc. Cu acceptția administrației parcului, posterul colectiv poate fi instalat în parc.

Pentru pregătirea victoriei se formează din timp comitetul organizatoric compus din 4-5 elevi, care stabilește obiectivele și tematică victoriei; alcătuieste întrebările și distribuie punctajul după gradul de complexitate al victoriei, pentru orice răspuns corect. Întrebările se păstrează în taină pînă la începutul competiției. Comitetul organizatoric numește unul sau doi prezentatori, care vor anunța întrebările; alege juriul, care va aprecia răspunsurile și va totaliza punctajul; asigură dotarea cu materiale a victoriei (cărți, ilustrate, fișe, hîrtie, creioane, diafilme etc.); anunță tematica, timpul și locul unde se va desfășura victoria. Pentru a intriga elevii, în anunț este dat subiectul și 2-3 întrebări mai dificile. În unele cazuri poate fi indicată bibliografia. În timpul

victoriei juriul și prezentatorii stau în fața sălii. Se anunță începerea victoriei, se dau îndrumările necesare și se prezintă membrii juriului. Prezentatorii citesc pe rînd întrebările, indicînd, concomitent, timpul oferit pentru răspuns. Se acordă maximul de puncte elevului care a dat primul răspuns complet. Sunt notate cu puncte și răspunsurile parțiale.

Pentru înviorarea victoriei se utilizează și alt probe în afară de întrebări, păstrîndu-se în același timp elementul competitiv. De exemplu: ilustrarea cît mai rapidă și mai reușită a unui fragment dintr-un text literar; recunoașterea personajelor din opere literare.

Toți doritorii au dreptul să participe la victorină. Timpul oferit pentru răspunsurile la întrebări este reglementat în funcție de gradul de dificultate al întrebărilor. Juriul stabilește scara de evaluare, de exemplu, de la 1 la 10 puncte. Cîștigă persoana sau echipa care acumulat punctajul maxim. Învățătorul are voie să se implice în cazul cînd membrii juriului apreciază subiectiv elevii.

Șezătorile organizate ca activitate extradidactică au o deosebită valoare, dictată de:

- conținutul educativ;
- materialul ilustrat;
- calitatea artistică a materialului prezentat;
- organizarea și antrenarea elevilor.

Dirijarea cu iscusință a șezătorilor sporește valoarea formativ-educativă a acestora, cu atît mai mult cu cît:

- șezătorile dedicate unor evenimente din viața poporului sau a elevilor pot trezi sentimente patriotice profunde;
- șezătorile dedicate unui anotimp (de exemplu, șezătoarea La cules roadă, Secerișul etc.) constituie un prilej de evocare a frumuseților naturii, a bogăției roadelor etc.;
- dau posibilitatea verificării și consolidării materialului însușit anterior (cîntece, poezii, dansuri);
- îi obișnuiesc pe elevi să apară în public recitînd, dansînd, cîntînd și în felul acesta să-și învingă timiditatea;
- au o puternică influență asupra colectivului de elevi, consolidînd relațiile de prietenie, de ajutorare reciprocă etc.

Șezătorile pot fi organizate în sala de clasă cu/sau fără amenajări deosebite sau costumație, cum ar fi în cazul serbărilor.

În funcție de scopul urmărit și de modul de organizare, s-au conturat următoarele tipuri de șezători a) șezători curente – de cele mai multe ori organizate fără repetiții prealabile, avînd un caracter spontan. Elevii participă liber, își aleg singuri ceea ce doresc să facă; să recite, să cînte, să povestească etc., programul constituindu-se pe loc;

b) șezători cu caracter festiv: ele se axează pe o temă anumită, de exemplu: Ziua Internațională a Femeii, Ziua Internațională a Copilului sau se organizează cu prilejul unor evenimente din viața copiilor (sosirea unor oaspeți, omagiere copiilor care își aniversează ziua de naștere etc.).

Din punctul de vedere al modului de organizare, șezătorile se pot desfășura:

- a) cu elevi dintr-o singură clasă;
- b) cu elevi din clase paralele;
- c) cu elevi și invitați (părinți, scriitori etc.).

Principalele aspecte de ordin metodic, de care trebuie să țină seama învățătorul, sunt:

• alegerea programului unei șezători, stabilirea ordinii de desfășurare și alegerea elevilor care vor susține programul. În acest sens se va lua în calcul caracterul șezătorii:

- dacă sunt șezători curente, programul se realizează în funcție de preferințele elevilor;
- dacă șezătorile au caracter festiv, programul se va alcătui în baza unui criteriu tematic.

Cerințele față de alcătuirea programului vizează:

- a) asigurarea unei înalte calități educative;
- b) cunoașterea de către elevi a materialului ce urmează a fi utilizat în cadrul activității

instructiv-educative desfășurate anterior. De obicei, nu se organizează repetiții speciale pentru a

nu obosi elevii; excepție fac șezătorile festive unde se pot organiza repetiții cu grupuri restrânse de elevi.

- Asigurarea condițiilor corespunzătoare desfășurării șezătorilor depinde de caracterul șezătorii și de numărul participanților. Învățătorul va antrena elevii în amenajarea sălii de clasă sau a sălii de festivități unde se va desfășura șezătoarea; acolo unde condițiile permit, poate fi folosită o altă sală.

Învățătorul va pregăti materialul necesar și numai după aceea va permite accesul elevilor în sală.

Se pot utiliza diverse modalități de prezentare a programului:

- de către învățător;
- de către un elev dinainte ales;
- de fiecare elev care își execută numărul de program;
- fără prezentare.

- Alternarea numerelor din program este un aspect important, de care trebuie să țină seama învățătorul, în scopul menținerii interesului elevilor și al asigurării unei atmosfere adecvate întregii activități. Astfel, după una-două poezii, vor urma cântece, ghicitori, dansuri, iar la sfârșit, un spectacol de teatru de păpuși etc. Este bine ca numerele executate individual să se îmbine cu cele executate de grupuri mici sau de întreaga clasă.

Principalele preocupări ale învățătorului în timpul desfășurării unei șezători sunt: animarea elevilor, menținerea atmosferei de destindere, realizarea satisfacției pentru toți elevii (atât interpreți, cât și spectatori).

Învățătorul animează sarcinile regizorului, ale interpretului și ale spectatorului. Pe măsură ce elevii dobândesc o anumită experiență, sarcinile își ută accentul de pe un aspect pe altul. Regia șezătorilor ține de competența învățătorului, iar participarea acestuia poate fi directă sau indirectă (poate interpreta un număr surpriză, de obicei, la încheierea șezătorii).

Organizarea serilor literare vizează etape organizatorice: pregătirea și popularizarea, apoi organizarea desfășurării serii literare. Pregătirea și popularizarea serii literare cuprind următoarele activități:

- a. Se alege colectivul de elevi și se repartizează sarcinile.
- b. În colaborare cu cercul literar se pregătește un panou cronologic cu date importante din viața scriitorului.
- c. Se organizează o expoziție de cărți, periodice, albume, fotografii, reproduceri etc., referitoare la viața scriitorului și despre opera lui.
- d. Cu aproape două luni înainte, seara literară este popularizată printr-un afiș, în care se anunță tema.

Serile literare se desfășoară astfel:

- a. Cuvântul de deschidere a învățătorului.
- b. Referatul.
- c. Discuții.
- d. Program artistic.
- e. Scurt cuvânt de încheiere.

E de dorit ca această acțiune culturală să aibă loc în sala de festivități, ca să poată participa la ea mai mulți elevi. Se pregătește un decor adecvat temei seratei literare.

Masa rotundă. Este o specie publicistică prin care se transmit informații prin intermediul unui dialog între reporter și mai multe persoane.

Recomandări

Realizarea unei mese rotunde presupune: stabilirea temei; alegerea persoanelor competente în tema stabilită; un reporter cu calități speciale: să fie spontan, să stăpânească tehnica specifică acestei modalități publicistice (să vorbească puțin, dar eficient, să intervină în momentele-cheie, pentru a orienta discuțiile pe domeniul vizat de temă, să înlăture divagațiile); înregistrarea fidelă a discuțiilor; redactarea vie a convorbirilor (cu o parte introductivă, în care se dau câteva date

informative privind: locul, timpul, evenimentul care prilejuiește masa rotundă; relatarea intervențiilor celor intervievați; concluzia, formulată de autorul mesei rotunde);

Caracteristici:

a. Textul are toate trăsăturile care caracterizează interviul; informează despre ceva anume; informațiile sunt date prin intermediul unei convorbiri (dialog) etc.

b. Se distanțează de interviul propriu-zis, prin aceea că reporterul solicită mai multe persoane să răspundă la întrebările sale.

c. Prin aceasta dialogul devine mai antrenant, căpătînd aspectul unei dezbateri, în care participanții se completează reciproc sau se distanțează, pînă la emiterea unor puncte de vedere opuse.

d. Convorbirea se desfășoară în jurul unei mese, de unde și precizarea din subtitlu, de masă rotundă.

Organizarea serbărilor școlare vizează cîteva etape:

Etapa întâi presupune alegerea temei viitoarei serbări și determinarea obiectivului de bază. E bine ca la alegerea temei să fie implicați și elevii. În acest scop se organizează diverse convorbiri cu ei, pentru a trezi curiozitatea și a-i pregăti pentru evenimentul festiv. Implicarea elevilor în pregătirea serbării constă în faptul că fiecare dintre ei trebuie să fie responsabil de anumite acțiuni în timpul serbării.

Etapa a doua prevede concretizarea funcțiilor fiecărui elev, repartizarea poeziilor, rolurilor ce urmează a fi interpretate.

Etapa a treia include pregătirea recuzitei pentru serbare: confecționarea costumelor, împodobirea sălii, scrierea invitațiilor etc.

De obicei, serbările au un caracter de masă, în care fiecare elev trebuie să se simtă important. Rolul învățătorului este de a-i atrage în activitate și pe copiii timizi, dificili, retrași. Cooperarea între copii la pregătirea serbării previne situațiile de conflict, consolidează relațiile de prietenie dintre ei. În cadrul pregătirilor, învățătorul, pentru a-i încuraja, a-i stimula pe elevi, organizează competiții: pentru cea mai frumoasă declamație; pentru cea mai interesantă sugestie etc.

După ce se colectează cea mai mare parte din materiale, urmează etapa a patra, de întocmire a scenariului. Acesta reflectă cu lux de amănunte conținutul: poezii, cîntece, scenete, victorine, precum și modalitățile de activizare a participanților – concursuri, jocuri, surprize. După ce este schițată linia de subiect, se prezintă consecutivitatea activităților din cadrul serbării și numele elevilor care le vor realiza.

Alegem mai întâi prezentatorii (elevi cu memoria dezvoltată, cu dicție bună, cu vocea plăcută și rezonantă), apoi interpreții rolurilor care necesită costumații specifice (elevi care pot să-și procure costume, care sunt potriviți rolurilor), elevii care vor dansa cu sau fără costume specifice (elevi cu deprinderi de mișcare ritmică, cu staturi apropiate), elevii interpreți ai rolurilor din scenete (elevi cu dicție bună, cu aptitudini artistice pentru teatru, comici etc.), soliștii cîntecelor din program (elevi cu aptitudini muzicale interpretative, cu aptitudini instrumentale) și apoi repartizăm celelalte roluri de recitatori sau figuranți în diferite momente ale scenariului ținînd seama de potențialul artistic al elevilor, de personalitatea lor în formare.

Momentele muzicale constituie etapa a cincia. O atenție deosebită trebuie să acordăm momentelor muzicale din serbare deoarece ele sunt acele numere din program care dau frumusețe unei serbări, care animă sufletele, atît ale copiilor, cît și pe cele ale spectatorilor, care dau un aer de sărbătoare serbării. De aceea, în scenariul unei serbări trebuie incluse cîntece pentru cor, grupuri vocale și soliști, dar și piese instrumentale pentru miniorchestre sau chiar înregistrări instrumentale pentru dansuri.

Alegerea acestora nu este întâmplătoare. În funcție de deprinderile muzicale ale elevilor (melodice, ritmice, interpretative), de vîrsta lor și de aptitudinile vocal-instrumentale ale unor elevi, alegem acele cîntece pe care știm că le pot interpreta. Nu trebuie să ne propunem mai mult decît pot elevii, dar nici mai puțin. Este chiar necesar să probăm unele piese pentru a vedea cum sunt primite de copii, cît de accesibile sunt ele vîrtsei și calităților muzicale ale copiilor. Uneori,

copiii ne surprind prin dorința de a se autodepăși atunci când le place ceea ce fac, când le place un anumit cântec.

Cîntecele alese pentru programul serbării trebuie să fie: atractive, să se preteze la modalități de interpretare polifonică, să poată fi însoțite de mișcări ritmice, să fie adaptate la calitățile vocale ale copiilor, să se potrivească prin textul literar cu tema serbării etc.

Cîntecele unei serbări pot fi interpretate atît de cor, cît și de grupuri mai mici de copii sau de soliști cu acompaniament instrumental. Varietatea interpretării cîntecelor elimină monotonia din program, aduce în scenă atît talentul unor copii de a interpreta vocal sau instrumental, în cor sau ca soliști o piesă muzicală, cît și bucuria de a demonstra că poți fi bun artist chiar și atunci când ești un simplu copil pe o scenă oarecare.

Cîntecele accesibile corurilor de elevi sunt variate, atît din punct de vedere al tematicii, cît și al structurilor ritmice – melodice: cîntece populare, cu conținut bogat și concis exprimat; melodii sugestive pentru zonele folclorice ale țării; cîntece despre copilărie, antrenante și pline de avînt; cîntece despre trecutul istoric al țării; cîntece de leagăn; cîntece vesele despre natură; cîntece despre oameni și activitățile lor; cîntece cu teme religioase, colinde.

Prin forța textului și a melodiei, cîntecele exercită o influență educativă profundă și variată: nuanțează afectivitatea, dezvoltă trăsături pozitive de caracter, îmbogățește cunoștințele elevilor despre domenii diverse etc.

Dăruindu-se cîntecului, interpretîndu-l artistic, elevii sunt nemijlocit potențialul emotiv al melodiei: mimica lor, inflexiunile vocii o mărturisesc.

Momentele muzicale ale unei serbări se inserează în program conform scenariului, avînd în vedere conținutul tematic al cîntecului care trebuie să fie în concordanță cu numărul anterior din program. Nu trebuie să prezentăm orice cântec în orice moment al serbării. Ruptura liniei tematice a scenariului printr-un cântec nepotrivit poate duce la nedumerire, la confuzii asupra ideii centrale a scenariului. „Cîntecul potrivit, la locul și timpul potrivit” s-ar putea spune, parafrazînd cunoscuta zicală.

Formațiile instrumentale de elevi pot susține recitaluri în timpul serbării sau la sfîrșitul ei. Este foarte important pentru copiii instrumentiști să-și dovedească abilitățile instrumentale pe scenă, în fața părinților și a celor care au investit încredere în capacitățile lor de a cînta la un instrument muzical, oricît de simplu ar fi acela.

Cei care folosesc instrumente muzicale își vor da seama de importanța pe care o are acompaniamentul în derularea unor activități muzicale. Vor ști să aprecieze valoarea lor estetică într-o interpretare, fie ca acompaniament al cîntării vocale, fie ca ansamblu instrumental,

Repetițiile. Repetițiile încep după ce fiecare elev a primit rolul care i-a fost atribuit. Se începe prin a citi rolurile punînd accent pe o dicție clară, corectă, chiar exagerată și cu voce tare pentru ca astfel elevii vor învăța atît modul de interpretare aversurilor sau rolurilor din scenete cît și ordinea intrării în program.

Separat se va lucra cu formațiile corale, cu soliștii sau cu formațiile de dansuri. Repetițiile corului încep prin învățarea și interpretarea cîntecelor noi și, apoi, cu repetarea celor deja știute din activitățile anterioare sau din lecțiile de educație muzicală. După ce elevii cunosc foarte bine liniile melodice ale cîntecelor se poate trece la modalități de interpretare cît mai atractive, modalități de interpretare polifonică, ceea ce aduce un plus de farmec melodiilor și care sunt deosebit de atractive pentru elevi, dar și pentru spectatori.

După ce fiecare elev știe bine ce trebuie să spună sau să facă în program, se trece la repetițiile pe scenă sau în localul destinat desfășurării serbării. Elevii trebuie familiarizați cu spațiul scenei și al sălii de spectacol pentru ca, în timpul serbării, nimic să nu le distragă atenția.

Fiecare repetiție trebuie să se axeze pe detalii, pe mișcare scenică, pe poziția fiecărui elev pe scenă în timpul sau în afara rolului. Nu trebuie să ne fie indiferent cum stau elevii în fața microfonului, cum se deplasează la locul sau de la locul în care au avut de spus ceva, nu trebuie să neglijăm aspectul general al copiilor pe scenă sau în clipele de repaus (corul, de exemplu, în timpul pauzelor dintre cîntece, fiind prezent pe scenă, trebuie să păstreze aceeași atitudine de interpreți,

chiar dacă sunt așezați pe scări, bănci etc.). Este important ca cel care conduce serbarea să fie atent la toate detaliile pentru a nu avea surprize în timpul spectacolului.

Trebuie să familiarizăm copiii cu starea de detașare de tot ceea ce se află în jurul lor atunci când interpretează un rol. Din practică știu că elevii, atunci când sunt pe scenă, comunică prin gesturi cu părinții din sală, uită pentru ce anume se află acolo și adoptă atitudini specifice vârstei: neatenția, jocul chiar și cu șireturile de la pantofi, dialogul cu colegul de alături etc. Toate acestea pot conduce la eșecul unei serbări, la lipsa de profesionalism din partea organizatorului și, mai mult, la crearea unor false atitudini estetice, artistice, a unor greșite percepții despre lumea spectacolului artistic.

Atitudinea artistică. Este deosebit de important să formăm la elevi acea atitudine artistică menită să conducă la formarea unor gusturi estetice cu privire la artă și reprezentarea pe scenă.

Atitudinea artistică începe cu implicarea în scenariul serbării (acceptul unui rol, repetarea lui și corectarea greșelilor cu convingere, colaborarea cu îndrumătorii etc.), se continuă cu poziția și prestația pe scenă, terminându-se cu aspectul estetic exterior al fiecărui elev. Costumația sau simpla vestimentație a elevilor trebuie să fie de bun gust, adecvată conținutului serbării, o ținută de scenă pe care nu trebuie să o piardă din vedere niciun organizator.

Ținuta induce comportamentul. De aceea nu trebuie să uităm acest aspect atunci când pregătim o serbare. Chiar dacă nu toți elevii sunt din familii cu situații materiale bune, toți trebuie să fie curați, aranjați, încălțați cu pantofi (atenție la încălțăminte: unii părinți nu știu că la un costum de haine nu trebuie să porți încălțăminte sport!).

Atitudinea estetică-artistice a elevilor se formează prin aceste spectacole, astfel ei învață să aprecieze spectacole la care sunt simpli spectatori, formându-și gustul estetic prin arta scenei: muzică, poezie, teatru, dans.

Cadrul desfășurării serbării. Orice serbare școlară trebuie să se desfășoare pe o scenă, într-o sală de spectacol. În acest caz, sala și scena trebuie decorate conform genericului serbării, ocaziei respective (decorațiuni specifice Crăciunului: litere, desene, caiete pentru serbarea abecedarului; baloane, flori, desene pentru serbarea zilei copilului etc.).

Scena este spațiul desfășurării serbării, este acel spațiu pe care copiii îl folosesc pe parcursul programului pentru interpretarea rolurilor. Acest spațiu trebuie foarte bine delimitat și cunoscut de elevi, însemnat cu semne distincte pentru formațiile de dans, decorat și aranjat conform scenetelor din program.

Sala de spectacol și scena trebuie prevăzute cu instalații de amplificare pentru sunet. Reușita unui spectacol stă și în sunet. Dacă sala nu este prevăzută cu stații de amplificare, organizatorul este nevoit să împrumute acest echipament. Vocile elevilor nu pot acoperi nici jumătate de sală. Astfel părinții nu vor putea audia nimic din ceea ce li s-a pregătit.

De asemenea, este nevoie de instrumente muzicale pentru acompaniament. Aranjarea lor pe scenă sau lângă scenă este importantă deoarece ele trebuie să fie auzite de elevi de pe scenă, dar și de spectatori.

Dacă nu dispunem de o sală de spectacol, serbarea poate avea loc într-o sală de clasă, pe un culoar mai larg, în sala de sport sau în curtea școlii (în anotimpuri calde). Indiferent de spațiul în care se desfășoară, preocuparea pentru amenajarea spațiului de scenă și pentru sonoritate este deosebit de importantă.

Fiecare spectator trebuie să vadă și să audă ceea ce copiii lor au de spus pe scenă. Chiar dacă părinții se mulțumesc doar să-i vadă acolo sus, pe scenă, este de datoria noastră să le demonstrăm că elevii pot realiza și mai mult, că pot deveni, pentru una-două ore artiști adevărați, indiferent de performanțele artistice ale fiecăruia.

Metode de valorificare a AE

Metoda este un mijloc prin care sunt îndeplinite obiectivele unei activități. Ea răspunde de obicei la întrebarea „Cum?” Atunci când alegem o metoda trebuie să ținem cont de conținutul informațional și de măsura în care dorim să implicăm auditoriul. Metoda nu se folosește de dragul ei ci pentru a facilita procesul de înțelegere a participanților.

Metodele utilizate în activitatea extracurriculară sunt foarte diferite de pedagogia utilizată în educația formală-didactică. În cazul activităților extracurriculare accentul este pus pe învățarea prin acțiune, învățarea de la egali și activitatea voluntară, mai degrabă decât învățarea unor cunoștințe din manuale și alte surse scrise de învățare.

Literatura de specialitate remarcă faptul că alegerea metodelor de învățare în activitatea extracurriculară depinde de cunoașterea stilurilor de învățare de către cel care organizează acest proces (învățător).

Cu referire la stilurile de învățare Kolb a popularizat un lucru observat de instructori demult, acela că oamenii au stiluri diferite de a învăța. Doi specialiști în domeniul managementului dezvoltării și învățării Peter Honey și Alan Mumford, cercetînd studiile lui Kolb, au dezvoltat o teorie a stilurilor de învățare. Ei au clasificat cele patru stiluri de învățare astfel:

Stilul activ. Persoanele active se implică în experiențe noi, fără prejudecăți. Ei se bucură de prezent și au o gândire deschisă, care îi face să fi entuziaști al orice este nou. Emit judecăți mai mult bazate pe sentimente și intuiție, decât pe teorie, care o caracterizează ca fiind “prea abstractă”.

Filozofia lor este: *voi încerca totul o data!* Zilele lor sunt pline de activități. Le place să se ocupe de situațiile de criză, le place provocarea noului, dar se plictisesc de detalii. Sunt prietenoși și deschiși și le place să facă parte din grupuri care fac diverse activități.

Persoanele active învață mai bine din cursurile unde: ♦există noi experiențe, oportunități din care să învețe; ♦se desfasoară scurte exercitii, activități de grup; ♦există o serie de lucruri ce pot fi testate; ♦există ceva de făcut pentru ei special; ♦li se permite conceperea unor idei, fără restricții.

Stilul reflexiv. Persoanele reflexive stau deoparte și judecă experiențele, observîndu-le din diferite perspective. Ei colectează date atît personal cît și prin alții, și preferă să le analizeze atent înainte de a ajunge la o concluzie. Ceea ce contează pentru ei este acest proces de colectare și analizarea a datelor, și tind să amîne concluzia finală cît mai mult.

Filozofia lor este: *nu fi prea grabit!* Sunt persoane meditative care îi ascultă pe ceilalți, și încearcă să aiba imaginea completă înainte de a-și spune părerea.

Persoanele reflexive învață cel mai bine din cursuri unde: ♦au posibilitatea să observe/reflecteze asupra activităților; ♦au posibilitatea să stea deoparte, ascultînd și privind la ceilalți; ♦au la dispoziție timp de gândire și pregătire înainte de a face un exercitiu sau comentariu; ♦au posibilitatea să recapituleze evenimentele; ♦au materiale scrise și demonstrații riguroase.

Stilul teoretician. Teoreticienii își adaptează și integrează observațiile în teorii care sună logic. Ei analizează o problemă în mod logic, pas cu pas, și assemblează toate împrejurările într-o teorie coerentă. Au tendința de a fi perfecționiști, sunt preocupați de principii, teorii, modele.

Filozofia lor este: *dacă este logic trebuie să fie corect!* Întrebarile pe care le pun cel mai des sunt: are sens? Care sunt ipotezele de bază? Au tendința de a fi detașați și analitici, mai degrabă obiectivi, decât subiectivi. Preferă certitudinea, ambiguității. Învață mai ușor de la persoanele cu autoritate, într-un mediu impersonal.

Teoreticienii învață mai bine din cursurile unde: ♦ceea ce este prezentat face parte dintr-un sistem;

♦au posibilitatea să chestioneze ipotezele de bază, sau metodologia iau parte la activități structurate, cu scop precis; ♦pot asculta cauzele succesului/eșecului; ♦au la dispoziție material scris, diagrame.

Stilul pragmatic. Pragmaticii sunt oameni dornici să încerce idei, teorii, pentru a vedea dacă funcționează în practică. Ei caută mereu noi idei și de la cursuri cu idei pe care le pun în practică.

Filozofia lor este : *Nu este de folos dacă nu funcționează!* Nu au răbdare la discuții vagi și fără scop. Sunt persoane practice care iau decizii practice. Le place să găsească modalități prin care să facă lucrurile să meargă.

Pragmaticii învață cel mai bine din cursurile unde: ♦există o legătură evidentă între subiectul discutat și activități; ♦sunt prezentate idei cu aplicabilitate evidentă; ♦li se dă posibilitatea să exerseze, beneficiind de comentariile /asistența unui expert; ♦li se prezintă un model util, pe care îi pot replica; ♦li se oferă tehnici și aptitudini care se aplică în mod curent activității pe care o desfășoară.

Ar trebui subliniat că este puțin probabil ca un individ să se încadreze exact în caracteristicile unei categorii. Acest lucru nu se întâmplă, pentru că fiecare învață folosind o combinație de metode, ce derivă din cele patru modele. Totuși oamenii au un stil de învățare preferat, cu ajutorul căruia învață mai eficient.

Ce înseamnă o *învățare eficientă* ? Învățarea este mai eficientă, când noi, fiind cei care învățăm: •stim ce avem de făcut ; •înțelegem de ce o facem ; •avem acces la resurse pe care le putem înțelege; •avem timp să ne dezvoltăm capacitățile necesare; •lucram într-un ritm care ne convine; •avem sprijinul necesar; •suntem interesați de ceea ce facem; •facem activități variate; •putem trece în revistă propriile noastre progrese; •avem proprietate pe ceea ce facem.

Metodologia învățării experiențiale prezintă o abordare inovatoare a instruirii și include o structură flexibilă a activităților de învățare în grup și exerciții similare experiențelor “din viață”. Însușirea de către participanți a cunoștințelor și calităților legate de activitatea acestora sunt facilitate de cadrele didactice. Principala funcție a cadrului didactic este aceea de a crea medii propice învățării, stimulative, relevante și eficiente. Această abordare experiențială a învățării, care are în centru adultul, permite participanților să-și conducă și să-și asume responsabilitatea învățării în mod individual.

Învățarea experiențială, după cum o arată și numele, este învățarea din experiențe și intervine atunci când o persoană se angrenează într-o activitate, revizuieste această activitate în mod critic, trage concluzii utile și aplică rezultatele într-o situație practică. Procesul experiențial urmează următorul ciclu teoretic, modelul lui Kolb.

Experiența. Aceasta constituie atât activitatea inițială cât și faza producerii de date a ciclului învățării experiențiale. Experiența este de fapt un element inerent al vieții.

Totuși, în învățarea experiențială această activitate este legată de procesul care include interpretarea experienței, generalizarea și stabilirea modului în care va fi folosită învățătura. Procesul învățării experiențiale ajută indivizii să diminueze reacțiile subiective și pune în evidență elementele obiective ale experienței lor.

Există o serie întreagă de activități de învățare care pun la dispoziția participanților experiențele din care aceștia pot extrage informații pe care să le prelucreze, să le generalizeze și să le aplice în viitor. Activitățile individuale sau de grup folosite pentru a facilita etapa experimentală include: •atribuirea de roluri;•studii de caz; •filme și diapozitive; •discutarea descrierilor experiențelor în situații actuale în care să reacționeze sau/și să participe; •participanții se instruiesc unii pe alții.

Prelucrarea. Aceasta este o etapă crucială în ciclul învățării experiențiale unde indivizii discută cu ceilalți experiențele specifice pe care le-au avut în cadrul primei faze. Aceasta poate avea loc individual, în grupuri mici de lucru, sau cu întreg grupul.

Indivizii fac un schimb de reacții cognitive și afective referitoare la activitățile în care au fost angajați și încearcă să lege aceste gânduri și sentimente pentru a trage învățăminte din

rerspectivele experiențe. Inițial, experiența poate să pară sau nu plină de sens pentru participanți, totuși, această fază le permite să aprofundeze experiența și să concentreze motivele pentru care au ajuns la concluziile respective.

Rolul cadrului didactic ca facilitator este foarte important în decursul acestei faze a învățării experiențiale. Acesta trebuie să fie pregătit să ajute participanții să judece critic experiența lor. Acesta are de asemenea rolul de a ajuta participanții să-și exprime sentimentele și percepțiile și de a atrage atenția asupra oricăror teme sau tipare ce apar în reacțiile participanților față de experiența. Pe scurt, rolul cadrului didactic este și acela de a ajuta participanții să conceptualizeze experiențele astfel încât aceștia să aibă date concrete pe baza cărora să atragă concluzii și să generalizeze.

Prelucrarea stabilește contextul pentru faza următoare a ciclului experimental, „generalizarea”. Deci, orice experiența avută în decursul formării, fie că este vorba de filme, jocuri, experiențe pe teren, etc. trebuie prelucrată.

Aceasta înseamnă că participanții trebuie să aibă timp să reflecteze asupra acestor experiențe pentru a-și da seama dacă acestea îi ajută în procesul de învățare.

Tehnicile folosite în facilitarea fazei de prelucrare a datelor sunt: •discuții în grup pe marginea tiparelor și temelor recurente care apar ca rezultat al experienței individuale; •identificarea și analizarea datelor; •raportarea; •feedback-ul; •interviuri; •participanții sunt puși în postura de a supraveghea procesul și a descrie cele observate.

Generalizarea. În această fază se trag concluzii din tiparele și temele identificate. Participanții determină modul în care aceste tipare, care au evoluat în timpul experiențelor structurate din cadrul sesiunii de formare, sunt legate de experiențe nestructurate din viața de zi cu zi. Participanților li se oferă șansa de a descoperi relațiile dintre formare, scopurile lor personale și stilul de viață ulterior.

Activitățile folosite pentru a facilita procesul de generalizare: •rezumarea celor învățate în propoziții concise sau generalizări; •grupul va discuta și va cădea de acord asupra definițiilor, conceptelor, termenilor și propozițiilor cheie; •reacții individuale și în grup la probleme de genul: „Cum credeți că se raportează la activitățile dvs. din afara grupului ceea ce ați făcut și învățat în această ședință?”.

Aplicarea. Dacă învățarea este definită ca o schimbare relativ stabilă în comportament, etapa aplicării este aceea care facilitează modificarea comportamentelor viitoare. Dacă învățarea este definită ca o schimbare relativ stabilă în comportament, etapa aplicării este aceea care facilitează modificarea comportamentelor viitoare ale participanților. Studiind concluziile la care au ajuns în procesul învățării, participanții integrează această învățare în viața de zi cu zi prin dezvoltarea unor planuri individuale pentru un comportament mai eficient.

Tehnici și activități folosite pentru a facilita etapa aplicării:

•reacții individuale și de grup la întrebarea : “ Cum ați putea folosi cele învățate pentru a fi mai eficient în funcția pe care o aveți ?”

•revizuirea listelor generate în decursul sesiunilor de formare și concluzii care să reflecte noi perspective, planuri și comportamente;

•modificarea sau/și dezvoltarea planurilor de acțiune, a scopurilor personale și a strategiilor de modificare a comportamentului personal.

Procesul de învățare experiențială prezintă numeroase avantaje. Această abordare permite o participare activă a tuturor indivizilor implicați, în consecință, facilitează dobândirea diverselor competențe care se învață cel mai ușor prin experiențe practice.

Modele de învățare. Există 4 poziții pe două dimensiuni care descriu un model sau proces de învățare în pași. Dacă luăm în considerare o singură dimensiune, am avea unul dintre cele 4 tipuri de învățare:

Simțind (experiența concretă) – perceperea informației. Această dimensiune reprezintă o învățare care se axează pe judecăți bazate pe experiența proprie.

Persoanele care preferă acest stil de învățare găsesc că metodele teoretice nu le ajută și preferă să trateze fiecare caz ca pe un caz unic. Ei învață cel mai bine din exemple specifice în care se pot implica. Aceste persoane tind să creeze relații cu colegii, nu cu autoritatea (sunt orientați către persoane, vor să se împace cu toată lumea, nu le place să fie conduși). Lecturile teoretice nu îi ajută foarte mult, pe când munca în echipă și feedback-ul din partea colegilor îi ajută să atingă succesul. Activitățile planificate ar trebui să aplice aptitudinile învățate. Instructorul va trebui să lucreze cu acest individ cu învățare auto-redirecționată și autonomă ca un ajutor / antrenor.

Privind (observare reflectivă) – reflectă cum va avea impact asupra unor aspecte ale vieții noastre. Acești indivizi se bazează foarte mult pe o atentă observare pentru a putea emite judecăți. Ei preferă situațiile de învățare de genul prelegerilor care le permit rolul de observator obiectivi și imparțiali. Acești indivizi tind să fie introverși.

Prelegerile sunt de ajutor pentru acești indivizi (folosesc auzul și văzul). Acest gen de învățare vrea ca instructorul să asigure o interpretare din partea unui expert. Ei caută un instructor care să fie atât ghid cât și coordonatorul sarcinii. Acești indivizi vor ca performanțele lor să fie măsurate prin criterii externe.

Gândind (generalizare abstractizată sau conceptualizare) – compară cum se potrivește experiențelor proprii. Acești indivizi tind să fie orientați către lucruri și simboluri, și mai puțin către alți oameni. Ei învață cel mai bine într-un mediu direcționat de către o autoritate, într-un mediu de învățare impersonal, în care prevalează teoria și analiza sistematică. Sunt frustrați de și obțin foarte puține din “învățarea prin descoperire” nestructurată, de genul exercițiilor sau simulărilor. Studiile de caz, lecturile teoretice îi ajută pe acești indivizi, însă nu multe altele.

Făcând (testarea în noi situații sau Experimentarea activă) – gândire a modului în care noile informații pot arăta noi moduri de acțiune. Acești indivizi învață cel mai bine atunci când se pot implica în proiecte, teme de casă sau discuții în grup. Nu le plac situațiile de învățare pasive, de genul prelegerilor. Acești indivizi tind să fie extroverși. Acest tip de indivizi vor să atingă totul (la propriu sau chiar la figurat).

Rezolvarea problemelor, discuții pe grupuri mici sau jocuri, feedback din partea colegilor și munca pe cont propriu îi pot ajuta foarte mult să învețe. Acești indivizi vor să vadă totul și să determine propriile lor criterii de relevanță a materialelor.

Dimensiuni de învățare.

Aceste două linii se intersectează și formează 4 cadrante (reprezentate de cercurile din diagrama). Aceste cadrante formează cele 4 stiluri de învățare personale (acest 4 cadrante reprezintă un mod mai complex al stilurilor de învățare deoarece sunt bazate pe două dimensiuni):

1. Teoreticianul (sau asimilatorul) – îi place să învețe folosind conceptualizarea abstractă și observarea reflectivă (prelegeri, lucrări, analogii) și îi place să pună întrebări de genul “Cum se relaționează asta cu cealaltă?”. Modalitatea de instruire: studii de caz, studii de teorii și gândirea de unul singur. Au tendința să fie mai puțin interesați de oameni și mai puțin interesați de latura practică a aplicării cunoștințelor.

Sunt mai des concentrați asupra conceptelor abstracte. Teoreticienii sunt foarte des întâlniți în cercetare și în departamentele de planificare. Acest stil de învățare este mai caracteristic științelor de baza și matematicii decât științelor aplicate.

2. Pragmatistul (sau combinatorul) – îi place să folosească conceptualizarea abstractă și experimentarea activă (laboratoare, munca pe teren, observări). Ei întreaba “Cum pot eu să aplic asta în practica?” Modalitatea de instruire – feedback din partea colegilor; activități în care să își pună în aplicare aptitudinile; instructorul este ajutorul / mentorul este cea mai bună metodă pentru cineva al cărui stil de învățare este autonom, auto-direcționat. Cel mai puternic punct al pragmatistului este în aplicarea practica a ideii. Ei tind să fie relativ ne-emoționali. Preferă să aiba de a face cu lucruri și nu cu oameni. Tind să aibă un interes tehnic foarte specific și de foarte dese ori aleg știința fizicii.

3. Activistul (sau cameleonul - îi place să învețe folosind experiențe concrete și experimentarea activă (simulări, studii de caz, teme de acasă). Ei își spun “Orice este un joc”. Modalitatea de instruire – practicarea aptitudinilor, rezolvarea problemelor, discuții în grupuri mici, feedback din partea colegilor; instructorul ar trebui să fie un model de profesionist, lăsând pe seama educatului să determine propriile criterii pentru relevanța materialelor. Puterea lor constă în faptul că fac și se implică în experiențe noi. Sunt denumiți cameleoni pentru că excelează în adaptarea imediată la circumstanțe specifice. Tind să rezolve problemele intuitiv, bazându-se pe alții pentru informații.

Cameleonii sunt foarte des întâlniți în departamentele de marketing și vânzări. Cameleonii sunt în largul lor cu alți oameni, însă pot fi văzuți câteodată ca fiind nerăbdători sau insistenți. Fundalul educațional al acestui tip de indivizi este adesea în câmpuri de muncă tehnice sau practice, ca de exemplu afacerile.

4. Reflexivii (sau diversioniștii) – le place să învețe folosind observare reflectivă sau experiență concretă (jurnale, înregistrări, sau brainstorming). Le place să aiba timp să se gândească asupra unui subiect. Metoda de instruire: prelegeri cu foarte mult timp de reflexie; performanțele lor să fie evaluate pe baza unor criterii externe. Puterea lor constă în imaginație. Tind să fie interesați de oameni și elementele emotive. Cei cu acest stil de învățare tind să devină consilieri, specialiști în dezvoltarea organizațională și manageri de personal. Au un larg interes cultural și tind să se specializeze în arte.

Acest stil caracterizează indivizi ce provind din educații umaniste sau arte liberale.

Este bine să ținem minte de faptul că învățăm cu toții din fiecare dintre cele 4 tipuri de experiențe (cuadrante), însă numai unul din cele 4 este favorit. Mediul de instruire ideal ar trebui să includă pe fiecare din cele 4 procese. De exemplu, ciclul ar putea să înceapă cu implicarea personală a instructorului prin experiențe concrete; apoi, educatul reflectează asupra acestor experiențe, căutând un înțeles; apoi educatul aplică acest înțeles pentru a forma o concluzie logică; în final, educatul experimentează cu probleme similare, ce rezultă în noi experiențe concrete. Ciclul de învățare ar putea începe din nou, cauzat de aceste noi și diferite experiențe.

Activitățile de instruire ar trebui să fie flexibile în așa fel încât fiecare individ să poată petrece timp în plus în cadrul stilului propriu de învățare. De asemenea, puteți să începeți procesul de învățare cu oricare dintre cele 4 procese: Exemplu: Învățarea mersului pe bicicletă:

Reflexivii: se gândesc la mersul pe bicicletă și privesc o altă persoană cum merge pe bicicletă.

Teoreticienii: înțelegerea teoriei și a conceptului de bicicletă

Pragmatistii: primesc sfaturi practice și tehnici din partea unui expert în biciclete

Activiștii – se suie pe bicicletă și o încearcă.

Aspecte practice de creare a programului de învățare în activitatea extracurriculară

Primul pas și cel mai necesar în crearea unui program care să conțină un proces de învățare este acela de a stabili care este abordarea pedagogică. Cum veți disemina conținutul? Care vor fi metodele pe care le veți folosi și care sunt acele metode care sunt cel mai folositoare, care vă vor ajuta să vă atingeți obiectivele propuse în activitatea voastră? Cum vă place să lucrați?

Metodologia și metodele pe care le veți alege trebuie, în mod imperativ, să creeze cadrul de învățare pentru participanți. Un mod de a vedea care sunt metodele cele mai potrivite este de a ne uita la *zonele* în care participanții vor intra, pe perioada activității organizate, în diverse momente. Imaginea de mai jos va arăta zonele în care vor fi provocați personal de către activitate.

În *zona de confort*, nu există nici un fel de schimbări care pot fi întâlnite. Poate apărea ca o experiență nouă, dar credințele, convingerile și percepțiile personale rămân aproximativ neatînse. Învățarea este un proces confortabil.

Un participant intră în *zona de tatonare* când începe să reflecteze asupra percepțiilor, atitudinilor și comportamentelor celorlalți. În această perioadă participanții sunt nesiguri și vulnerabili. Dacă tatonarea merge mai departe, participanții pot intra în *zona de criză*. E foarte posibil că acum au fost atinse puncte extrem de sensibile, convingerile și percepțiile inițiale au fost slăbite iar participantul este foarte ambiguu. În această zonă, participanții sunt foarte vulnerabili. Dar, acum dacă energia este canalizată în mod constructiv ea poate să ne ajute să învățăm din starea de criză și de anxietate.

De la zona de criză la *zona de panică* este doar un pas foarte mic. Când oamenii sunt panicați ei se blochează și intră înapoi în starea de confort, când învățarea devine imposibilă. Dacă se ajunge la acest stadiu, participanții pot intra într-un proces emoțional care nu se poate gestiona în timpul cursului.

Acest model sugerează ca în cadrul unui program, participanții învață mai bine în zona de tatonare și posibil și în zona de criză, în diferite momente ale cursului. Dar trebuie să avem în minte că, chiar dacă învățarea experiențială trebuie să provoace participanții, crizele trebuie să rămână excepții și participanții nu trebuie să intre în zona de panică.

Echipa de pedagogi are datoria să ofere ajutor și suport participanților în momentele de provocare personală. Atenție!: Nu deschideți ceea ce nu puteți închide!

Ce transmitem, asupra căror elemente acționăm ca învățători dirigenți...
Cunoștințe

- despre ei înșiși - elevii, despre alții, despre societate în general;
- concepte noi, informații noi despre concepte deja cunoscute într-o oarecare măsură;
- sisteme care îi afectează viața, principii universal acceptate, schimbările apărute într-un domeniu, diferitele opinii și situații existente într-un domeniu, în diferite locuri, momente, medii etc. *Cunoașterea* – reflectarea în conștiință a realității existente, independent de subiectul cunoscător.

Aptitudinile

- lucruri practice de aplicabilitate imediată;
- cooperarea, lucrul în echipă, evaluarea, comunicarea, luarea deciziilor, rezolvarea conflictelor etc.

Atitudine

- despre ei înșiși - elevii, despre alții, despre societate în general;
- fel de a fi sau de a se comporta, a-și afirma punctul de vedere;
- judecata critică, dorința de a cunoaște și de a acționa, respectul de sine și față de alții etc.

Momentele în care am învățat cel mai mult astăzi au fost: (conținut, atitudini, aptitudini noi)	Momentul zilei cel mai important pentru mine a fost:	De ce au fost importante pentru mine acele momente? (col 1+2)	Ce am învățat? Cum pot aplica ce am învățat? Cum voi folosi pe viitor?
Numele:			

Alegerea metodelor potrivite

Alegerea metodelor potrivite pentru un grup și o activitate educativă anume este o deprindere care se învață cel mai mult din experiență. Există câteva reguli de luat în considerare. Deasemenea există un număr mare de metode care pot fi folosite. Constituie un avantaj pentru învățător dacă a experimentat cât mai multe dintre metodele pe care le va folosi. Acest lucru îi ajută să aplice metoda în modul cel mai potrivit. Un bun exercițiu pentru pedagog este să își noteze efectele fiecărei metode asupra propriei persoane și asupra celorlalți în grup.

Alegerea unei metode este adesea legată de stilul de învățare preferat al fiecăruia. Unele metode sunt foarte active, în timp ce altele sunt pasive. Există metode care stimulează interacțiunea între participanți, în timp ce alte metode cer efortul individual al fiecărui participant. Ca învățători trebuie să fim conștienți de importanța de a folosi o cât mai mare varietate de metode astfel încât participanții să se implice în procesul de învățare. Să nu uităm că așa cum învățătorii au preferințe pentru un anumit stil de învățare și participanții pot avea propriile preferințe pentru stilurile de învățare.

De exemplu, atunci când planificăm un program de training, trebuie să avem în vedere toate aspectele pe care le implica. Sunt patru categorii de luat în considerare:

1. Tema ședinței:

- Care metodă (e) sunt cele mai potrivite pentru subiect?
- Cât timp avem la dispoziție?
- Se dorește îmbunătățirea unor deprinderi, împărtășirea de cunoștințe sau influențarea unor atitudini?
- Ce echipamente avem la dispoziție?
- Cât de profund dorim să abordăm subiectul?

2. Propriul tau stil ca monitor:

- Care este stilul tău preferat de instructaj?

- Ce experiențe ai?
- Ești pregătit să îți asumi riscuri?
- Care sunt aptitudinile și punctele tale tari?

3. Participanții:

- Ești conștient de stilul lor de învățare?
- Din câte persoane este format grupul?
- Care este media de vîrsta a grupului?
- Care este raportul între sexe în grup?
- Există posibilitatea pentru fiecare participant să participe?
- Care este cadrul cultural al participanților?
- Ce abilități au participanții?
- Au nevoi speciale care vor putea bloca posibilitatea de a folosi o metodă?
- Vor putea să se concentreze suficient de mult timp?
- Tineți cont de feedback-ul anterior al participanților (dacă există)?

4. Cardul:

- Cît de mare este sala?
- Ce forma are sala?
- Ce fel de lumină există în sală? Temperatura va afecta aplicarea unei anumite metode (este prea cald pentru o metodă activă sau prea rece pentru a sta prea mult pe scaun)?
- Cîte slide-uri de powerpoint sunt de prezentat, și unde este fișierul?
- Este un spațiu intim sau este public?
- Aveți suficiente camere dacă este nevoie să lucrați pe grupuri mici?
- Cu ce este acoperită podeaua? Influențează aceasta desfasurarea unei metode?
- Aveți nevoie să curățați după ce se va desfășura o metoda?

Indiferent ce metodă alegeți nu puteți sări peste partea de pregătire. Dacă alegeți aplicarea unei metode în drum spre curs nu vă așteptați să funcționeze bine.

Poate funcționa dacă aveți noroc doar. Chiar dacă ați desfășurat aceeași activitate de sute de ori înainte, nu uitați ca fiecare grup cu care lucrați este format din alți participanți care au nevoi și aptitudini diferite. O metoda care se potrivește unui grup nu se potrivește în mod obligatoriu altui grup.

Amintiți-vă să trasați instrucțiuni clare grupului. Asigurați-vă că au înțeles ceea ce au de făcut. Întrebați dacă au nelămuriri înainte de a începe. Pregătiți toate materialele și echipamentele de care aveți nevoie.

La sfîrșitul unei sesiuni, indiferent de metoda folosită, participanții trebuie să înțeleagă care a fost scopul metodei. De aceea reveniți împreună cu ei asupra metodei, discutînd toate aspectele. Trebuie identificate punctele cheie în procesul de învățare. În funcție de metodă acest proces poate dura mai mult sau mai puțin. Este important ca după întoarcerea lor acasă participanții să poată povesti mai departe ceea ce au învățat din aceste metode. De exemplu, jocurile nu sunt jucate doar de dragul distracției, ele trebuie să fie legate de subiectul care urmează. Partea finală a unei metode este foarte importantă, altfel riscați ca participanții să nu învețe nimic.

Conținutul metodelor de implementare a unui program de AE

Metoda „Adevarat sau fals” (Prelegere interactivă)

Descriere. Prezentatorul expune o serie de afirmații despre subiectul în discuție și le cere participanților să decidă dacă acea afirmație este adevărată sau falsă. Apoi prezentatorul argumentează fiecare afirmație cu informații în plus.

Utilizare. Acest mod de prelegere se folosește atunci când participanții cunosc parțial informații despre acel subiect.

Exemple de subiecte de discuție: diversitate culturală, internetul, comunicarea, etc.

Avantaj - permite evidențierea concepțiilor greșite pe care participanții și le-au format anterior despre subiectul discutat, oferă posibilitatea argumentării pro și contra asupra valorii de adevăr a unei afirmații, corectează concepțiile greșite despre un subiect

Dezavantaj—dacă argumentarea nu este susținută de informații relevante, metoda poate induce în eroare participantul.

Procesul:

◆Pregătiți o listă cu afirmații legate de subiectul prelegerii. Formulați jumătate din afirmații în formă adevărată, iar cealaltă jumătate în formă falsă.

◆Fiecare afirmație va fi scrisă pe o bucată separată de hartie/carton.

◆Pe o coală de flipchart desenați un tabel cu două coloane. Pe o coloană se vor lipi afirmațiile adevărate iar pe cealaltă afirmațiile false.

◆Introduceți pe scurt tema și explicați importanța ei.

◆Distribuiți apoi câte o afirmație fiecărui participant rugându-i să decidă individual asupra valorii de adevăr sau fals al afirmației.

◆Vor posta apoi afirmația în tabel sub valoarea atribuită afirmației.

◆Dacă au decis ca afirmația este adevărată, vor posta afirmația în coloana cu adevărat iar dacă este falsă în cealaltă coloană.

◆Când au terminat această sarcină, citiți cu voce tare fiecare afirmație din fiecare coloană. Argumentați dacă afirmația este adevărată sau falsă și furnizați informații relevante în susținerea ideii. Repetați procedurile pentru fiecare afirmație.

Jocurile de construire a echipei - Team building

Jocurile de construire a echipei sunt gândite pentru a ajuta liderii echipei să transforme un grup de persoane cu legături între ele într-o echipă dinamică și productivă – un proces care rareori apare natural. Aceste jocuri îndepărtează plictiseala, ridică moralul echipei și re-energizează membrii echipei. Asigură o pauză scurtă în cadrul unei sarcini intensive pe care echipa trebuie să o îndeplinească și pot servi ca o adăugire sau suplimentare importantă a unei întâlniri de echipă. Ele pot ajuta indivizii să se integreze în procesul de dezvoltare a echipei și, simultan, asigură importante răspunsuri pentru o varietate de întrebări critice cu care se confruntă echipa. Jocurile pot face întâlnirile de echipă mai distractive și aceasta este în sine un obiectiv important.

Chiar și liderii de echipă cu mai puțină experiență pot folosi jocuri de construire a echipei după o pregătire minimă. Cel mai probabil, membrii echipei se vor implica foarte tare și vor răspunde fiecărui joc cu entuziasm și apreciere. Vor învăța să identifice punctele cheie în cadrul care trebuiesc învățate, își vor întări reciproc contribuțiile și vor fi stimulați să caute modalități de a transla noile idei legate de sarcinile lor normale.

Utilizarea Metodei. Construirea echipei. Crearea de echipe performante poate fi o sarcină dificilă, și nu se întâmplă peste noapte. De obicei, liderii echipei trebuie să se bazeze pe procesul de construire de echipă pentru a integra aptitudinile individuale și resursele într-un efort unificat. Construirea echipei implică încurajarea membrilor echipei să examineze îndeaproape cum lucrează ei împreună, portretizând modul ideal de colaborare, explorând diferențele și slăbiciunile de care suferă, și stabilind planuri pentru implementarea unor moduri eficiente de cooperare.

Construirea echipei nu se întâmplă de la sine; este cel mai bine să fie ajutată de cineva care va facilita procesul. Un lider de echipă, sau un facilitator, ajută echipa să învețe despre sine,

observă întâlnirile echipei, contribuie cu observații echipei și câteodată confrunța indivizii cerându-le să își examineze propriul comportament și consecințele (sau să exploreze noi alternative). Facilitatorul încearcă, pune întrebări, ascultă, observă limbajul non-verbal și stimulează rezolvarea problemelor. Rezultatele intenționate include o echipă care este deschisă unor noi alternativ, conștientă de propria-i diversitate în resurse, capabilă să gândească și să acționeze independent, dornică să exploreze consecințele acțiunilor curente sau propuse.

Lucrul în echipă este greu. Poate fi frustrant pentru membri atunci când discuțiile se îndepărtează de la subiect, când nu există o agendă sau aceasta nu a fost urmată, sau când întâlnirile se lungesc interminabil. Eforturile se irosesc, energiile slăbesc și apare plictiseala. Cum puteți injecta întâlnirilor de echipă un entuziasm reînnoit, să ridicați spiritul echipei și să construiți moralul membrilor echipei?

Literatura de specialitate denotă faptul că jocurile pot fi un antidot magic contra plictiselii. Jocurile includ o varietate de activități, exerciții și jocuri de spargere a gheții care fac întâlnirile echipei mai distractive, generează sentimente și emoții și ridică spiritul echipei. Au fost folosite pentru a suplimenta și îmbunătăți sesiunile de construire a echipei de când s-a descoperit că oamenii au o capacitate de atenție prelungită foarte scăzută. Participanții răspund mai bine atunci când întâlnirile au viață, varietate și surprize. În mod specific, jocurile de construire a echipei pot ajuta la atingerea următoarelor obiective:

- Jocurile ajută liderii echipei să *demonstreze un punct* – unul care este clar, memorabil și relevant sarcinii curente. Sunt, ca efect, unelte educative puternice pentru a atinge o idee esențială.

- Jocurile ajută la construirea unei stări de spirit a echipei. Ele asigură un contrast puternic între “treaba de zi cu zi” prin injectarea unui element de competiție, cooperare și/sau distracție în cadrul întâlnirilor echipei. Jocurile ajută membrii echipei să aiba încredere unul în celalalt. Ele asigură oportunitatea de a împărtăși idei, sentimente și experiențe pe măsură ce echipa găsește soluții comune. O înțelegere mai mare și apreciere a contribuției celuilalt sunt produse secundare foarte prețioase ale jocurilor de construire a echipei.

- Jocurile ajută membrii să devină mai flexibili și adaptivi. Membrii vor înțelege repede și vor aprecia faptul că există mai mult de o cale de rezolvare a problemelor.

- Jocurile asigură oportunitatea liderilor echipei de a întări comportamente potrivite ale membrilor echipei. Când există cooperare, când se demonstrează creativitate sau când barierele interpersonale încep să cadă, un lider poate arăta apreciere pentru răspunsurile dorite provocate din partea unui membru al echipei.

Trăsăturile unice ale jocurilor le fac utilizabile și potrivite pentru folosire în cadrul întâlnirilor echipei și a sesiunilor de construire a echipei. De exemplu, de obicei jocurile:

- **Sunt ușor de folosit.* Pot să varieze între activități de un minut până la un exercitiu care stimulează o discuție de o oră asupra implicațiilor acestuia. Totuși, deoarece activitatea ar trebui folosită pentru a adăuga sau a suplimenta scopul sau conținutul principal, timpul devotat jocului trebuie atent controlat.

- **Sunt ieftine.* În general, nu trebuie cumpărat nimic, nici nu e nevoie de un facilitator sau consultant extern.

- **Sunt participative.* Pentru a fi folosite eficient, jocurile ar trebui să implice fizic membrii echipei (prin mișcare) sau psihologic (prin activitate mentală sau vizuală). Jocurile de obicei ajuta participanții să își concentreze atenția și să se gândească, să reacționeze, să vorbească și, cel mai important, să se distreze în timp ce învață cum pot fi mai buni membri ai echipei.

**Folosesc recuzita.* Cîteva jocuri implică folosirea unui obiect de recuzită care să adauge realism și varietate unei activități. Aceste obiecte pot fi o imagine, o persoană, un obiect static sau o foaie ce conține text.

**Au un risc scăzut.* În general, jocurile de construire a echipei nu implică activități cu riscuri majore, pentru că scopul lor este construirea echipei, și nu pierderea membrilor echipei. Atunci cînd sunt grupate conținutul potrivit, contextul potrivit, persoanele potrivite și climatul potrivit și folosite într-o manieră pozitivă, vor funcționa întotdeauna. Sunt prietenoase cu participanții și de obicei aceștia răspund în mod pozitiv.

**Sunt adaptabile.* Cele mai bune activități, la fel ca și cele mai amuzante povești, pot fi potrivite aproape oricărei situații, și totuși să își îndeplinească scopul pentru care au fost introduse în sesiunea de construire a echipei. Aceste jocuri pot fi modificate ușor pentru a ajusta propriilor gusturi și își vor reține caracterul original. De fapt, este recomandabil ca să modificați jocurile pe care le cunoașteți și să le adaptați cît mai mult pentru a se potrivi scopurilor, grupului sau organizației.

**Sunt concentrate pe un singur punct.* De obicei jocurile de construire a echipei demonstrează sau ilustrează un punct major sau încearcă să atingă un scop major. De aceea, sunt orientate către micro-subiecte mai degrabă decît către subiecte majore. Păstrați-le simple și concentrate și își vor îndeplini sarcina.

Dezbaterea

Descriere. Schimb de argumente verbale între grupe avînd pareri diferite asupra aceluiași subiect, cu scopul de a ajunge la o concluzie.

Utilizarea: ascultare activă, aptitudini de prezentare, comunicare verbală și non-verbală

Avantaje: ▪ aduce vitalitate prin implicarea tuturor membrilor grupului; ▪ este o metodă interactivă; ▪ dimensiunea grupului poate fi variată.

Dezavantaje: ▪ învățarea depinde de cunoștințele/competențele pe care membri grupului le au în domeniul dezbătut; ▪ este o metodă care consumă foarte mult timp; ▪ deseori nu duce la o concluzie unitară.

Proces:

*Se alege o temă care urmează să fie dezbătută.

*Se realizează două/trei/patru enunțuri aparent contradictorii din sfera temei alese și se afișează în locuri diferite ale sălii.

*Participanții sunt rugați să aleagă acel enunț cu care sunt de acord în cea mai mare măsură și să își așeze scaunul în apropierea enunțului respectiv.

*Echipele astfel formate în jurul enunțurilor li se acordă un timp fix, în funcție de dificultatea subiectului, pentru a compune un discurs de susținere a punctului lor de vedere prin care să încerce să atragă membri celorlalte echipe de partea lor.

*Discursurile vor fi susținute pe rînd de cîte un reprezentant al fiecărei echipe, toți avînd la dispoziție același număr de minute. În timpul discursurilor celorlalte echipe nu li se permite să aducă nici un fel de contraargument sau să facă nici un fel de comentariu.

*Atunci cînd cineva este convins de justetea celor afirmate de membri altei echipe, se alătură grupului lor.

*După susținerea discursurilor se oferă posibilitatea de a discuta liber, cu ajutorul unui moderator, asupra celor exprimate în discursuri.

*Procesul ia sfîrșit după o perioadă anterior fixată de timp sau în momentul în care toți participanții formează o singură echipă, grupată în jurul unui singur enunț.

„Simularea”

Descriere. Simularea este un model simplificat sau abstract a unui model particular de proces care trebuie învățat de un grup de participanți la un curs de instruire. Ea combina studiul de caz cu jocul de rol în scopul de a reproduce cât mai fidel posibil o situație reală. Scopul este facilitarea transferului în practică a cunoștințelor teoretice.

Simularea este una dintre cele mai eficiente metode pe care un instructor o poate folosi să dramatizeze situații din viața reală. Lucrând prin simulare, participanții pot învăța despre proces și despre ei înșiși ca actori ai procesului, fără a-și asuma riscurile unei experiențe din viața reală.

Utilizare: permite participanților să experimenteze luarea unei decizii în situații “reale” fără a fi îngrijorat de consecințele deciziilor lor; este o modalitate de a aplica cunoștințe, de a dezvolta deprinderi și de a analiza atitudini într-un context asemănător cu o situație reală.

Avantaje: caracter practic, participanții sunt responsabili de propriile reacții, implicare mare a participantului, feedback imediat.

Dezavantaje: consuma mult timp, facilitatorul trebuie să fie foarte bine pregătit, în mod special asupra logisticii, o simulare este adesea o viziune simplă a realității, necesită o pregătire riguroasă a situației simulate și a materialelor necesare.

Procesul:

- Pregătiți participanții să își asume roluri specifice în timpul simulării.
- Prezentați obiectivele, regulile și timpul disponibil pentru simulare.
- Facilitați simularea.
- Întrebați participanții ce reacții au avut în timpul simulării.
- Întrebați participanții ce au învățat în urma simulării, după care dezvoltați un principiu.
- Întrebați participanții asupra legăturii între simulare și viața lor.
- Concluzionați.

Există modele simple de simulări carese folosesc în educația copiilor de vîrstă școlară mică. De exemplu, pentru a educa un copil asupra modului în care se cumpără dintr-un magazin, se folosește jocul de simulare a activității de cumparare într-un magazin.

„Storyboard”

Descriere. Această metodă vizează un proces asemănător brainstormingului, avînd 2 avantaje.

Participanții gîndesc înainte să răspundă. Primul pas este să le spui la ce să se gîndească. Dacă temele sunt scrise pe bucăți de hîrtie, participanții se pot grupa și combina foarte ușor – le acordăți participanților satisfacția de a-și organiza ideile într-un mod rapid.

Utilizare. Storyboard este util în dezvoltarea unei viziuni de viitor. De exemplu, “daca ar fi să găzduiești un vizitator care are de gînd se se mute la tine în localitate în viitorul apropiat, ce ai vrea să vadă acea persoană?”.

Avantaje. Folosirea acestei metode stimuleaza creativitatea mintea deschisa a participanților.

Dezavantaje. Poate fi o metoda inutilă atunci cînd se folosește inadecvat, cînd se prevăd niște rezultate dinainte.

Proces. Dacă ideile se învîrt într-un spațiu limitat, facilitatorul ar trebui să gîndească toate categoriile dinainte și să le posteze pe acele care ar ajuta la sortarea informațiilor.

Pasul 1. Adresați întrebarea.

Pasul 2. Acordați participanților între 5 și 10 minute să răspundă în scris. Folosiți hîrtii de aceeași dimensiune standard pentru fiecare item.

Pasul 3. Fiecare participant își postează ideile proprii.

Pasul 4. Participanții au posibilitatea să se plimbe prin sală pentru a vedea toate ideile și pentru a-și forma o imagine de ansamblu asupra a ceea ce ei urmează să creeze.

Continuarea: Informația poate fi folosită ca bază pentru un raport sau un plan .

„Gândesc, simt, dau cu piciorul”

Scop-evaluarea activităților din cursul zilei din trei perspective diferite.

Avantaje: se obține părerea tuturor participanților; părerile nu sunt doar exprimate ci și discutate; participanții află ce gândesc și ceilalți despre activitățile din cursul zilei.

Dezavantaje: părerile exprimate de unii participanți ar putea fi afectate de faptul că nu se asigură decât în mică măsură, anonimatul.

Proces:

▪Participanții sunt împărțiți pe grupe a câte 5-7 persoane. Fiecare grupă primește o foaie de flip-chart pe care e desenat conturul unui omuleț. Nu i se văd decât mâinile, picioarele, corpul și inima. Celelalte elemente lipsesc.

▪Participanții sunt îndemnați să scrie simultan pe foaia de flipchart: ceea ce gândesc despre ceea ce s-a întâmplat în ziua respectivă (în zona capului, centrul gândirii); ceea ce au simțit în ziua respectivă (în zona inimii, zona sentimentelor pozitive); ceea ce ar fi scos din ziua respectivă (în zona piciorului, adică lucrurile cărora le-ar fi dat cu piciorul).

▪Mai apoi se pornește o discuție liberă despre cele scrise pe cele trei părți ale corpului individului din desen.

„Evaluare”

Descriere. Evaluarea este o metodă care se folosește în general la finalul desfășurării unei activități pentru a măsura dacă obiectivele au fost atinse.

Utilizare:

◆pentru a determina cum se desfășoară o activitate (verificare a procesului) și pentru a face orice modificare necesară;

◆pentru a determina la sfârșitul activității calitatea ei și dacă participanții au fost satisfăcuți;

◆pentru a afla ce activitate, program sau lucru practic a determinat o diferență în comportamentul participantului.

Avantaje: pe baza rezultatelor evaluării pot realiza modificări în programul pentru ziua/sesiunea următoare; identifică punctele slabe care necesită îmbunătățiri dar și punctele tari.

Dezavantaje: dacă evaluarea nu se formulează în funcție de obiectivele stabilite, rezultatele pot fi inutile; folosirea unor instrumente neadecvate pot face evaluarea un eșec; trasarea incompletă a instrucțiunilor de evaluare pot afecta rezultatele.

Proces. Evaluarea poate fi realizată în mai multe forme în funcție de obiective, structura și mărimea grupului, conținutul informațional, etc. Este important să se stabilească de la început obiectivul evaluării și instrumentul.

Tipuri de evaluări:

*individuală și /sau pe întrebări în grup;

*întrebări orale și /sau scrise;

*concluzionări verbale la sfârșitul sesiunii sau a cursului de instruire pe parcursul unei activități;

*la sfârșitul unei activități;

*la câteva luni după curs folosiți formulare standard sau creați propriile formulare adaptate la conținutul și nevoile proprii;

*interviuri pe grupuri mici de participanți.

ICL - games - Jocuri de educație interculturală

Joaca te eliberează

Fiecare confruntare, și în mod sigur confruntarea cu alte culturi, provoacă oamenii să înceapă un proces creativ. La fel cum entuziasmul unui pictor este provocat de ceea ce vede, înainte de a începe să lucreze cu pensulele și vopselele pentru a crea imagini care nu au existat înainte. Însă dacă vedem ceva nefamiliar, de multe ori ne uităm uimiți și nici nu ne mai miscăm.

Mai mult decât orice altă metodă, jocul ofera o cale de scăpare. Este cea mai potrivită metoda de a provoca un proces creativ. Prin joc, participanții sunt confrunțați cu propriile valori și standarde și cele ale celorlalți. Acea confruntare poate să fie dificilă, însă jocurile le mai îndulcesc. Ceea ce persoanele joacă este de multe ori o imitație a vieții reale, însă nu este real. Asta îi face să se simtă liberi. Participanții pot să dea frâu liber imaginației și să își elibereze creativitatea. Joaca înseamnă a pune lucrurile în perspectivă, a nu te lua foarte în serios, a lăsa grijile zilei de mâine în spatele tau pentru un moment. Când persoanele se joacă se pare că regulile sunt puse deoparte și un fel de unitate temporară se crează.

De aceea jocurile sunt modul ideal de a provoca procese de învățare interculturală sau de a le pregăti, test și digera. Pentru că joaca este o cale sigură, însă activă de a imita evenimente. Joaca stimulează imaginația și abilitatea de a explora situațiile incerte, de a practica între timp. Depășirea barierelor în siguranță, așa ca în viața reală.

Discutarea jocurilor

Unele jocuri trebuie jucate pur și simplu, puterea jocului va avea grijă ca să apară situații interesante. Însă alte jocuri – în mod sigur jocurile de simulare – ar trebui evaluate după, împreună cu participanții. O astfel de discuție ar trebui pregătită foarte bine. Aveți foarte mare atenție asupra pregătirii întrebărilor. Le puteți discuta în grupuri mici sau cu întreg grupul. Întrebări importante pot fi: Care a fost prima reacție la joc?; Ce a-ți simțit în timpul jocului?; Ce s-a întâmplat?; De ce s-a întâmplat?; Despre ce este vorba în acest joc, la ce va face să vă gândiți?; Ce a-ți învățat despre voi și despre alții?; (Cum) a-ți reacționat în viitor diferit la o situație similară?

Aceste întrebări sunt numai un ghid. Ce este mai important este că participanții pot avea șansa să exprime experiența și opiniile lor în cuvinte. Într-adevar, câteva jocuri pot fi foarte confrunționale. De aceea discuția nu trebuie să dea informație în plus, ci să rezume jocul. Vă puteți gândi la tot felul de modalități creative de a purta această discuție.

Jocul de rol.

Descriere. Jocul de rol este o bună metodă prin care participanții pot fi puși în situația de a pune în practică elemente teoretice în situații cât mai apropiate de cele reale.

Participanții sunt implicați direct în rezolvarea unei situații fiind puși în postura de a-și asuma rolurile personajelor implicate. Situația descrisă trebuie să stimuleze interacțiunea dintre participanți/ grupuri. Este o extensie a tehnicii, aceea a "schimbului de rol" în cadrul căreia, participanții trec succesiv prin mai multe roluri familiarizându-se astfel cu diversele perspective prin care situația poate fi abordată.

Avantaje. Jocul de rol oferă ocazia participanților să analizeze comportamente și să primească feedback specific.

Dezavantaje. Riscurile sunt legate de neasumarea rolurilor său, dimpotrivă, de asumarea lor exagerată.

Proces. Atmosfera sau tonul unui joc de rol este stabilită de instructor. Este responsabilitatea instructorului să ofere instrucțiuni clare atunci când implică un grup într-un joc de rol.

Acesta stabilește regulile de baza și limitele. Instructorul este cel care poate opri jocul de rol atunci când observă că se pierde realismul jocului, caracterul și valoarea educativă.

Prin intermediul jocului de rol, participanții învață din experiență. Jocul le permite să:

◆Experimenteze modul în care ei ar face față unei anumite situații. Reacția spontană poate produce sentimente și atitudini care s-ar putea să nu iasă la suprafață în timpul unei discuții. Actorii și observatorii dezvoltă anumite abilități de a înțelege și prevedea propriile comportamente și a celorlalți.

◆Spună un punct de vedere sau o decizie fiind un pas înainte spre o acțiune concretă. Din informațiile transmise participanții ar putea deduce, de exemplu că doamna A ar trebui să îi ceară scuze domnului B. Într-un joc de rol, doamna A trebuie să meargă la domnul B să îi ceară scuze. Cu alte cuvinte, jocul de rol arată diferența dintre a face un lucru și doar a te gândi la el.

◆Se obține schimbarea unei atitudini. Punând persoane cu temperamente diferite în același rol, se poate observa cum comportamentul unei persoane nu este important doar pentru personalitatea sa ci și pentru situație.

◆Exercite control asupra sentimentelor și emoțiilor. De exemplu, jucând rolul unui client iritat, un participant ar putea învăța să devină mai puțin iritat în viața reală.

Cei mai mulți participanți au un sentiment de disconfort când experimentează pentru prima dată jocul de rol, însă ei se obișnuiesc pe parcursul jocului. Alții sunt incapabili să joace un joc de rol. Cel mai bun lucru pe care îl pot face este să vorbească despre ce ar putea să spună sau să facă o persoană într-un rol. Când întâlnești astfel de persoane în grup instructorii nu trebuie să îi forțeze să participe.

Există multe modalități de a prezenta și conduce un joc de rol. De obicei se desfășoară după cum urmează:

•Instructorul descrie rolurile și persoanele care vor juca diferitele roluri.

•Participanții se simt în siguranță să joace roluri diferite. Instructorul îi instruește pînă când e sigur că participanții înțeleg fiecare rol. Participanții pot fi rugați să își aleagă voluntar un rol sau pot fi aleși direct de către instructor pentru rolurile jocului.

•Participanții care joacă roluri sunt rugați să spună ce au învățat din ceea ce au experimentat.

•Alți participanți vor da feedback celor care au jucat roluri.

Cîteodata jocul de rol se poate folosi după ce s-a folosit metoda studiului de caz. Astfel, jucînd diferitele roluri din studiul de caz, participanții pot schimba situația prin comportamentele și atitudinile lor.

Jocul de rol poate fi planificat de instructor sau introdus spontan pentru a crește valoarea de învățare a unei situații. O situație conflictuală poate fi o ocazie perfectă pentru a juca jocul de rol cu acele persoane care sunt în conflict, însă avînd rolurile inversate. Astfel se poate calma un conflict.

Jocuri

(de „spart gheața” de „de încălzire”, de „energizare”, de „integrare”)

Descriere. Există momente în timpul unui curs de instruire când este nevoie de activități de energizare, de încălzire, de concentrare a atenției, etc. Aceste jocuri energizează trainerii și participanții la un curs de instruire care încep să se plictisească, oferă un cadru de cunoaștere a participanților într-un mod interesant, stimulează interacțiunea și gândirea pozitivă între participanți, generează interes și entuziasm asupra subiectului cursului, îmbunătățesc comunicarea și încrederea între participanți, etc.

Utilizare. Alegeți jocurile în funcție de: mărimea grupului, cât de bine se cunosc între ei membrii grupului, durata activității, relația dintre “încălzire” și scopul cursului de instruire sau agendă.

Avantaje: ▪încurajează implicarea și participarea activă; ▪stimulează cunoașterea participanților între ei; ▪stimulează gânduri legate de temeri și așteptări; ▪interacțiune; ▪încurajarea lucrului în echipă, cooperarea.

Dezavantaje: ▪grupurile mari pot restricționa alegerea unor jocuri; ▪dacă jocurile nu sunt relaționate cu activitățile care urmează, pot părea ca fiind pierdere de timp.

Procesul: ♦Pregătiți instrucțiunile și materialele necesare. ♦Sarcina trebuie trasată clar participanților înainte de a începe jocul.

Răvaș

Obiectiv. Evaluarea într-un mod distractiv și provocator a cunoștințelor, aptitudinilor sau atitudinilor acumulate sau experimentate în timpul zilei. De asemenea, jocul provoacă imaginația participanților.

Un posibil text introductiv:

„Ați văzut vreodata pe cineva primind un răvaș, într-o prăjiturică chinezească, în pachetul unei gume de mestecat sau cu orice altă ocazie și să îl citească încântat tuturor prietenilor de parcă ar fi un mesaj de la divinitate? Vi s-a întâmplat vreodată vouă acest lucru? [Dacă cineva ridică mâna spuneți-i: “Și mie mi s-a întâmplat. E ciudat. Oare ce e în capul nostru ?”]. Serios vorbind, știm cu toții că aceste răvașe sunt compuse probabil chiar la brutărie sau în fabrica de guma de mestecat – poate în timpul unei pauze de cafea a lucrătorilor de acolo. Iar noi cumpărăm produsul, căutam cu nerăbdare răvașul și mergem repede să ne lăudăm prietenilor cu mesajul trimis parcă numai și numai nouă.

Oricum, acum fiecare dintre noi își va primi propriul mesaj din partea divinității sau a fabricii de îmbuteliat suc, cine știe !?”

Flux logic:

•După discursul introductiv fiecare participant primește o sticlă de suc care conține un răvaș (sau orice altceva care conține un răvaș).

•Fiecare participant vă citit mesajul din sticlă lui după care avînd la dispoziție 3- 4 minute trebuie să compună în câteva fraze ceea ce a reținut în ziua respectivă folosindu-se de mesajul de pe răvaș.

•Pe rînd, participanții vor împărtăși ceea ce au compus ei, pornind de la mesajul răvașului.

Copacul cu fantomițe

Scop. Prin semnificația desenului, participanții își pot exprima sentimentele față de o anumită situație sau un joc pe care l-au jucat. Această metodă este foarte utilă pentru multe activități sau un schimb de tineret.

Descrierea. Participanții au la dispoziție câteva minute pentru a reflecta asupra sentimentelor pe care le-au avut de-a lungul zilei. Apoi vor identifica fantomița din copac cu care se identifică cel mai bine și de ce. Dacă se repetă acest exercițiu se obține o evoluție asupra dezvoltării participanților.

Variații. Această metodă mai poate fi folosită la sfîrșitul unei activități. Participanții indică unde erau la începutul activității și unde se regăsesc la sfîrșitul acesteia. Această metoda poate fi discutată în grupuri mici.

Timpul necesar. Pregătirea și introducerea: 5 minute. Realizarea metodei: 30 – 60 minute

Materiale necesare: Fotocopii ale copacului cu fantomițe pentru toți participanții.

Numarul participanților. Maxim 12.

Vârsta. Începînd cu 11 ani.

10 moduri de a încheia o sesiune

Azvîrlirea mingii cunoașterii. Fiecare membru al grupului împărtășește un lucru pe care l-a învățat în timpul cursului de instruire. Utilizați o minge, astfel încît fiecare persoană împărtășește ceea ce a învățat atunci cînd primește mingea.

Planuri de viitor. Fiecare participant împărtășește un lucru pe care l-a învățat în timpul cursului de instruire și pe care dorește să îl aplice în săptămîna care urmeaza dupa acest curs.

Întrebă Experții. La începutul cursului de instruire cereți fiecărui participant să scrie o întrebare la care doresc raăspuns în timpul sesiunii. La sfîrșitul cursului, amestecați întrebările și cereți participanților să își răspundă unul altuia la întrebări.

Cîntă un cîntec. Participanții sunt grupați în grupuri de cîte 3 persoane. Ei trebuie să compună și să cînte un cîntec despre ceva ce au învățat în timpul cursului de instruire. De exemplu, la un curs despre siguranța mersului cu motocicleta o echipă cîntă “Vîslește, vîslește, vîslește barca ta” cu ajutorul cuvintelor care descriu cum să ia curba în siguranță.

Concurs de cuvinte încrucișate. Creați un puzzle de cuvinte încrucișate cu idei care descriu concepte cheie din timpul cursului de instruire. Formați un poster cu acest puzzle de cuvinte încrucișate și acordați echipelor 5 minute pentru a-l completa. Acordați premii echipelor care găsesc toate răspunsurile corecte în timpul acordat.

Aș dori să se întîmple. Dați fiecărui participant o carte poștală. Solicitați participanților să își scrie propria adresă poștală pe o parte și o dorință care vor să o îndeplinească peste o lună pe cealaltă parte. Colectați cărțile poștale și trimiteți-le participanților peste o luna cerîndu-le să vă spună în ce măsură și-au îndeplinit dorința.

Pictura murală de grup. Lipiți pe un perete o bucată mare de hîrtie (suficient de lungă astfel încît toți participanții să poate scrie pe ea în același timp). Fiecare participant trebuie să deseneze o imagine care să reprezinte ceea ce au învățat ei în timpul cursului de instruire. Apoi cereți-le să ghiceasca ce reprezintă fiecare imagine.

Momente de Stea. La finalul unei sesiuni de consolidare a echipei, cereți fiecărui participant să identifice un moment în care o persoana din grup s-a evidențiat în mod impresionant cu ceva.

Un astfel de moment se întîmplă atunci cînd o aptitudine a unui participant a iesit în evidență. În timp ce identifică aceste momente, participanții trebuie să lipeasca o steluță persoanei careia i-a identificat acel moment de scipire. Asigurați-vă că fiecare participant va primi o steluță pentru un moment în care a ieșit în evidență. Dacă e necesar, menționați și dumneavoastră cîteva astfel de metode pe care le-ați observat la participanți.

Pași în acțiune. Așezați etichete în forma unei urme de picior (de mărime reala) pe podea, sub forma unui șir sau a unei potcoave de cal. Așezați grupul în fața primei urme din șir. Pentru a face un pas înainte cereți participanților să împărtășească un lucru pe care îl vor face în urmatoarea săptămînă. Apoi spuneți-le că acesta a fost primul pas spre acțiune, adică au promis că vor face ceva.

Mulțumesc. Pentru a sublinia modul în care participanții au învățat unii de la alții în timpul cursului de instruire, cereți-le să mulțumească unuia dintre participanți (în afară de instructor) care l-a ajutat să învețe ceva sau i-a clarificat un aspect pe care nu l-a înțeles în timpul cursului de instruire. Spuneți participanților că atunci cînd vor primi un “Mulțumesc” să spună simplu “Cu plăcere”. Acest lucru îi ajuta pe participanți atît să dea cît și să primească complimente.

Lupul mare și rau.

Scop. Prejudiciile și stereotipurile apar pentru că deseori cunoaștem numai o parte a unei povești. Povestea lupului cel mare și rău ne arată că aceeași poveste poate fi interpretată în diverse moduri. Scopul este ca participanții să devină conștienți de acest lucru.

Descriere. Povestea lupului cel mare și rău trebuie citită cu voce tare. Încercați să evocați o discuție despre posibilele moduri de a interpreta o poveste bine cunoscută. Care sunt diferențele și analogiile dintre această versiune și cea originală? Prin ochii caruia evenimentele sunt văzute în versiunea inițială? Cine sunt victimele și cine sunt raufactorii în această poveste?

Lupul cel mare și rău

„Mi-a placut dintotdeauna sa traiesc in padure. Este casa mea, si intotdeauna am incercat sa o pastrez curata. Intr-o buna zi cu soare, eram foarte ocupat incercand sa curat mizeria pe care niste oameni au lasat-o dupa picnic-ul lor, cand am auzit deodata zgomote de pasi. M-am furisat in padure si m-am uitat cine vine. Am vazut o fetita mergand pe carare, cu un cos in mana. Imediat am devenit suspicios, pentru ca purta niste haine foarte ciudate: erau toate rosii, si avea si capul acoperit. Ca si cum nu ar fi vrut sa fie recunoscuta. Da, stiu ca nu e bina sa judeci oamenii dupa cum arata, insa se plimba prin padurea mea, asa ca m-am gandit ca am tot dreptul sa aflu mai multe despre ea. Asa ca am intrebat-o cine e, de unde vine, stii tu, genul asta de lucruri. La inceput mi-a spus ca nu vrea sa vorbeasca cu straini. Asta chiar m-a suparat. Eu, un strain? Mi-am crescut si copiii in padurea asta! Apoi s-a mai calmat un pic si mi-a spus ca era in drum spre bunicuta ei care se simte rau si are mancare si flori pentru ea. Atunci mi s-a parut in regula, apoi insa m-am gandit ca cineva ar trebui sa ii dea o lectie ca sa nu mai intre prin ograda cuiva chiar asa, si imbracata cu niste haine asa de ciudate! Si chiar mai rau, a cules florile de care eu ma ingrejeam de ani de zile!

Asa ca am lasat-o sa plece si am fugit cat am putut de tare catre casa bunicutei. Cand am ajuns la casa doamnei alea batrane si bune, i-am spus ce s-a intamplat si ea a fost de acord ca ar trebui sa ii dam nepoatei ei o lectie de buna purtare. Asa ca ne-am gandit la un plan: bunicuta se va ascunde, iar eu ii voi lua locul, pana cand o voi striga. Deci bunicuta s-a ascuns sub pat. Cand a intrat fata aia cu gluga ciudata, am rugat-o sa intre in dormitor, unde sedeam in patul buniciei ei. Imediat a facut o remarca obraznica cu privire la urechile mele.

Deci, nu e prima data cand am primit o remarca urata cu privire la urechile alea ale mele, asa ca m-am decis sa fii prietenos si sa ii raspund ca, multumita urechilor mele asa mari, pot sa o aud mai bine. Ce am vrut eu sa spun e ca nu imi displace, ci ca ar face bine daca ar avea grija ce vorbeste. Apoi a mai spus o chestie urata despre ochii mei.

Acum, va puteti imagina cum am inceput eu sa simt despre aceasta asa-zisa fetita draguta, care incepuse sa se transforme into vrajitoare mica si rea. Insa eu sunt o persoana destul de rabdatoare, asa ca i-am spus ca, datorita ochilor mei cei mari, pot sa o vad mai bine. Urmatoarea remarca din partea ei a fost prea de tot. Toata viata mea am suferit din cauza dintilor mei mari, si aceasta fetita a crezut ca este necesar sa faca o remarca urata despre dintii mei. Trebuie sa recunosc ca ar fi trebuit sa imi pastrez controlul, insa am sarit din pat nervos si i-am spus a ar fi mai bine sa o mananc cu dintii aia!

Sincer, oricine stie ca un lup nu ar manca o fetita! Insa prostutul ala de copil a inceput sa strige si sa alerge din camera in camera. Am urmarit-o, ca sa incerca sa o fac sa se calmeze. Mi-am dat jos hainele buniciei, insa asta a facut lucrurile si mai rau. Apoi s-a deschis deodata usa si un urias taietor de lemne a aparut, cu un ditamai topor in mana. M-am uitat la el si mi-am dat seama ca o sa am necazuri. Asa ca am sarit pe fereastra si am fugit sa imi scap viata.

Speram ca povestea asta sa se termine aici, insa nu a fost asa. Femeia aia – bunica – nu a spus niciodata partea mea de poveste. S-au imprastiat niste zvonuri groaznice, ca sunt o bestie rea si oribila. Nu stiu ce s-a intamplat mai departe cu fetita cu haine rosii ciudate, insa “au trait fericii pana la adanci batraneti” in mod sigur se pune si pentru mine!”

Variațiuni. Exemplul lupului mare și rău poate fi folosit pentru a clarifica participanților posibilele unghiuri de vedere și interpretări ale unei povești. În această mod, ei devin conștienți de anumite prejudicii. Puneți participanții să discute pe grupuri mici un eveniment sau un fapt istoric: rugați-i să se uite la poveste din diverse puncte de vedere: al victimei, al ofensatorului, al celor care au pierdut, etc. Sau rugați-i să spună povestea Cenușăresei din punctul de vedere al surorilor vitrege, sau povestea Albei-ca-Zăpada din punctul de vedere al mamei vitrege. În loc de a vorbi despre aceasta, puteți organiza și o piesă de teatru.

În discuțiile de după, puteți să arătați că neînțelegerile între diferite culturi apar deoarece acele culturi cred ca interpretarea lor este cea corectă. Rugați grupul să dea exemple de astfel de neînțelegeri și să explice ambele fețe ale poveștii.

Timp. Citirea și discutarea poveștii ia aproximativ o ora. Temele grupurilor pot lua o ora. Discuția de după poate varia ca lungime.

Materiale. Povestea lupului și eventual diverse costume din basme, dacă sunt necesare

Număr de participanți. 10-25

Vârsta. De la 8 ani în sus.

Metoda vizuală

Participanții la un training învata mai rapid și mai bine atunci când prelegerea este sprijinită de metode vizuale. Studiile din diverse universități au demonstrat că timpul necesar pentru prezentarea unui concept se poate reduce cu până la 40 la sută și că eficiența prezentării crește atunci când argumentele verbale sunt dublate de suportul vizual. Valoarea suportului vizual ca stimulent al învățării este subliniată de autori de renume în domeniul eficienței comunicării. Se arată de exemplu că o imagine este de trei ori mai eficientă decât simpla prezentare verbală iar prezentarea verbală și imaginea împreună sunt de șase ori mai eficiente decât simpla prelegere. Persoanele obțin 75% din ceea ce știu pe cai vizuale, 13% pe cai auditive și 12% prin combinația senzațiilor tactile cu cele olfactive și gustative.

Suportul vizual apare în două varietăți – proiectate și neproiectate. Dintre cele proiectate fac parte filmele, casetele video, diapozitive, graficele computerizate, transparentele. Suporturile vizuale neproiectate include obiectele fizice, imaginile, posterele, benzile audio, afișier etc.

Sunt mai multe motive pentru care un trainer ar trebui să folosească în mod curent materialele vizuale în cadrul prelegerilor. Acestea sunt folositoare și importante pentru că: •atrag și mențin atenția participanților; •subliniază ideile importante; •reintăresc ideile exprimate verbal; •maresc gradul de retenție al informațiilor; •reduc posibilitatea neînțelegerilor; •adauga realism; •asigura repetarea punctelor cheie.

Flipchartul

Flipchartul este unul dintre cele mai răspândite metode folosite în domeniul trainingului pentru transmiterea informațiilor și ideilor vizuale. Poate fi folosit pentru a crea ilustrarea prelegerii în timp ce aceasta are loc sau poate fi pregătită dinainte. Cea mai mare parte din informațiile scrise pe flipchart nu pot fi văzute de la distanță. Eficiența lui scade pe măsură ce dimensiunea grupului crește. Este ideal să fie folosit pentru grupuri între 15 și 30 de participanți.

Mai multe tehnici pot îmbunătăți eficiența unei prezentări cu ajutorul flipchartului:

◆Pregătește flipcharturile înainte de prezentare și acoperă punctele cheie cu foi de hartie care vor putea fi înlăturate la momentul potrivit al prelegerii.

◆Scrie enunțurile cheie pe flipchart înainte de prezentare și lasă spații libere pentru cuvinte sau set de cuvinte pe care le vei cere și primi de la participanții.

◆ Scrie ideile cheie pe cartonase de aproximativ 13X20 cm și așază-le pe flipchart pe măsura ce prezinti oral ideile respective.

◆ Folosește o varietate de culori dincolo de negru, incluzând culorile vii cu care participanții nu obișnuți.

◆ Treimea superioară a flipchartului trebuie lăsată liberă pentru a permite participanților să observe întreaga suprafață a acestuia. De asemenea, lasă spațiu liber în treimea inferioară a flipchartului pentru a putea adăuga informații ulterioare, în timpul prelegerii.

◆ Subliniați sau încercuiți cuvintele cheie pentru a le evidenția importanța.

◆ Folosiți flipchartul pentru a nota informațiile care vin de la participanți. Folosiți numere pentru a numerota ideile și adăugați un nou număr după notarea fiecărei idei pentru a încuraja generarea unor noi idei.

◆ Pentru a înlătura un flipchart, prindeți foaia în partea inferioară de ambele colțuri și trageți de ea în jos, în direcția (stanga-dreapta) în care vreți să începeți ruperea ei în partea superioară.

Așadar, metodele vizuale îmbunătățesc și accelerează învățarea. Acestea pot fi folosite de un trainer împreună cu prelegerea sau cu alte metode de training. Cele mai des folosite metode vizuale sunt flipchartul, videoproiectarea și filmele. Cele mai bune rezultate cu ajutorul metodelor vizuale se pot obține atunci când materialul ce urmează a fi folosit este de calitate profesională, echipamentul se află în bună stare de funcționare și trainerul să îl folosească precum să și faciliteze procesul de învățare.

Procedee și metode pentru discuțiile de grup

Metode de discuții:

Masa rotundă. Într-o discuție la masa rotundă, un grup mic de indivizi (de la 3 la 5), care au cunoștințe despre un anumit subiect îl dezbat între ei în fața unei audiențe.

Participanții la masa rotundă nu fac o prezentare formală, ei schimbă doar idei într-o conversație.

Dialog: Această metodă este similară celei de mai sus, însă doar doi indivizi iau parte la discutarea subiectului în fața unei audiențe.

Simpozion: Într-un simpozion, un număr redus de vorbitori, care cunosc un anumit subiect, fac scurte prezentări succesive. Aceste prezentări tin, de obicei, câte 5 – 15 minute fiecare.

Forum: această formă de discuție permite participarea audienței. Există mai multe tipuri de forumuri. Cele mai cunoscute sunt:

Forum deschis: membrilor audienței le este permis să intervină la orice moment al întâlnirii

Forum – masa rotundă: membrii audienței aud discuțiile de la masa rotundă și le este permis să pună întrebări sau să comenteze subiectele în discuție

Forum – simpozion: membrii audienței aud prezentarea făcută de vorbitorii invitați și le este permis să pună întrebări, să discute sau să comenteze

Forum – dialog: membrilor audienței le este permis să pună întrebări, să discute sau să comenteze după dialog.

Forum – prelegere: după o prezentare formală din partea unui vorbitor binecunoscut al unui subiect, membrilor audienței li se dă oportunitatea să pună întrebări, să comenteze sau să ceară lamuriri, să discute

Colocviu: această metodă combină discuțiile la masa rotundă și forumul. În timpul discuțiilor la masa, membrii audienței sunt invitați să comenteze sau să pună întrebări, mai ales dacă membrii mesei de discuții sau președintele cred că e nevoie de a clarifica anumite puncte, sau aceștia evită discutarea anumitor subiecte sau s-a ivit o neînțelegere. Orice întrerupere a discuțiilor

de la masa trebuie sa se concentreze asupra subiectului din acel moment. Cand problema a fost rezolvata, discutiile organizate de la masa rotunda pot continua

Sesiune pe grupuri: audienta este divizata in grupuri de sase pîna la opt persoane, ce vor discuta intrebarile puse de lider. Cate o persoana din fiecare grup ar putea rezuma discutiile grupului si sa le rezume pentru intreaga audienta.

Reactia audientei: trei pana la cinci membri ai audientei sunt preselecati pentru a asculta o prezentari si vor raspunde mai departe, oferind un sumar si o interpretare a informatiei care le-a fost prezentata. Aceasta metoda poate fi folosita in mod efectiv atunci cand exista un grup foarte mare si cand timp este limitat.

Perioada de intrebari: Membrii audientei au posibilitatea de a pune intrebari dupa ce prezentarea formală s-a incheiat. De obicei, o limita de timp este pusa fiecărei întrebări și pe întregul ciclu întrebare – răspuns

Brainstorming: Membrii audientei sunt incurajati sa participe prin impartasirea ideilor sau prin sugestii pentru rezolvarea unei probleme. Nu trebuie discutat nici un punct pana cand toata lumea si-a spus parerea. Deoarece scopul acestei metode de discutii este acela de a genera o gama larga de idei, nici unui contributor nu ii este permis sa isi apere informatia prezentat. Atmosfera ar sa fie deschisa si incurajatoare.

Grupuri de discuții: Un grup de persoane se intalneste in mod informal pentru a subiecte de interes comun.

Atelier: Un grup mic de persoane (25 de persoane sau mai puțin) cu un interes comun se intalnesc pentru a studia si pentru a discuta un subiect specific sau de a isi imbogati cunostintele si abilitatile.

Seminar: Un grup de persoane care studiaza un subiect specific si se intalnesc pentru a purta discutii conduse de o autoritate recunoscuta

Conferința: Grupuri mici sau mari de persoane cu un interes similar se intalnesc pentru a asculta prezentari formale pentru întregul grup; ei se intalnesc de asemenea pe grupuri mici pentru a discuta diferite aspecte specifice subiectului general al conferintei.

Metode de implementare a unui program

Una din trasaturile unice ale educatiei non-formale este gama larga de metode care pot fi folosite in programele de educatie.

Selectarea metodelor de implementare a activitatilor pentru un grup de programe ar trebui bazat pe nevoile, preferintele grupului tinta si pe specificul scopului educational. De exemplu, daca obiectivul este acela de a face populatia constienta de o anume inovatie, sistemul de implementare ar putea include cateva elemente mass-media: ca radio, TV, ziare si reviste – sau alte metode care ating un procent cat mai mare din populatie. Pe de alta parte, daca obiectivul este acela de a asigura informatie unei clientele specifice, care este pregatita sa testeze inovatia, atunci sistemul de implementare ar trebui sa sublinieze metodele empirice de transmitere a informatiei. Dintre aceste metode empirice se numara atelierele, demonstratiile, casete video, tururi si teste.

Unele dintre aceste metode de transmitere au folosinte multiple si astfel pot fi utilizate in mod efectiv in mai multe etape dintr-un proces educational. Desi unele dintre aceste metode pot fi mai utile decat altele, ar trebui sa fie recunoscut faptul ca in cele mai multe cazuri va fi nevoie de mai multe metode pentru a atinge un rezultat multumitor. De aceea, atunci cand metode individuale sunt selectate ca si componente ale unui sistem de implementare a programului, fiecare metoda ar trebui sa atinga un scop specific, pentru ca acestea sa duca mai departe la indeplinirea scopului general al programului de educatie. De exemplu, o adunare publica s-ar putea deschide cu un

simpozion în care câteva persoane specialiste să aducă informații în câteva prezentări scurte, consecutive. Apoi, dacă există suficient timp, aceste persoane ar putea discuta și explica informația prezentată. O alternativă ar fi să asigurați o sesiune de discuții libere sau un forum, ca o concluzie a simpozionului. Această sesiune de discuții permite membrilor audienței să participe și să își exprime opiniile sau să pună întrebări specialiștilor sau unul altuia.

În plus, informație ajutoare sau clarificatoare ar putea fi asigurată printr-un dosar cu scurta prezentare sau alte publicații, analize de date și rezultate ar putea fi asigurate pentru a asigura un mai bun proces de învățare. Astfel, o planificare adecvată combinată cu creativitate în selectarea metodei de transmitere asigură un model sistematic pentru a produce oportunități de educație eficiente pentru grupul țintă. În alegerea metodei de transmitere a informațiilor într-un program de educație, fiți siguri că includeți suficiente metode pentru a transmite conținutul dorit și pentru a atinge astfel obiectivele planificate.

Un program de educație eficient ar trebui să includă, pe cât posibil, metode care:

(1) asigură oportunități empirice (de a experimenta fizic) pentru cel care învață;

(2) să îl ajute pe cel care învață;

(3) să îl asigure pe cel care învață să integreze noua informație în cunoștințele și abilitățile deja existente.

În procesul de educație, metodele considerate *empirice* sunt acele care îi permit celui care învață să castige experiența sau îi permit să „simtă” informația prezentată.

Această experiență ar putea apărea în urma unei activități fizice sau ar putea implica simțuri, emoții sau interacțiune socială, depinzând de conținutul programului educațional.

Metodele de întărire asigură suport informațional, emoțional și social pentru cel care învață, pentru a facilita procesul de învățare și care să îi mențină motivația de a continua procesul de învățare.

Metode de implementare a unui program de educație

(Saranciuc – Gordea, L., 2012, pp. 84 - 85)

<i>Metode empirice</i>	<i>Metode de întărire</i>	<i>Metode integrative</i>	<i>Alte metode</i>
Caseta audio	Dosar de prezentare	Conferință	Televiziunea
Caseta video	Agendă	Convenție	publică
Video interactiv	Pliant sau fluturaș	Seminar	Televiziunea prin
CD audio	Broșură	Discuții la masa	cablu
Demonstrarea metodei	Articol într-o revistă	rotundă	Radio
Demonstrarea rezultatului	Afiș	Întâlnire	Ziar
Tur	Carte	Simpozion	Film
Scenetă	Mesaj fax	Colocviu	Prezentare tip
Atelier	Program de calculator	Dialog	slideshow
Joc	Newsletter	Grup de discuții	Fotografie
Jocuri de rol	Scrisoare	Brainstorming	Tabela de afișaj
Studiu de caz	Kit pentru studierea la domiciliu	Echipa de ascultare	Spectacol
Colaborare		Interviul	Târg
		Teleconferință	Expoziție
		Conversație la telefon	Prelegere
		Rețea de calculatoare	Discurs
		Conferință prin satelit	Benzi desenate
		Vizite personale	Suveniruri
		Vizite la birou	

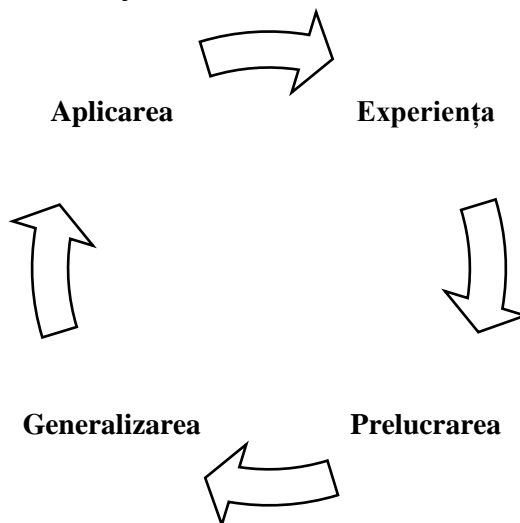
LUCRU INDIVIDUAL 6

1. Studiați și analizați suportul de curs la U. 6. „Metodologia AE. Metode de valorificare a AE”.

2. Demonstrați traseul metodologic al serbării școlare ca AE, în baza accesării unui exemplu aplicativ, din alte sursele de specialitate, complementare suportului, ghidându-vă după spațiile organizatorului de mai jos:

Serbare școlară	
Forma: de masă/colectivă	
Tematică/subiect	„.....”
Sursa bibliografică accesată	
Autor/autori:
Etape	
I. Alegerea temei	
II. Funcțiile și rolurile participanților	
III. Pregătirea recuzitei	

3. Clarificați, în baza U.6. din suport, aspectul teoretic al procesul experiențial după modelul lui Kolb, în baza figurii de mai jos:

4. În baza U.6. din suport, studiați și analizați stilurile de învățare abordate în cadrul AE: teoreticianul, pragmatistul, activistul, reflexivul.

5. Elaborați o reflecție personală din perspectiva unui viitor învățător cu referire la favoritul stilurilor de învățare pentru elevi în AE, urmând itinerarul logic de mai jos:

- a) Elevii învață din stiluri.
- b) Un stil este
- c) Mediul de învățare/instruire ideal ar trebui:
Exemplu:.....
- d) Activitățile de instruire ar trebui
- e) Procesul de învățare începe cu

Exemplu:

UNITATEA 7. Conținutul actelor de politici educaționale naționale privind AE în clasele primare

Codul Educației al RM (2014): <http://lex.justice.md/md/355156/>

În Articolul 3. *Noțiuni principale* se prezintă semnificația noțiunilor:

- *educație formală* – ansamblul acțiunilor didactice și pedagogice proiectate instituțional prin structuri organizate sistemic, pe niveluri și cicluri de studii, în cadrul unui proces de instruire realizat cu rigurozitate, în timp și spațiu;

- *educație nonformală* – ansamblul acțiunilor instructive proiectate și realizate într-un cadru instituționalizat extrașcolar, constituit ca o punte între cunoștințele asimilate la lecții și cunoștințele acumulate în contextul educației informale;

- *educație informală* – ansamblul influențelor instructive și pedagogice exercitate spontan și continuu asupra individului în familie, în localitate, în cartier, în stradă, în (micro)grupuri sociale, în mediul social (cultural, profesional, economic, religios etc.), în comunitate (națională, zonală, teritorială, locală) și prin mass-media (presa scrisă, radio, televiziune etc.);

- *evaluare a calității educației* – examinare multicriterială a măsurii în care instituția educațională și programele acesteia îndeplinesc standardele educaționale naționale de referință;

- *evaluare criterială* – evaluare a rezultatelor școlare, efectuată prin descriptori, care specifică nivelul performanțelor individuale ale elevului în raport cu competențele urmărite.

În Articolul 11. *Finalitățile educaționale* clarifică finalitatea principală a educației și competențele urmărite de acest proces: (1) Educația are ca finalitate principală formarea unui caracter integru și dezvoltarea unui sistem de competențe care include cunoștințe, abilități, atitudini și valori ce permit participarea activă a individului la viața socială și economică.

La Capitolul II. *Organizarea sistemului de învățământ* în Articolul 15. *Tipurile instituțiilor de învățământ* în categoria (1) clasifică în conformitate cu structura învățământului, instituțiile de învățământ la punctul m) instituție de învățământ extrașcolar – școală (de arte: arte plastice, muzică, teatru; de sport etc.), centru de creație, club sportive.

La Capitolul VII. *Învățământul extrașcolar* în Articolul 36. Se clarifică *Misiunea învățământului extrașcolar*:

(1) Învățământul extrașcolar se realizează în afara programului și activității școlare prin activități complementare procesului educațional desfășurat în instituțiile de învățământ și are menirea să dezvolte potențialul cognitiv, afectiv și acțional al copiilor și tinerilor, să răspundă intereselor și opțiunilor acestora pentru timpul liber.

(2) Învățământul extrașcolar asigură posibilități suplimentare de informare, documentare, comunicare, dezvoltare, incluziune socială și autorealizare.

În Articolul 37. Se clarifică specificul de *Organizare a învățământului extrașcolar*:

(1) Învățământul extrașcolar este benevol și se organizează, în funcție de interesele și opțiunile copiilor și tinerilor, în instituțiile de învățământ general și în instituțiile de învățământ extrașcolar publice și private (centre, palate și case de creație, școli de arte, sport etc.), sub formă de activități educative specifice, desfășurate în grup și/sau individual, sub îndrumarea cadrelor didactice cu pregătire specială, în colaborare cu familia, unități socioculturale, mass-media, organizații de copii și tineret.

(2) Modul de funcționare a instituțiilor de învățământ extrașcolar este prevăzut în regulamentul-tip aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

(3) În funcție de specificul activității, fiecare instituție de învățământ extrașcolar își elabo-rează propriul regulament de funcționare, coordonat cu organul local de specialitate în domeniul învățământului. În regulamentul de funcționare al instituțiilor de învățământ extrașcolar se va specifica în mod explicit nomenclatorul serviciilor educaționale oferite gratuit beneficiarilor.

(4) Accesul la activitățile oferite de instituțiile de învățământ extrașcolar publice, conform Nomenclatorului de servicii educaționale gratuite aprobat de Guvern, este liber pentru toți solicitanții cu vârsta cuprinsă între 5 și 21 de ani, cu respectarea principiului nediscriminării.

(5) Instituțiile de învățământ extrașcolar publice pot presta servicii educaționale contra plată doar suplimentar la cele prevăzute în planul de învățământ și curriculum, conform legislației în vigoare.

În Articolul 38. Se clarifică *Alternativele educaționale*:

(1) Statul garantează dreptul la educație diferențiată în baza pluralismului educațional prin admiterea alternativelor educaționale în sistemul național de învățământ.

(2) Alternativele educaționale, publice și private, se înființează cu aprobarea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, conform legislației în vigoare.

(3) Modul de organizare, funcționare, evaluare și acreditare a alternativelor educaționale se stabilește de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

(4) Alternativele educaționale beneficiază de autonomie organizațională și funcționează în conformitate cu standardele educaționale de stat și cu specificul alternativei.

Cadrul de referință al Curriculumului Național (2017, p. 33-40)

https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_final_rom_tipar.pdf

prin *Profilul de formare al absolventului* - reprezintă o componentă reglatoare a Curriculumului Național. Capacitățile, atitudinile și valorile (competențele) vizate de profilul de formare au un caracter transdisciplinar și definesc rezultatele învățării, urmărite prin aplicarea Curriculumului Național - direcționat spre pregătirea viitorilor cetățeni care vor fi:

⊗ persoane cu încredere în sine și în propriile forțe, își cunosc bine potențialul, gândesc independent, se pot adapta la schimbări, demonstrând autonomie și integritate morală;

⊗ deschiși și doritori să învețe pe parcursul întregii vieți, progresând treptat și ajungând la rezultate conform capacităților personale, pentru a fi capabili să facă față cu succes provocărilor unei societăți și unei economii ale cunoașterii și unui mediu în schimbare perpetuă;

⊗ activi, proactivi și productivi, creativi și inovatori, capabili să-și asume riscuri rezonabile, să comunice eficient și să lucreze eficient în echipe pentru binele comun; ⊗ angajați civic și responsabili, asumându-și conștient valorile generalumane importante pentru o societate democratică, își cunosc, apreciază și promovează identitatea culturală, sunt cetățeni activi, conștienți și angajați, care contribuie, în mod eficient, la dezvoltarea și prosperarea societății.

Curriculum național. Învățământ primar (2018, pp. 12-13)

https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_primare_site.pdf

la nivelul *Profilului absolventului claselor primare* care proiectează idealul educațional pe primul nivel al sistemului de învățământ, structurat în conformitate cu patru atribute generice ale viitorilor cetățeni:

Persoanele cu încredere în propriile forțe:	- își cunosc și apreciază punctele forte și domeniile care necesită dezvoltare; manifestă respect și grijă pentru cei din jur; - pot distinge între bine și rău, între corect și greșit; știu să pună întrebări pentru a înțelege mai bine o informație, pentru a-și forma o opinie; - își expun liber și cu încredere ideile;
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - își exprimă/împărtășesc cu alții satisfacția și bucuria pentru succesele obținute; - iau decizii, solicitând opinii și sfaturi.
Persoanele deschise pentru învățare pe parcursul întregii vieți:	<ul style="list-style-type: none"> - manifestă curiozitate pentru a afla lucruri noi; - își exprimă opinia cu privire la modalitățile de învățare la care sunt expuși; - cunosc domeniile în care au nevoie de sprijin în procesul de învățare; - solicită sprijinul necesar; - manifestă atenție și interes pentru opiniile altor persoane; - participă activ la activitățile de învățare formală și nonformală oferite; - descriu situații de învățare informală cu care se întâlnesc în viața cotidiană; - manifestă atenție și concentrare în procesul de învățare.
Persoanele active, proactive, productive, creative și inovatoare:	<ul style="list-style-type: none"> - cunosc și aplică reguli ale unui mod de viață sănătos; - cunosc și aplică regulile de comunicare corectă și eficientă în diverse contexte; - participă cu interes la activități comune cu semenii lor; - manifestă dorința de a-și ajuta colegii; - identifică probleme legate de viața cotidiană și învățare; - solicită și oferă ajutor la rezolvarea acestora; - manifestă curiozitate pentru activități inovative; - manifestă creativitate în domeniile de interes; - se implică în activități de voluntariat.
Persoanele angajate civic și responsabile:	<ul style="list-style-type: none"> - cunosc drepturile fundamentale ale copilului și responsabilitățile asociate fiecărui drept; - demonstrează interes și participă la evenimente culturale și sociale din școală și din comunitate; - observă probleme cotidiene cu care se confruntă familiile lor, vecinii, colegii de clasă; - manifestă interes pentru problemele persoanelor aflate în dificultate; - manifestă interes și respect pentru valorile și opiniile altor persoane; - cunosc și respectă simbolurile naționale ale Republicii Moldova; - cunosc tradițiile și obiceiurile populare principale din Republica Moldova în diversitatea lor culturală și participă la activități consacrate acestora.

Cadrul de referință al educației și învățământului extrașcolar (2020)

https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_al_educatiei_si_invatamantului_extrascolar.pdf

În cap. 1 clarifică la 1.1. „Politici europene privind educația nonformală” și la 1.2. „Politici naționale privind educația și învățământul extrașcolar”.

În cap. 2. conceptualizează educația și învățământul extrașcolar din Republica Moldova.

În cap. 3. stipulează referințele curriculumului pentru educația și învățământul extrașcolar.

În cap. 4. stipulează referințele managementului educației și învățământului extrașcolar.

În cap. 5. vine cu demersuri privind implementarea Cadrului de referință al educației și învățământului extrașcolar din Republica Moldova

Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general, 2018, disponibil la:

https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_didactice_din_invatamantul_general.pdf

Acest document include ansamblul de *standarde, indicatori și descriptori*, care vizează dezvoltarea profesională coerentă și unitară a cadrelor didactice în direcția cercetată și anume:

- la Domeniul de competență 2. *Mediul de învățare*, standardul *Cadrul didactic asigură un mediu de învățare dezvoltativ*, indicatorii: 2.1., 2.2, 2.3.;

- la Domeniul de competență 3. *Procesul educational*, standardul *Cadrul didactic asigură realizarea procesului educațional de calitate*, indicatorii: 3.1.-3.5.;

- la Domeniul de competență 5. *Parteneriate educaționale*, standardul Cadrul didactic asigură relații de colaborare și respect cu familia și comunitatea, dezvoltând parteneriate, indicatorii: 5.1.-5.3.

După L. Ciobanu (2015, p. 6) un cadru didactic trebuie să fie înarmat cu un bagaj de competențe manageriale și metodologice cu referire la proiectarea, organizarea, evaluare și desfășurarea AE, prin care să urmărească:

http://ise.md/uploads/files/1460559060_3.-managementul-activitatilor-extrascolare.pdf

- » combinarea activităților didactice/curriculare cu un sistem de activități educative/AE;
- » funcționarea zilnică, obișnuită a clasei de elevi, astfel încât să creeze un mediu de învățare eficient prin articularea activităților extrașcolare la cele școlare;
- » gestionarea eficientă a situațiilor dificile cu care învățătorii se confruntă în activitate (comportamente agresive, invidie, minciună, trufie, nerealizarea sarcinilor, neacceptarea rolurilor etc.);
- » construirea unui mediu educational prietenos, care să ofere posibilități de dezvoltare și manifestare fecărui elev ca individualitate și personalitate.

Deasemenea, învățătorul ca manager la clasă trebuie să dispună și de o serie de abilități manageriale (N. Ene, 1982, p.37, apud L. Ciobanu, 2015, p. 18):

http://ise.md/uploads/files/1460559060_3.-managementul-activitatilor-extrascolare.pdf

- » abilități intelectuale: gândire critică, capacitate de analiză și diagnoză;
- » abilități antreprenoriale: capacitate de decizie, proactivitate;
- » abilități socio-emoționale: autocontrol, obiectivitate, spontaneitate, capacitate de a influența pe ceilalți, de a-l asculta, de a lua în considerare alte păreri, comunicare facilă, atitudine pozitivă, capacitatea de a controla etc.

Prin prisma AE, respectând notele esențiale la proiectare, organizare, monitorizare, evaluare și desfășurare, fiecare elev se poate manifesta liber în funcție de propriul stil de învățare, aspect manifestat prin: încredere în posibilitățile proprii, comunicare deschisă cu semenii clasei; buna pregătire a cadrului didactic; posibilități înalte de antrenare, stimulare a elevilor; prezența unui feedback organizat, valorificat, diversificat; formularea de concluzii gândite; stăpânirea emoțiilor, deschiderea afectivă etc.

În viața reală a școlii/clasei primare (medii sociale) se produc în mod constant *situații* în care se supune testării întregul sistem de *relații educaționale - exerciții de liberă alegere*, atât în plan curricular cât și extracurricular. Elevul este pus în *situație de a face o alegere din mai multe variante posibile*: să profite singur de privilegiu, să dea loc la altul, să păstreze tăcerea, să spună adevărul etc. Căutând o cale de ieșire din situațiile create în domeniul extracurricular elevul reexaminează, reinterpretează și rearanjează comportamentul său, îl aduce în conformitate cu noile cerințe, condiții schimbătoare ale activității și comunicării sociale.

În această ordine de idei, învățătorul este obligat să conceapă în mod competent AE, atât de pe poziție complementară a curricula școlare cât și de îmbogățire a experienței sociale, prin echipare de competențe prosociale, care presupun respectarea de către discipoli a anumitor norme de comportare, reguli, legi, experiențe practice de relații interpersonale și tradiții acceptabile în grup - clasă și în societate.

Standarde de competență profesională ale cadrelor de conducere din învățământul general, 2018, disponibil la:

https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_de_conducere_din_inv_atamantul_general.pdf

Acest document include ansamblul de *standarde, indicatori și descriptori*, care reprezintă domenii prioritare în direcția cercetată și anume:

- la Domeniul de competență 2 *Curriculum*, standardul *Dezvoltă și diversifică oferta curriculară în vederea valorificării potențialului individual, instituțional și comunitar*, indicatorii:

2.2. *Coordonează elaborarea și implementarea curriculumului la decizia școlii*, descriptorii:

2.2.1. Organizează proiectarea curriculumului la decizia școlii: curriculumul la discipline opționale, curriculumul pentru educație extrașcolară, curriculumul individualizat, altor produse curriculare;

2.2.2. Creează condiții pedagogice, psihologice, sociale de implementare și funcționare a curricula la decizia școlii.

2.3. *Monitorizează implementarea și dezvoltarea curriculumului școlar*, descriptorii:

2.3.1. Asigură elaborarea mecanismelor și procedurilor de monitorizare a implementării și dezvoltării curriculumului școlar, inclusiv celui la decizia școlii;

- la Domeniul 3 *Resurse umane*, standardul *Cadrul de conducere creează și menține mediul stimulat și cooperant în vederea dezvoltării continue a capitalului uman al școlii*, indicatorii 3.2., 3.3.

Nomenclatorul tipurilor de documentație școlară și rapoarte în învățământul general

(2019) https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_debirocratizare_modificari.pdf

clarifică semnificația noțiunilor: documentație școlară, portofoliul cadrului didactic și de conducere.

În categoria 1 a *documentației școlare obligatorii a cadrelor didactice* se poziționează Catalogele privind activitatea cercurilor, esșțiilor etc.

În categoria 5. a *documentației școlare obligatorii a cadrelor didactice* se poziționează Portofoliul pentru atestare ce conține actele și materialele solicitate de Regulamentul pentru atestare în care se regăsește și proiectul de lecții cu proiectul activităților publice

În categoria 4. - *diriginții de clasă* se plasează Portofoliul clasei/carta de vizită a clasei care va conține calendarul semestrial al activităților și în care elevii vor include descrierile și opiniile după realizarea unor activități cu colegii (descriere evenimentului, poze, produse elaborate etc.)

În categoria 10. – *echipa managerială a instituției de învățământ* se plasează schema orară, inclusive a activităților cercurilor și secțiilor sportive, a consultațiilor etc.

LUCRU INDIVIDUAL 7

1. Studiați și analizați CE (2014) art.6 „Idealul Educațional”.

2. Reproduceți în scris conceptul „Ideal Educațional” în baza CE.

3. Studiați și analizați Capitolul VII. Articolul 36. (1) din CE (2014).

4. Reproduceți în scris conținutul acestui articol, din cap. VII, cu referire la învățământul extrașcolar.

5. Studiați și analizați „Cadrul de referință al educației și învățământului extrașcolar din Republica Moldova” (2020) cap. „2.1. Definirea și noțiuni de bază ale educației și învățământului extrașcolar”, p. 25.

https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_al_educatiei_si_invatamantului_extrascolar.pdf

6. Clarificați, în baza Cadrului, sensul conceptual al educației și învățământului extrașcolar, completând spațiile tabelului de mai jos:

Educația nonformală	Educația extrașcolară	Învățământ extrașcolar	Educația extrașcolară

7. Studiați și analizați actualul Plan-cadru la capitolul 1.5. „Organizarea activităților extrașcolare” (pp. 9-10)

https://mecc.gov.md/sites/default/files/plan-cadru_2021-2022_pt_siteul_mecc_plasat_la_20.04.2021.pdf

8. Discriminați, în baza Planului, conținutul declarativ al capitolului 1.5., completând spațiile organizatorului tabelar:

AE vor fi organizate și desfășurate conform:	
La planificarea activităților pentru anul calendaristic, se va ține cont de	
În scopul organizării se prevăd	
Numărul de ore destinate activităților extrașcolare sportive, variază în funcție de	Până la 120 de elevi	
	de la 121 până la 280 de elevi	
	de la 281 până la 400 de elevi	
	de la 401 până la 640 de elevi	
	de la 641 până la 880 de elevi	
	de la 881 până la 1120 de elevi	
	peste 1121 de elevi	
Grupele vor fi constituite în baza	

9. În baza U.7. din suport, detectați abilitățile manageriale ale învățătorului la nivelul clasei de elevi.

10. În baza studiului și analizei „Standardelor de competență profesională ale cadrelor de conducere din învățământul general” (2018) la:

https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_de_conducere_din_inv_atamantul_general.pdf

- Domeniul de competență 2 „Curriculum”, Standardul „Dezvoltă și diversifică oferta curriculară în vederea valorificării potențialului individual, instituțional și comunitar” Indicatorul 2.2. „Coordonează elaborarea și implementarea curriculumului la decizia școlii”, identificați descriptorii cu referire la AE și extrașcoală.

- Domeniul de competență 3 „Resurse umane”, standardul „Cadrul de conducere creează și menține mediul stimulat și cooperant în vederea dezvoltării continue a capitalului uman al școlii”, recunoașteți indicatorii cu referire la AE și extrașcoală.

SEMINAR

Seminar 1 (1)

Impactul AE asupra dezvoltării personalității elevului, asupra performanțelor școlare și asupra integrării sociale

1. Studiați și analizați U. 1. Din suport – „Bugetul general de timp și timpul liber”. În contextul dat se menționează că un model a bugetului de timp pentru elev, cu o medie statistică săptămânală (5 zile lucrătoare), este structurat: 4-6 ore pentru activități didactice curriculare obligatorii conform orarului (în funcție de nivelul școlar); 4-5 ore pentru studiul individual (cu manualul, cu cartea, în bibliotecă, pregătirea temelor pentru acasă etc.); 3-6 ore de odihnă activă (scurte plimbări, activități cultural-artistice, sportive, de divertisment etc.); 2-3 ore pentru rezolvarea problemelor gospodărești (masa, ordine în curtea școlii, în casă, deplasări etc.) și 7-8 ore pentru somn .

2. Din perspectiva dată argumentați:

- De ce un asemenea model este necesar pentru elevi a fi respectat și aplicat?
- Ce acțiuni și activități pot cuprinde timpul liber al unui elev în asemenea model?
- Cum trebuie îndrumat elevul din clasele primare să se obișnuiască cu regimul zilnic?
- Activitățile din afara clasei și a școlii în timpul liber sunt la fel după încărcătură cognitivă și dezvoltativă?

- Ce asigură timpul liber din perspectiva mediului educațional al școlii?

- Ce este timpul liber în bugetul general de timp școlar?

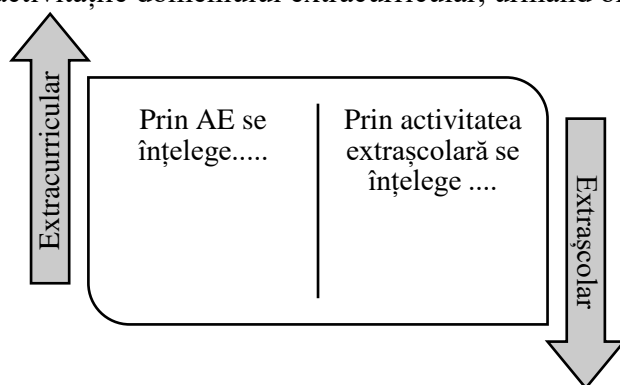
- Cine în școală este responsabil de înțelegerea folosirii utile a timpului liber de către elev?

- Ce trebuie să știe un învățător despre AE ca acțiuni de suplinire a timpului liber școlar?

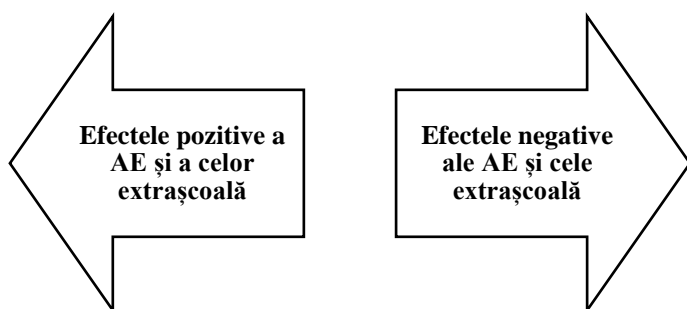
3. În baza sarcinii 2 a lucrului individual II și a subcapitolul 2 „Caracteristicile activităților extracurriculare” din suport, aduceți argumente la întrebarea „Ce înțelegem prin AE?” utilizând sintagmele de mai jos:

*în afara planului de învățământ, *în cadrul instituțiilor culturale, *în afara clasei și extrașcolară

4. În baza aceluiași subcapitol din suport, aduceți interpretări de definiții care, ar delimita activitățile domeniului extracurricular, urmând organizatorul grafic de mai jos:

5. În baza organizatorului grafic elaborat individual, desprindeți efectele pozitive și cele negative cu privire la AE și cele extrașcolare, pornind de la figura de mai jos:

Seminar 2 (1)

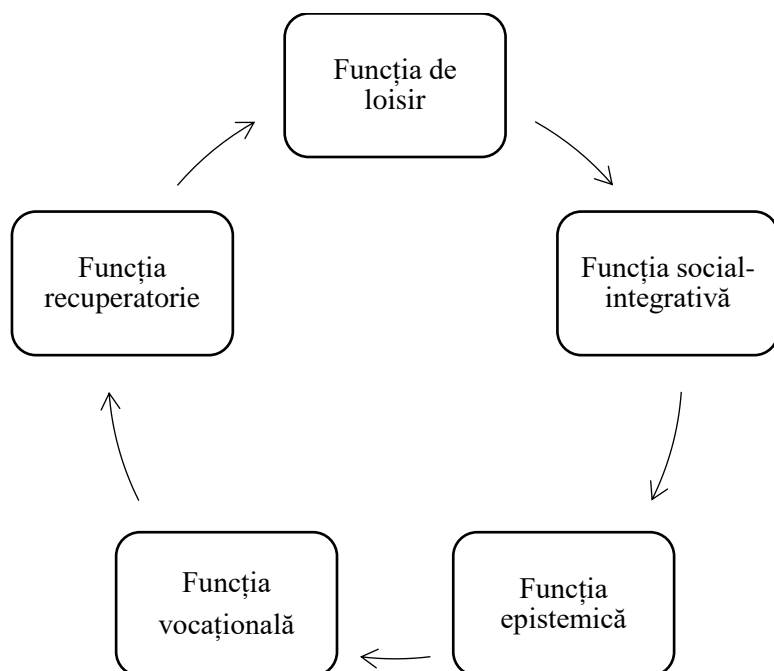
Caracteristicile particulare și funcțiile specifice ale AE

1. În baza aceluiași subcapitol din suport clarificați caracteristicile particulare ale AE, venind cu exemple personale practice specifice perioadei proprii școlarității, completând tabelul de mai jos:

Caracteristicile particulare ale AE	Exemple aplicative din perioada propriei școlarități
- caracterul facultativ sau opțional, elevii participând datorită intereselor și curiozității personale;	
- proiectarea, organizarea și evaluarea AE nu sunt acțiuni formale și presupun implicarea ambilor actanți educaționali;	
- valorificarea potențialului individual al educabilului, prin asigurarea unui cadru optim manifestării aptitudinilor personale;	
- există o varietate de forme de manifestare ale AE, cu structuri mult mai flexibile decât cele specifice cadrului formal de educație;	
- dezvoltă munca în echipă și învățarea prin cooperare, dar și individualizarea învățării;	
- nu sunt realizate printr-un demers abordat exclusiv din perspectiva unei discipline, ci presupun de cele mai multe ori o abordare transeversală/transdisciplinară;	
- evaluarea este facultativă, neformalizată, cu accente psihologice, prioritar stimulativă, fără note sau calificative oficiale	

2. În baza aceluiași subcapitol din suport, studiați și analizați funcțiile particulare ale AE după M. Ștefan (2000).

3. Listați, în baza funcțiilor particulare, momente aplicative de AE din propria experiență școlară, ghidându-vă după figura de mai jos:

4. Argumentați printr-o propoziție ce înțelegeți când abordați funcțiile AE.

Seminar 3 (1)

Caracteristicile tipurilor de AE desfășurate în mediul școlar și în afara mediului școlar

1. Studiați și analizați Unit. 3. „Tipologia activităților extracurriculare” din suport.

2. Diferențiați caracteristicile AE desfășurate în mediul școlar și a celor în afara mediului școlii, completând matricea de comparare de mai jos:

Caracteristici	Atribute caracteristice					
	participare	desfășurare	selecție	fundamentare	sistem/ conținut	alți actanți
AE desfășurate în mediul școlar						
Printre aceste AE sunt:						
AE desfășurate în afara mediului școlar	<i>desfășurare</i>		<i>proces</i>		<i>costuri</i>	
Printre aceste AE sunt:						
Reflecție ca viitor învățător						

Seminar 4 (1)

Formele de organizare a AE - pregătirea metodologică și managerială a învățătorilor

1. Studiați și analizați Unit. 4. „Particularitățile formelor de organizare a activităților extracurriculare în clasele primare” din suport.

2. Descrieți particularitățile formelor de organizare a AE de masă specifice nivelului primar de învățământ, urmând logica spațiilor din tabelul de mai jos:

Matineu	
Obiective:	
Conținut:	
Metodologie:	
Exemple tematice pentru cl. I-IV	
Serbare școlară	
Obiective:	
Conținut:	
Metodologie:	
Exemple tematice pentru cl. I-IV	
Șezătoare	
Obiective:	
Conținut:	
Metodologie:	
Exemple tematice pentru cl. I-IV	
Serată tematică	
Obiective:	
Conținut:	
Metodologie:	
Exemple tematice pentru cl. I-IV	

3. Argumentați, printr-o reflecție personală de ce formele de organizare a AE cer o bună pregătire metodologică a învățătorului.

4. Estimați, în baza suportului de curs abordat, relațiile, caracterul și acțiunile formelor AE; rolurile cadrului didactic asumate în cadrul formelor de organizare a AE, completând enunțurile de mai jos:

- * relațiile care generează formele de organizarea a AE:
- * caracterul formelor de organizarea a AE
- * acțiunile formelor de organizarea a AE
- * rolurile cadrului didactic asumate în cadrul formelor de organizare a AE

Seminar 5 (3)

Structura procesului de proiectare și evaluare a AE.

Modalități de evaluare a AE.

1. Studiați și analizați U.5. „Specificul proiectării, organizării și evaluării activităților extracurriculare” din suport.

2. Clarificați soluțiile optime care răspund la întrebările puse de cadrele didactice la proiectarea AE, completând spațiile tabelului de mai jos:

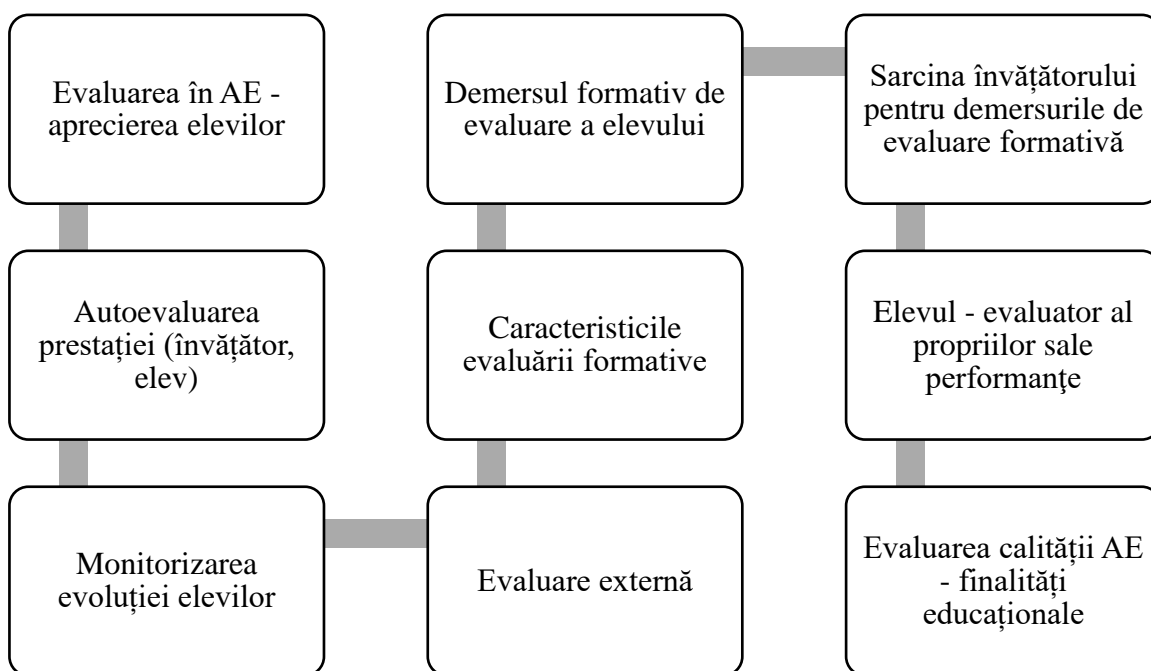
1. Cui i se adresează sau cine sunt subiecții AE?	
2. De ce sau pentru ce proiectăm AE?	
3. Ce? referindu-ne la conținuturile curriculare care vor fi vehiculate în AE	
4. Cum? sau proiectarea strategiei ce va fi utilizată în demersul de implementare a AE	
5. Cum evaluăm? sau proiectarea demersurilor de evaluare a eficienței AE	

3. Studiați și analizați proiectul AE din suport „Magia literei „E”.

4. În baza lucrului individual IV la sarcinile 4-5, și a proiectului AE Magia literei „E”, reconstruiți, după același model schematic, particularitățile etapelor principale ale proiectării și implementării activității educaționale în AE

1. Studiul și formularea sarcinilor educaționale				
vizează	are ca scop	utilizează materiale	produse individuale	produse de grup
2. Pregătirea și modelarea viitoarei activități AE				
pregătire anterioară		plan de realizare cu implicarea elevilor	structura planului AE (antet/desfășurare)	
3. Implementarea practică a modelului				
vizează	modalitatea de organizare a evenimentelor	modalitatea de desfășurare a evenimentelor	finalitatea evenimentelor	

5. În baza suportului de curs la U. 5. clarificați specificul evaluării în cadrul AE din perspectiva asigurarea calității și eficienței, parcurgând cadranele acvariului de mai jos:

Seminar 6 (1)

Conținutul metodelor de implementare a unui program de AE

1. Studiați și analizați suportul de curs la U. 6. „Metodologia AE. Metode de valorificare a AE” - conținutul metodelor de implementare a unui program de educație extracurriculară.

2. Corelați unele metode de educație extracurriculară la una din AE de masă/colectivă în clasele primare, după modelul propus mai jos:

Victorină (întrebări bine formulate, concise și clare) tematică „Regulile de comportament în școală și în clasă” în cadrul excursiei „Școala”	Clasa I
Metoda „Adevarat sau fals”	când elevii cunosc parțial regulile de comportament în școală și în clasă

Metoda „Simularea”	cu scop de dramatizare a unei situații de recunoaștere a regulilor încălcate la nivelul școlii/clasei
Metoda „Storyboard”	cu scop de dezvoltare a unor sfaturi utile în respectarea regulilor de comportament în școală și în clasă

3. Studiați și analizați proiectul AE din suport - Serbarea școlară „Povestea lui Moș Crăciun” după itinerarul propus mai jos:

Competențe transdisciplinare:	
Obiectivele activității:	
Tipul activității:	
Eșalonarea în timp:	
Materiale-suport:	
Echipa de realizare (rolurile):	

4. Argumentați, continuând răspunsul la întrebări:

- Ce pași au fost respectați la elaborarea și organizarea acestei serbări școlare:.....;
- Ce metode de educație extracurriculară a folosit învățătoarea pentru organizarea și demararea acestei activități AE:

Seminar 7 (2)

Nomenclatorul tipurilor de documentație școlară și rapoarte în învățământul general (2019) vizând AE

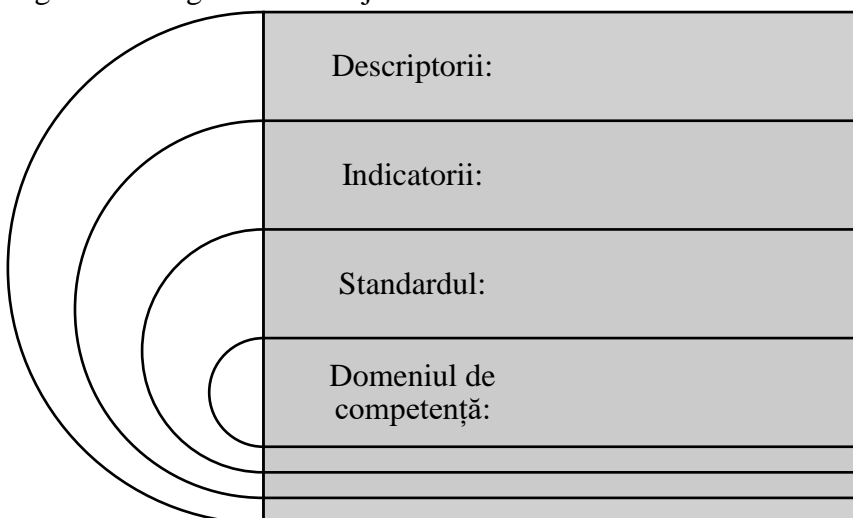
1. Studiați și analizați actualul curriculum (2018, p. 12-13) „Profilul absolventului”

2. Distingeți, în baza „Profilul absolventului”, prin prisma atributelor generice ale „Profilul absolventului” complexitatea finalităților educaționale care impune îmbinarea activităților curriculare cu cele extracurriculare.

3. Studiați și analizați „Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general” (2018, p. 6,7,9)

https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_cadre_didactice.pdf

4. Estimați, în baza Standardelor, domeniul de competență, standardul, indicatorii și descriptorii care vizează activitățile extracurriculare și educația extracurriculară, completând organizatorul grafic de mai jos:

5. În baza U.7. din suport se menționează după L. Ciobanu (2015) că un învățător trebuie să dispună de un bagaj de competențe manageriale și metodologice cu referire la proiectarea, organizarea, evaluare și desfășurarea AE.

6. Justificați prin prisma dată ce va urmări învățătorul dispunând de acest bagaj profesional în proiectarea, organizarea, evaluare și desfășurarea AE

6. Studiați și analizați „Nomenclatorul tipurilor de documentație școlară și rapoarte în învățământul general”

https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_modificare_nomenclator_1.pdf

7. În baza Nomenclatorului elucidați tipul de documentație școlară și rapoarte obligatorii pentru a fi deținute, elaborate și completate cu referire la AE și extrașcolară, completând spațiile tabelului de mai jos:

Cadrele didactice					
Nr. d/o	Documentul	Cine elaborează	Cine aprobă/verifică	Perioada elaborării/completării	Durata de păstrare
Dirigenții de clasă					
Echipa managerială a instituției de învățământ					

LABORATOR

Laborator 1 (1)

Beneficiile formative ale AE în contextul timpului liber al elevului în mediul școlii

Metoda: Pâlnia concretizării

1. Studiați și analizați 2 exemple de documente școlare care vizează AE, elaborate intern de o instituție de învățământ din RM, propuse mai jos.

2. Abordați sarcinile propuse pentru realizare din ultima rubrică a fiecărui plan studiat și analizat.

A. Planul de activitate al instituției de învățământ școlar:

Ministerul Educației Culturii și Cercetării din Republica Moldova Direcția Educație XXXXX <i>Aprobat</i> <i>La ședința consiliului profesoral</i> <i>din XXXX</i> <i>Director XXXX</i> PLAN DE ACTIVITATE AL GIMNAZIULUI XXXX	2. Dezvoltarea fizică a elevilor. Propagarea sportului și modului sănătos de viață
	Denumirea activității
	Ziua sportului European. Un mod sănătos de viață-cerință obligatorie pentru fiecare. Marș turistic. Excursii. Campionatele școlii la: -șah și dame; -tenis de masă -volei,baschet fotbal
1. Dezvoltarea creației artistice a elevilor	3. Activitatea bibliotecii școlare
Denumirea activității	Denumirea activității
Sărbătoarea Primului Sunet Ziua pedagogului.- luminiță festivă cu participarea profesorilor veterani	Participarea bibliotecii școlare la realizarea procesului educațional.

<p>Carnavalul 20_ Program de activități artistice consacrate sărbătorilor de iarnă Poetul neamului – Grigore Vieru Mărțișor 20_Activități consacrate sărbătorii primăverii și 8 martie Ziua Femeii „Lume, lume, hai la glume!” - serată tematică Omagiul eroilor căzuți în al II-lea Război Mondial. Ultimul sunet. Ziua copiilor. Activități distractive consacrate evenimentului.</p>	<p>Motivarea elevilor pentru lectura literaturii artistice în schimbul literaturii electronice de pe NET Realizarea sondajului :Studierea intereselor elevilor pentru citirea cărților artistice Petrecerea convorbirilor individuale și în grup cu cititorii din ciclul” Arta lecturii” Organizarea „Atelierului de restaurare a cărților” Expoziții tematice de carte: -Eminescu-poet al neamului; -carta e prieten drag; -eu te cînt iubită țară; Ore literare dedicate scriitorilor jubiliari,serate și matinee literare, victorine și concursuri tematice. Evidența și completarea colecțiilor din diverse surse de achiziții Activitatea cu fondul de manuale: a) colectarea taxei de închiriere; b)aprovizionarea elevilor cu manuale; c) controlul stării manualelor; Revizuirea fondului de literatură învechită după conținut și uzată.</p>
<p>4. Asigurarea protecției vieții și sănătății copiilor</p>	<p align="center">Sarcini pentru planul A</p> <p>1. Cine elaborează planul A? 2. Unde este aprobat planul A? 3 Enumerați, în scris, dimensiunile planului A: 1) _____ 2) _____ 3) _____ 4) _____</p> <p>4. Recunoașteți AE, prin aceste 4 dimensiuni: a. marcând cu roșu cuvintele din text după exemplu propus; b. enumerând 3-4 AE în scris. 5. Identificați AE în parteneriat cu alți actori educaționali, a. marcând cu galben cuvintele din text după exemplu propus; b. enumerând în scris 2-3 AE în parteneriat cu alți actori educaționali . 6. Când se desfășoară AE în mediul școlii? 7. Argumentați de ce AE reprezintă activitățile în timpul liber al elevului</p>
<p align="center">Denumirea activității</p> <p>Formarea atitudinilor și deprinderilor de comportament responsabil la traficul rutier la elevii de toate vârstele Decada Circulației Rutiere (01 – 10 septembrie) „Fă cunoștință cu polițistul tău!” Ziua Mondială de Comemorare a Victimelor Accidentelor Rutiere (a treia duminică a lunii noiembrie) Săptămâna mondială pentru siguranța rutieră Ziua europeană a siguranței rutiere. Măsuri de securitate în cadrul lecțiilor de chimie, biologie, fizică, educație fizică, educație tehnologică, excursiilor Studierea și respectarea regulilor de circulație rutieră și antiincendiar. Dispute cu elevii și părinții despre sănătatea și securitatea elevilor. Organizarea odihnei de vară a elevilor. Mese rotunde cu elevii, părinții, diriginții:</p>	

-dauna fumatului, alcoolului, drogurilor. Discuție a regulamentului de ordine interioară în gimnaziu antrenament de evacuare (metode de acțiune și comportament) în situații excepționale		
Realizarea sarcinilor A		
1.		
2.		
3.1.	3.2.	3.3.
4.a.	4.b.	
5.a.	5.b.	
6.		
7.		

B. Planul de activitate al directorului adjunct pentru educație

Ministerul Educației Culturii și Cercetării al Republicii Moldova <i> Direcția Generală Educație XXX</i> <i> Gimnaziul XXX</i> PLANUL DE ACTIVITATE AL DIRECTORULUI ADJUNCT PENTRU EDUCAȚIE XXXX Aprobat: La ședința CP al gimnaziului XXX Nr. ...din ...	
<p style="text-align: center;">ACTIVITATEA EDUCATIVĂ în anul de studii XXX:</p> <p>Scop:</p> <ul style="list-style-type: none"> - formarea și dezvoltarea la elevi a capacităților integratoare ale personalității moderne, definită în contextul problemelor și valorilor individuale ale comunității naționale și internaționale. <p>Realizarea acestuia va fi ghidată de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stăpânirea de sine, deprinderile, aptitudinile, interesele etc.; - caracteristici și valori care definesc personalitatea și permit elevului să-și precizeze dorințele și scopurile; - posibilitățile concrete, reale pentru atingerea obiectivelor stabilite; - competențele (cunoștințe, capacități, atitudini) necesare pentru proiectarea și monitorizarea activității orientate către atingerea scopului. 	<p style="text-align: center;">OBIECTIVE GENERALE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Recunoașterea activității educative școlare și extrașcolare ca dimensiune fundamentală a procesului instructiv – educativ; - Recunoașterea educației nonformale ca spațiu aplicativ pentru educația formală; - Creșterea vizibilității eficienței activității educative școlare și extrașcolare prin prevenirea și reducerea fenomenelor antisociale, abandon școlar, absenteism, violență, trafic de ființe umane; - Formarea resursei umane în domeniul activității educative școlare și extrașcolare; - Asigurarea eficienței activității educative școlare și extrașcolare prin monitorizarea și evaluarea impactului acestuia în comunitate; - Consolidarea parteneriatului educațional guvernamental și nonguvernamental în vederea responsabilizării tuturor factorilor sociali implicați în susținerea procesului instructiv-educativ; - Intensificarea rolului Consiliului Elevilor în viața gimnaziului; - Elaborarea proiectelor de parteneriat cu factorii decizionali locali și cu familia în vederea evitării abandonului școlar, precum și

	pentru monitorizarea și oferirea de consiliere elevilor proveniți din mediul familial dezorganizat sau mono-parental.	
PROGRAMUL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ȘI EXTRAȘCOLARE		
Conținutul tematic	Sarcini pentru planul B	
1. Sărbătoarea Primul sunet. Prima oră de dirigenție în anul de studii XXX	1. Cine elaborează planul A?	
2. Înscrierea elevilor în cercuri	2. Unde este aprobat planul A?	
3. Săptămâna siguranței „Siguranța ta are prioritate”	3. Numiți funcțiile generale AE utilizând din suport conținutul „Caracteristicile activităților extracurriculare”.	
4. Campania de prevenire a abandonului școlar	a) F. socială	
5. Ziua autoadministrării “Drepturile mele ce să fac cu ele.”; „Spunem: Nu – violenței!”	b) F. culturală	
6. Iarmarocul artistic “Toamna de aur”	c) F. economică	
7. Organizarea concursului „Balul Bobocilor”	4. În baza conținutului tematic propus în plan, detectați funcțiile generale AE, marcând:	
8. Săptămâna anti-trafic	a) F. socială - cu roșu	
9. Ziua mondială de prevenire a abuzului față de copii	b) F. culturală - cu galben	
10. Campania informațională „ Să creștem fără violență”	c) F. economică - cu verde	
11. Acțiuni de caritate „De la inimă la inimă”	5. Prin prisma funcțiilor AE, detectate, și a obiectivelor stabilite în plan estimați scopul AE	
12. Compania „Pro – Sănătatea”	6. Recunoașteți, prin aceste funcții impactul AE în formarea elevilor ca persoane libere și active.	
13. Concursul „Să trăiți, să-nfloriți”;	7. Argumentați de ce timpul liber în bugetul general de timp școlar este perioada cea rămâne elevului după îndeplinirea activităților curriculare obligatorii prevăzute de orar, iar acestui deziderat îi vor servi familia, școala și societatea.	
14. Sărbătoarea tradițională „Obiceiuri și tradiții de iarnă”		
15. Caravana de Crăciun. Proiectul „De la inimă la inimă”		
16. Ziua siguranței pe internet		
17. Dragobetele		
18. Organizarea lunarului „Luna carierei mele”		
19. Ziua sportului		
20. Ziua mondială a copilului		
Realizarea sarcinilor B		
1.		
2.		
3.a)	3.b)	3.c)
4.a)	4.b)	4.c)
5.		
6.		
7.		

Laborator 2 (3)

Aspecte practice de valorificare a AE în clasele I-IV

Metoda: Diagrama susținerii punctelor de vedere

1. Vizionați și analizați AE, accesând linkul: https://youtu.be/dp28kq_0K7o
2. Completați fișa de mai jos

Fișa de analiză

Organizarea AE (spațiile rezervate se completează)					
Clasa					
Subiectul AE					
Locul desfășurării AE					
Finalitățile atinse de AE (spațiile rezervate se completează)					
Prezența scopului în AE					
Relevanța și modernitatea subiectului AE raportată la „Profilul absolventului claselor primare”					
Beneficiarii AE					
Profundimea și natura transdisciplinară a conținutului AE					
Respectarea particularităților de vârstă și individuale ale elevilor					
Nivelul de pregătire al învățătoarei pentru AE (proiectarea, organizarea și claritatea conduitei sale)					
Nivelul de implicare al elevilor (atitudine, interes, cooperare)					
Calitatea educativ-formativă a AE (spațiile rezervate se bifează)					
Măiestrie interpretativă (mișcare scenică, coregrafică)	1	2	3	4	5
Artistism, măiestrie actricească					
Arta vorbirii					
Coloana sonoră					
Scenografie (recuzită, costum)					
Creativitate, originalitate					
Conținut tematic					
Ținută scenică					
Aspectul general al scenei					

3. Vizionați și analizați AE, accesând linkul: <https://youtu.be/vzTil3RWqyg>
4. Completați fișa de mai jos

Fișa de analiză

Organizarea AE (spațiile rezervate se completează)	
Clasa	
Subiectul AE	
Locul desfășurării AE	
Finalitățile atinse de AE (spațiile rezervate se completează)	
Prezența scopului în AE	
Relevanța și modernitatea subiectului AE raportată la „Profilul absolventului claselor primare”	

Beneficiarii AE					
Profunzimea și natura transdisciplinară a conținutului AE					
Respectarea particularităților de vârstă și individuale ale elevilor					
Nivelul de pregătire al învățătoarei pentru AE (proiectarea, organizarea și claritatea conduitei sale)					
Nivelul de implicare al elevilor (atitudine, interes, cooperare)					
Calitatea educativ-formativă a AE (spațiile rezervate se bifează)					
Măiestrie interpretativă (mișcare scenică, coregrafică)	1	2	3	4	5
Artistism, măiestrie actoricească					
Arta vorbirii					
Coloana sonoră					
Scenografie (recuzită, costum)					
Creativitate, originalitate					
Conținut tematic					
Ținută scenică					
Aspectul general al scenei					

EVALUARE CURENTĂ nr. 2

Forma de evaluare: scrisă

Metoda: diagrama susținerii punctelor de vedere

Forma de prezentare: fișier Word

Timp de pregătire: 60'

Se supun evaluării finalitățile de studiu pe următoarele unități de conținut

(Unitatea de curs 1 Activități extracurriculare):

- Specificul proiectării, organizării și evaluării AE
- Metodologia AE. Metode de valorificare a AE
- Conținutul actelor de politici educaționale naționale privind AE în clasele primare.

Obiectivele evaluării:

În cadrul diagramei studentul va demonstra că este capabil:

- să valorifice cadrul normativ-reglatoriu, documentele de politici educaționale, produsele curriculare în activitatea pedagogică la nivelul primar de învățământ;
- să proiecteze activități curriculare și extracurriculare cu elevi de vârstă școlară mică, în contexte mono-, pluri-, inter- și transdisciplinare, pe baza unor strategii centrate pe elev și în premisa corectitudinii științifice și judiciozității metodologice;
- să realizeze activități curriculare și extracurriculare cu elevi de vârstă școlară mică, cu aplicarea tehnologiilor educaționale adecvate contextului concret.

Diagrama susținerii punctelor de vedere

1. Vizionați și analizați AE, accesând linkul de mai jos:

<https://www.youtube.com/watch?v=hUnGhKljUnA>

2. Completați fișa de mai jos

Fișa de analiză

Organizarea AE (spațiile rezervate se completează)	
Clasa	
Subiectul AE	
Locul desfășurării AE	
Finalitățile atinse de AE (spațiile rezervate se completează)	
Prezența scopului în AE	
Relevanța și modernitatea subiectului AE raportată la „Profilul absolventului claselor primare”	
Beneficiarii AE	
Profundimea și natura transdisciplinară a conținutului AE	
Respectarea particularităților de vârstă și individuale ale elevilor	
Nivelul de pregătire al învățătoarei pentru AE (proiectarea, organizarea și claritatea conduitei sale)	
Nivelul de implicare al elevilor (atitudine, interes, cooperare)	
Calitatea educativ-formativă a AE	

(spațiile rezervate se bifează)					
Măiestrie interpretativă (mișcare scenică, coregrafică)	1	2	3	4	5
Artistism, măiestrie actoricească					
Arta vorbirii					
Coloana sonoră					
Scenografie (recuzită, costum)					
Creativitate, originalitate					
Conținut tematic					
Ținută scenică					
Aspectul general al scenei					

Acordarea punctajului:

Organizare AE	<i>Se acordă 0-2 puncte pentru:</i> corectitudine; plenitudine; judiciozitate
Finalitățile atinse de AE	<i>Se acordă 0-2 puncte pentru:</i> corectitudine; plenitudine; judiciozitate
Calitatea educativ-formativă a AE	<i>Se acordă 0-2 puncte pentru:</i> plenitudine; relevanță
Aspectul analizei individuale	<i>Se acordă 0-1 puncte pentru:</i> aspect estetic; respectarea normelor limbii române.
<i>Punctaj maximal</i>	38 puncte

$Nota \approx (\text{Punctajul acumulat} : \text{Punctajul maximal}) \times 10.$

EVALUARE FINALĂ

Forma de evaluare: orală, însoțită de prezentare electronică

Metoda: portofoliul de progres

Forma de prezentare: format electronic; prezentare PPT

Timp de pregătire: 13 săptămâni

Portofoliul de progres

Structura dosarului:

1. Antetul
2. Sarcinile/activitățile pentru studiul individual;
3. Sarcinile/activitățile pentru seminarii
4. Sarcinile/activitățile pentru laborator
5. Autoevaluarea prin jurnalul de reflecție (Ce am învățat: Ce pot să aplic; Ce vreau să învăț?)

Indicații de prezentare a dosarului: *Ca rezultat al studiului la disciplină:*

- Am învățat să:
- Am conștientizat că am nevoie să-mi dezvolt:
- ✓ cunoștințele referitoare la:
- ✓ capacitățile de a:
- ✓ calitățile personale pentru a:

Acordarea punctajului:

•calitatea portofoliului și a produsului realizat:	<i>Se acordă 0-5puncte pentru:</i> completitudine, corectitudine, adecvanță
--	--

●calitatea activității studentului, a procesului pe care l-a parcurs	<i>Se acordă 0-5puncte pentru:</i> adecvanță, critică, structurare, corectitudine, aplicabilitate, relevanță, originalitate, creativitate
--	--

Punctaj maximal

55 puncte

Nota \approx (Punctajul acumulat : Punctajul maximal) \times 10

BIBLIOGRAFIE:

1. Afanas, A., Managementul activităților educative la clasa de elevi: aspect teoretice și metodologice. Chișinău: IȘE Tip. Covaioli, 2015.
2. Berușcă, A., Ghid metodologic al sărbătorilor școlare. București: EDP, 2007.
3. Badea, E., Caracterizarea dinamică a copilului și adolescentului de la 3 la 18 ani. București: EDP, 1993.
4. Boza, M., Atitudinile sociale și schimbarea lor. Iași: Editura Polirom, 2010.
5. Bontaș, I., Pedagogie. Tratat, București: Editura BIC. ALL, 2001.
6. Cernea, M., Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în rev. Învățământul primar, nr. 1. București: Editura Discipol, 2000.
7. Crăciunescu, N., Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar, în rev. Învățământul primar, nr. 2, 3. București: Editura Discipol, 2000.
8. Cărășel, A., Lazăr, Gh., Psihopedagogia activităților extracurriculare, Craiova: Editura Arves, 2008.
9. Cerghit, I., Neacșu, I., Negreț-Dobridor, I., Pânișoară, I.O., Prelegeri pedagogice, Iași: Editura Polirom, 2001.
10. Chelcea, S., Prosocial-comportament, în Dicționar de psihologie socială, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1981.
11. Ciobanu, L., Managementul activităților extracurriculare. Ghid metodologic. Chișinău: IȘE Tip.Covaioli, 2015.
12. Codreanu, D., Costache, I., et.al., Activitatea extracurriculară, de la idee la realitate. Ghid complet cu idei moderne și instrumente de lucru pentru o activitate de success. București: Editura Raabe, 2009.
13. Cosmovici, A., Iacob, L. Psihologie școlară. Iași: Polirom, 1999.
14. Cristea, S., Rolul educației extracurriculare în formarea personalității copiilor, în Tribuna Învățământului, nr. 123, 25 noiembrie-1 decembrie, 2013.
15. Damșa, I., Drăgan, L., Iliescu, M., Dirigintele în sistemul muncii școlare, București: EDP, 1983.
16. Dragu, A., Cristea, S., Psihologie și pedagogie școlară. Constanța: Editura Ovidius University Press, 2003.
17. Dănilă I., Gherghina D., Simiciuc E., Șerban D., Popescu M., Activități extracurriculare și extrașcolare. Îndrumător metodic. Antologie de texte. Craiova: Editura Didactica Nova, 2009.
18. Duțu, M., Probleme ale educației ecologice. Cluj-Napoca: Gold Press, 2012.
19. Frumos, Fl., Didactica: fundamente și dezvoltări cognitive. Iași: Polirom, 2008.
20. Harwood, R., Vasta, R. Psihologia copilului. Iași: Polirom, 2010.
21. Ionescu, D. (coord.), Activități extrașcolare în ruralul românesc. Dezvoltarea de competențe cheie la copii și tineri / Fundația Soros. București: Editura Universitară, 2011.
22. Ionescu, D., Popescu, R., Activități extrașcolare în ruralul românesc. Dezvoltarea de competențe cheie la copii și tineri, București: Editura Universitară, 2012.
23. Granaci, L., Sărbători. Obiceiuri, tradiții. Activități extracurriculare. Ghid pentru cadrele didactice. Chișinău: Editura Epigraf, 2006.
24. Jinga, I., Educația și viața cotidiană. București: EDP, 2005.
25. Mazilu, V., Scenarii pentru activitatea educațională extrașcolară. Chișinău: Editura Labirint, 2005.
26. Negovan, V., Psihologia învățării – forme, strategii, stil. București: Editura Universitară, 2007.
27. Negreț-Dobridor, I., Teoria generală a curriculumului educațional, Iași: Editura Polirom, 2008.
28. Nicola, I., Tratat de pedagogie școlară. București: Editura Aramis, 2003.

29. Pănișoară, I., Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională. Iași: Editura Polirom, 2003.
30. Peretti, A., Educația în schimbare, Iași: Editura Spiru Haret, 1996.
31. Potolea, D., Manolecu, M., Teoria și practica evaluării educaționale, București: MEC, Proiectul pentru Învățământul Rural, 2005.
32. Răduț-Taciu, R., Bocoș, M., Chiș, O., Tratat de management educațional pentru învățământul primar și preșcolar. Pitești: Editura Paralela 45, 2015.
33. Saranciuc-Gordea, L., Teoria și metodologia activităților extracurriculare (suport de curs). Chișinău: UPS „I. Creangă”, 2012.
34. Săplăcan, M., Man, V., Spectacole artistice. București: Editura Pro Transilvania, 1998.
35. Ștefan, M., Educația extracurriculară. București: Editura Pro Humanitate, 2000.
36. Ștefan, M., Teoria situațiilor educative. București: Editura Aramis, 2007.
37. Șoitu, L., Cherciu, R., Strategii educaționale centrate pe elev. Buzău: Editura Alpha MDN, 2006.
38. Țărcovnicu, V., Pedagogie generală. Timișoara: Editura Făclia, 1975.
39. Țiru, C., Educația interculturală. Timișoara: Editura Universității de Vest, 2003.
40. Țiru, C., Pedagogia activităților extracurriculare. Suport de curs. Activitățile extrașcolare, Cluj-Napoca: Editura Fondul social European, 2007.
41. Ursu, V., Metodologia educației. Chișinău: Editura Pontos, 2010.
42. Văideanu, G., Tehnologia procesului educațional. Pedagogie. Ghid pentru profesori, vol. 2. Iași: Editura Universitatea „A.I. Cuza”, 1986.
43. Vlăsceanu, G. (coord.), Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu. Studiu de impact. București: Editura Polirom, 2002.
44. Белинская, Е. Социальная психология личности. Москва: Изд. Аспект Пресс, 2001.
45. Питюков, В., Ю., Основы педагогической технологии, Москва: Изд. Росийское Педагогическое Агенство, 1997.
46. Подлаский, И., П., Педагогика. Новый курс, Москва: Изд. Владос., 2002.
47. Степанова, Е., Н., Александрова, М. А., Обсуждаем проблемы воспитания, Москва: Т. Ц. Сфера, 2004.

WEBOGRAFIE

- Specificul și impactul activităților extracurriculare în procesul de devenire socială a școlarului mic, disponibil la:
<https://www.ziaruldeiasi.ro/stiri/impactul-activitatilor-extracurriculare-in-dezvoltarea-personalitatii-elevilor-din-invatomantul-primar--167901.html>
- Contribuția activităților extrașcolare la dezvoltarea personalității elevilor, disponibil la:
<http://ccdmures.ro/cmsmadesimple/uploads/file/rev8sp/invp/invp10.pdf>
- Impactul activităților extracurriculare asupra dezvoltării capacităților creatoare la copii cu cerințe educaționale speciale, disponibil la:
http://dSPACE.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/3786/1/Cotos_Impactul_ed_inluz.pdf
- Activități extracurriculare -forme și conținuturi, Marinela Munteanu, disponibil la:
https://www.academia.edu/4799496/Activitati_extracurriculare_-forme_si_continuturi
- Managementul activităților extrașcolare, Lilia Ciobanu, 2015, disponibil la:
http://ise.md/uploads/files/1460559060_3.-managementul-activitatilor-extrascolare.pdf
- Activitățile extrașcolare/ extracurriculare – oportunitate de contextualizare a învățării, disponibil la:
https://www.concursurilecomper.ro/rip/2018/ianuarie2018/33_Ifrim%20Nicoleta_Activitatile%20extrascolare.pdf
- Care este diferența dintre activitățile co-curriculare și extracurriculare?, disponibil la:
<http://vocea.md/care-este-diferenta-dintre-activitatile-co-curriculare-si-extracurriculare/>
- Pedagogia activităților extracurriculare. Suport de curs. Asist. Dr. Țiru Carmen Maria, disponibil la:
<https://ru.scribd.com/document/99839214/Disciplina-Optionala-1-A4-Pedagogia-activit%C4%83%C5%A3ilor-extracurriculare>
- Strategia dezvoltării activității educative școlare și extrașcolare

- Comportamentul prosocial, disponibil la:

<http://www.rasfoiesc.com/educatie/psihologie/Comportamentul-prosocial63.php>

ANEXE

Suport formativ-dezvoltativ cu referire la managementul AE prin demersuri de flexibilitate metodică

(E., H., Степанова, М. А Александрова (2004), L. Sinițaru (2005), M. Ionescu, V. Chiș (2001), I. Damșa (1983), A. Berușcă (2007)

Forme AE de masă	Particularități aplicative
Matineul	<p>Activitate organizată cu elevii claselor primare și preadolescenții cl. V-VI. El are ca obiective celebrarea anumitor evenimente, date comemorative, precum și dezvoltarea abilităților artistice ale elevilor. Matineele pot fi tematice și literare. Matineele tematice vor reflecta diverse teme și aspecte, iar cele literare sunt dedicate creației unui scriitor sau unei opere literare. Ambele tipuri de matinee cuprind: poezii, povestiri, ghicitori, proverbe etc. Ele sunt însoțite de cântece, dansuri, scenete etc. .</p> <p>Un rol deosebit în cadrul matineului îl au reprezentările teatralizate. Fragmentele literare ce se pun în scenă, urmează să fie selectate riguros de către profesor, ținând cont de particularitățile grupului școlar, de capacitățile individuale ale fiecărui elev. Aceștia pot fi atrași la alegerea rolurilor, la pregătirea scenariului, a costumelor, la pregătirea scenariului, a costumelor, decorului, fragmentelor muzicale, amenajarea sălii unde se va desfășura matineul etc. Toate aceste acțiuni vor urmări sporirea încrederii elevilor în forțele proprii, a siguranței în sine. La pregătirea costumelor și amenajarea sălii se pot încadra și părinții. În desfășurarea matineului se utilizează pe larg diverse mijloace didactice, tehnice și audiovizuale: imprimări audio, video, portrete, desene, cărți, obiecte .</p>
Serbările școlare	<p>Serbarea școlară a fost și este cadrul afirmării talentului, aptitudinilor artistice ale copiilor, dar și cadrul descoperirii acelor laturi ale personalității multor copii care, în mod obișnuit – la lecții sau alte tipuri de activități – rămân ascunse, latente, atât pentru părinți, cât și pentru profesori .</p> <p>Menită să aducă frumosul artistic în viața copiilor, serbarea școlară contribuie, prin multiplele sale valențe educative, la educarea elevilor, la dezvoltarea creativității, a spiritului de colaborare, la dezvoltarea sentimentului de apartenență la o echipă în care fiecare copil este pus în fața îndeplinirii unui rol, la dezvoltarea dragostei față de frumos, atât prin contactul cu opera de artă literară, muzicală, coregrafică, teatrală etc., cât și prin creații artistice, fie ele ca produse ale artelor, fie prin interpretarea artistică a acestora; antrenează în organizarea și desfășurarea ei toți copiii. Noutatea scenariului, cadrul desfășurării, costumele propuse sunt tot atâtea ocazii în care copiii colaborează cu profesorul, dezvoltându-și capacitățile creatoare, interpretative, devenind din simpli participanți la serbare, organizatori ai acesteia, ceea ce duce implicit la dezvoltarea unor trăsături pozitive de caracter, a unor calități morale, cum ar fi tenacitatea și perseverența în munca pentru perfecționarea rezultatelor, îndrăzneala și stăpânirea emoțiilor prin apariția în fața unui public și interpretarea rolului artistic, încrederea în sine prin depășirea timidității și autoconvingerea că se poate mai mult și mai bine, încrederea în ceilalți, spiritul de echipă etc.</p> <p>A. Berușcă menționează că o serbare școlară poate fi organizată sub diferite forme: un concert, un spectacol literar-muzical, o șezătoare, un spectacol de teatru, un spectacol folcloric etc. Oricare dintre aceste forme are nevoie de un scenariu sau un program. Conținutul tematic al unui scenariu impune o atență selectare a materialului literar și</p>

muzical, o organizare unitară a acestuia în vederea obținerii unui efect emoțional adecvat ocaziei.

Organizarea *serbărilor școlare* vizează câteva etape:

Etapă întâi presupune *alegerea temei* viitoarei serbări și determinarea obiectivului de bază. E bine ca la alegerea temei să fie implicați și elevii. În acest scop se organizează diverse convorbiri cu ei, pentru a trezi curiozitatea și a-i pregăti pentru evenimentul festiv. Implicarea elevilor în pregătirea serbării constă în faptul că fiecare dintre ei trebuie să fie responsabil de anumite acțiuni în timpul serbării.

Etapă a doua prevede *concretizarea funcțiilor* fiecărui elev, repartizarea poeziilor, rolurilor ce urmează a fi interpretate.

Etapă a treia include pregătirea recuzitei pentru serbare: confecționarea costumelor, împodobirea sălii, scrierea invitațiilor etc.

De obicei, serbările au un caracter de masă, în care fiecare elev trebuie să se simtă important. Rolul învățătorului este de a-i atrage în activitate și pe copiii timizi, dificili, retrași. Cooperarea între copii la pregătirea serbării previne situațiile de conflict, consolidează relațiile de prietenie dintre ei. În cadrul pregătirilor, învățătorul, pentru a-i încuraja, a-i stimula pe elevi, organizează competiții: pentru cea mai frumoasă declamare; pentru cea mai interesantă sugestie etc.

După ce se colectează cea mai mare parte din materiale, urmează *etapa a patra*, de întocmire a scenariului. Acesta reflectă cu lux de amănunte conținutul: poezii, cântece, scenete, victorine, precum și modalitățile de activizare a participanților – concursuri, jocuri, surprize. După ce este schițată linia de subiect, se prezintă consecutivitatea activităților din cadrul serbării și numele elevilor care le vor realiza.

Alegem mai întâi prezentatorii (elevi cu memoria dezvoltată, cu dicție bună, cu vocea plăcută și rezonantă), apoi interpreții rolurilor care necesită costumații specifice (elevi care pot să-și procure costume, care sunt potriviți rolurilor), elevii care vor dansa cu sau fără costume specifice (elevi cu deprinderi de mișcare ritmică, cu staturi apropiate), elevii interpreți ai rolurilor din scenete (elevi cu dicție bună, cu aptitudini artistice pentru teatru, comici etc.), soliștii cântecelor din program (elevi cu aptitudini muzicale interpretative, cu aptitudini instrumentale) și apoi repartizăm celelalte roluri de recitatori sau figuranți în diferite momente ale scenariului ținând seama de potențialul artistic al elevilor, de personalitatea lor în formare.

Momentele muzicale constituie etapa a cincia. O atenție deosebită trebuie să acordăm momentelor muzicale din serbare deoarece ele sunt acele numere din program care dau frumusețe unei serbări, care animă sufletele, atât ale copiilor, cât și pe cele ale spectatorilor, care dau un aer de sărbătoare serbării. De aceea, în scenariul unei serbări trebuie incluse cântece pentru cor, grupuri vocale și soliști, dar și piese instrumentale pentru miniorchestre sau chiar înregistrări instrumentale pentru dansuri.

Alegerea acestora nu este întâmplătoare. În funcție de deprinderile muzicale ale elevilor (melodice, ritmice, interpretative), de vârsta lor și de aptitudinile vocal-instrumentale ale unor elevi, alegem acele cântece pe care știm că le pot interpreta. Nu trebuie să ne propunem mai mult decât pot elevii, dar nici mai puțin. Este chiar necesar să probăm unele piese pentru a vedea cum sunt primite de copii, cât de accesibile sunt ele vârstei și calităților muzicale ale copiilor. Uneori, copiii ne surprind prin dorința de a se autodepăși atunci când le place ceea ce fac, când le place un anumit cântec.

Cântecele alese pentru programul serbării trebuie să fie: atractive, să se preteze la modalități de interpretare polifonică, să poată fi însoțite de mișcări ritmice, să fie adaptate la calitățile vocale ale copiilor, să se potrivească prin textul literar cu tema serbării etc.

Cîntecele unei serbări pot fi interpretate atît de cor, cît și de grupuri mai mici de copii sau de soliști cu acompaniament instrumental. Varietatea interpretării cîntecelor elimină monotonia din program, aduce în scenă atît talentul unor copii de a interpreta vocal sau instrumental, în cor sau ca soliști o piesă muzicală, cît și bucuria de a demonstra că poți fi bun artist chiar și atunci cînd ești un simplu copil pe o scenă oarecare.

Cîntecele accesibile corurilor de elevi sunt variate, atît din punct de vedere al tematicii, cît și al structurilor rîmtico – melodice: cîntece populare, cu conținut bogat și concis exprimat; melodii sugestive pentru zonele folclorice ale țării; cîntece despre copilărie, antrenante și pline de avînt; cîntece despre trecutul istoric al țării; cîntece de leagăn; cîntece vesele despre natură; cîntece despre oameni și activitățile lor; cîntece cu teme religioase, colinde.

Prin forța textului și a melodiei, cîntecele exercită o influență educativă profundă și variată: nuanțează afectivitatea, dezvoltă trăsături pozitive de caracter, îmbogățește cunoștințele elevilor despre domenii diverse etc.

Dăruindu-se cîntecului, interpretîndu-l artistic, elevii sunt nemijlocit potențialul emotiv al melodiei: mimica lor, inflexiunile vocii o mărturisesc.

Momentele muzicale ale unei serbări se inserează în program conform scenariului, avînd în vedere conținutul tematic al cîntecului care trebuie să fie în concordanță cu numărul anterior din program. Nu trebuie să prezentăm orice cîntec în orice moment al serbării. Ruptura liniei tematice a scenariului printr-un cîntec nepotrivit poate duce la nedumerire, la confuzii asupra ideii centrale a scenariului. „Cîntecul potrivit, la locul și timpul potrivit” s-ar putea spune, parafrazînd cunoscuta zicală.

Formațiile instrumentale de elevi pot susține recitaluri în timpul serbării sau la sfîrșitul ei. Este foarte important pentru copiii instrumentiști să-și dovedească abilitățile instrumentale pe scenă, în fața părinților și a celor care au investit încredere în capacitățile lor de a cînta la un instrument muzical, oricît de simplu ar fi acela.

Cei care folosesc instrumente muzicale își vor da seama de importanța pe care o are acompaniamentul în derularea unor activități muzicale. Vor ști să aprecieze valoarea lor estetică într-o interpretare, fie ca acompaniament al cîntării vocale, fie ca ansamblu instrumental,

Repetițiile încep după ce fiecare elev a primit rolul care i-a fost atribuit. Se începe prin a citi rolurile punînd accent pe o dicție clară, corectă, chiar exagerată și cu voce tare pentru ca astfel elevii vor învăța atît modul de interpretare aversurilor sau rolurilor din scenete cît și ordinea intrării în program.

Separat se va lucra cu formațiile corale, cu soliștii sau cu formațiile de dansuri.

Repetițiile corului încep prin învățarea și interpretarea cîntecelor noi și, apoi, cu repetarea celor deja știute din activitățile anterioare sau din lecțiile de educație muzicală. După ce elevii cunosc foarte bine liniile melodice ale cîntecelor se poate trece la modalități de interpretare cît mai atractive, modalități de interpretare polifonică, ceea ce aduce un plus de farmec melodiilor și care sunt deosebit de atractive pentru elevi, dar și pentru spectatori.

După ce fiecare elev știe bine ce trebuie să spună sau să facă în program, se trece la repetițiile pe scenă sau în localul destinat desfășurării serbării. Elevii trebuie familiarizați cu spațiul scenei și al sălii de spectacol pentru ca, în timpul serbării, nimic să nu le distragă atenția.

Fiecare repetiție trebuie să se axeze pe detalii, pe mișcare scenică, pe poziția fiecărui elev pe scenă în timpul sau în afara rolului. Nu trebuie să ne fie indiferent cum stau elevii în fața microfonului, cum se deplasează la locul sau de la locul în care au avut de spus ceva, nu trebuie să neglijăm aspectul general al copiilor pe scenă sau în clipele de

repaus (corul, de exemplu, în timpul pauzelor dintre cîntece, fiind prezent pe scenă, trebuie să păstreze aceeași atitudine de interpreți, chiar dacă sunt așezați pe scări, bănci etc.). Este important ca cel care conduce serbarea să fie atent la toate detaliile pentru a nu avea surprize în timpul spectacolului.

Trebuie să familiarizăm copiii cu starea de detașare de tot ceea ce se află în jurul lor atunci cînd interpretează un rol. Din practică știu că elevii, atunci cînd sunt pe scenă, comunică prin gesturi cu părinții din sală, uită pentru ce anume se află acolo și adoptă atitudini specifice vârstei: neatenția, jocul chiar și cu șireturile de la pantofi, dialogul cu colegul de alături etc. Toate acestea pot conduce la eșecul unei serbări, la lipsa de profesionalism din partea organizatorului și, mai mult, la crearea unor false atitudini estetice, artistice, a unor greșite percepții despre lumea spectacolului artistic.

Atitudinea artistică. Este deosebit de important să formăm la elevi acea atitudine artistică menită să conducă la formarea unor gusturi estetice cu privire la artă și reprezentarea pe scenă.

Atitudinea artistică începe cu implicarea în scenariul serbării (acceptul unui rol, repetarea lui și corectarea greșelilor cu convingere, colaborarea cu îndrumătorii etc.), se continuă cu poziția și prestația pe scenă, terminîndu-se cu aspectul estetic exterior al fiecărui elev. Costumația sau simpla vestimentație a elevilor trebuie să fie de bun gust, adecvată conținutului serbării, o ținută de scenă pe care nu trebuie să o piardă din vedere niciun organizator.

Ținuta induce comportamentul. De aceea nu trebuie să uităm acest aspect atunci cînd pregătim o serbare. Chiar dacă nu toți elevii sunt din familii cu situații materiale bune, toți trebuie să fie curați, aranjați, încălțați cu pantofi (atenție la încălțăminte: unii părinți nu știu că la un costum de haine nu trebuie să porți încălțăminte sport!).

Atitudinea estetic-artistică a elevilor se formează prin aceste spectacole, astfel ei învață să aprecieze spectacole la care sunt simpli spectatori, formîndu-și gustul estetic prin arta scenei: muzică, poezie, teatru, dans.

Cadrul desfășurării serbării. Orice serbare școlară trebuie să se desfășoare pe o scenă, într-o sală de spectacol. În acest caz, sala și scena trebuie decorate conform genericului serbării, ocaziei respective (decorațiuni specifice Crăciunului: litere, desene, caiete pentru serbarea abecedarului; baloane, flori, desene pentru serbarea zilei copilului etc.). Scena este spațiul desfășurării serbării, este acel spațiu pe care copiii îl folosesc pe parcursul programului pentru interpretarea rolurilor. Acest spațiu trebuie foarte bine delimitat și cunoscut de elevi, însemnat cu semne distincte pentru formațiile de dans, decorat și aranjat conform scenetelor din program.

Sala de spectacol și scena trebuie prevăzute cu instalații de amplificare pentru sunet. Reușita unui spectacol stă și în sunet. Dacă sala nu este prevăzută cu stații de amplificare, organizatorul este nevoit să împrumute acest echipament. Vocile elevilor nu pot acoperi nici jumătate de sală. Astfel părinții nu vor putea audia nimic din ceea ce li s-a pregătit.

De asemenea, este nevoie de instrumente muzicale pentru acompaniament. Aranjarea lor pe scenă sau lângă scenă este importantă deoarece ele trebuie să fie auzite de elevi de pe scenă, dar și de spectatori.

Dacă nu dispunem de o sală de spectacol, serbarea poate avea loc într-o sală de clasă, pe un culoar mai larg, în sala de sport sau în curtea școlii (în anotimpuri calde). Indiferent de spațiul în care se desfășoară, preocuparea pentru amenajarea spațiului de scenă și pentru sonoritate este deosebit de importantă.

Fiecare spectator trebuie să vadă și să audă ceea ce copiii lor au de spus pe scenă. Chiar dacă părinții se mulțumesc doar să-i vadă acolo sus, pe scenă, este de datoria noastră să

	<p>le demonstrăm că elevii pot realiza și mai mult, că pot deveni, pentru una-două ore artiști adevărați, indiferent de performanțele artistice ale fiecăruia.</p>
Șezătorile.	<p>Ele sunt reuniuni cu caracter culturale-educativ, la care pot participa atât elevii, cât și adulții: părinți, bunici. În cadrul lor se interpretează cântece, se recită poezii, se prezintă povestiri, snoave, se interpretează dansuri etc.</p> <p>Există mai multe <i>tipuri</i> de șezători. Un interes deosebit prezintă <i>șezătorile tradiționale</i>, desfășurate cu prilejul unei sărbători creștine și populare: Paștele, Crăciunul, Sf. Andrei, Sf. Vasile, Dragobete, Florii etc. În ultimii ani în instituțiile de învățământ sunt organizate <i>șezători cu caracter festiv</i>. Ele sunt dedicate unor sărbători laice sau evenimentelor comemorative, precum: 8 martie – Ziua internațională a Femeii, Ziua profesorului, 1 iunie – Ziua Internațională a copilului. Unele șezători se organizează cu prilejul zilelor de naștere a elevilor, sosirea unor oaspeți etc.</p> <p>Dirijarea cu iscusință a șezătorilor sporește valoarea formativ-educativă a acestora, cu atât mai mult cu cât:</p> <ul style="list-style-type: none"> » șezătorile dedicate unor evenimente din viața poporului sau a elevilor pot trezi sentimente patriotice profunde; » șezătorile dedicate unui anotimp (de exemplu, șezătoarea La cules roadă, Secerișul etc.) constituie un prilej de evocare a frumuseților naturii, a bogăției roadelor etc.; » dau posibilitatea verificării și consolidării materialului însușit anterior (cântece, poezii, dansuri); » îi obișnuiesc pe elevi să apară în public recitând, dansând, cântând și în felul acesta să-și învingă timiditatea; » au o puternică influență asupra colectivului de elevi, consolidând relațiile de prietenie, de ajutorare reciprocă etc. <p>Șezătorile pot fi organizate în sala de clasă cu/sau fără amenajări deosebite sau costumație, cum ar fi în cazul serbărilor.</p> <p>În funcție de scopul urmărit și de modul de organizare, s-au conturat următoarele tipuri de șezători:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) șezători curente – de cele mai multe ori organizate fără repetiții prealabile, având un caracter spontan. Elevii participă liber, își aleg singuri ceea ce doresc să facă; să recite, să cânte, să povestească etc., programul constituindu-se pe loc; b) șezători cu caracter festiv: ele se axează pe o temă anumită, de exemplu: Ziua Internațională a Femeii, Ziua Internațională a Copilului sau se organizează cu prilejul unor evenimente din viața copiilor (sosirea unor oaspeți, omagiere copiilor care își aniversează ziua de naștere etc.). <p>Din punctul de vedere al modului de organizare, șezătorile se pot desfășura: cu elevi dintr-o singură clasă; cu elevi din clase paralele; cu elevi și invitați (părinți, scriitori etc.).</p> <p>Principalele aspecte de ordin metodic, de care trebuie să țină seama învățătorul, sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> *alegerea programului unei șezători, stabilirea ordinii de desfășurare și alegerea elevilor care vor susține programul. În acest sens se va lua în calcul caracterul șezătorii: dacă sunt șezători curente, programul se realizează în funcție de preferințele elevilor; dacă șezătorile au caracter festiv, programul se va alcătui în baza unui criteriu tematic. <p>Cerințele față de alcătuirea programului vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> *asigurarea unei înalte calități educative; *cunoașterea de către elevi a materialului ce urmează a fi utilizat în cadrul activității instructiv-educative desfășurate anterior. De obicei, nu se organizează repetiții speciale pentru a nu obosi elevii; excepție fac șezătorile festive unde se pot organiza repetiții cu grupuri restrânse de elevi.

	<p>*Asigurarea condițiilor corespunzătoare desfășurării șezătorilor depinde de caracterul șezătorii și de numărul participanților. Învățătorul va antrena elevii în amenajarea sălii de clasă sau a sălii de festivități unde se va desfășura șezătoarea; acolo unde condițiile permit, poate fi folosită o altă sală.</p> <p>Învățătorul va pregăti materialul necesar și numai după aceea va permite accesul elevilor în sală.</p> <p>Se pot utiliza diverse modalități de prezentare a programului: de către învățător; de către un elev dinaintea alș; de fiecare elev care își execută numărul de program; fără prezentare.</p> <p>*Alternarea numerelor din program este un aspect important, de care trebuie să țină seama învățătorul, în scopul menținerii interesului elevilor și al asigurării unei atmosfere adecvate întregii activități. Astfel, după una-două poezii, vor urma cîntece, ghicitori, dansuri, iar la sfîrșit, un spectacol de teatru de păpuși etc. Este bine ca numerele executate individual să se îmbine cu cele executate de grupuri mici sau de întreaga clasă.</p> <p>Principalele preocupări ale învățătorului în timpul desfășurării unei șezători sunt: animarea elevilor, menținerea atmosferei de destindere, realizarea satisfacției pentru toți elevii (atît interpreți, cît și spectatori).</p> <p>Învățătorul animează sarcinile regizorului, ale interpretului și ale spectatorului. Pe măsură ce elevii dobîndesc o anumită experiență, sarcinile își ută accentul de pe un aspect pe altul. Regia șezătorilor ține de competența învățătorului, iar participarea acestuia poate fi directă sau indirectă (poate interpreta un număr surpriză, de obicei, la încheierea șezătorii).</p>
<p>Victorina.</p>	<p>Denumirea acestei activități este de origine latină și înseamnă <i>biruință, triumf, victorie</i>. Victorina pentru elevi este o competiție, o luptă cinstită între echipe, clase etc. Ea se constituie din întrebări bine formulate, concise și clare. Victorinele pot fi organizate ca activitate independentă în cadrul unor concursuri-victorină sau în cadrul altor activități educative, cum ar fi: serbări, matinee, șezători, excursii, cercuri, conferințe ec. În funcție de conținut, victorinele sunt <i>mixte</i> sau <i>tematice</i>. Cele mixte cuprind întrebări referitoare la diverse aspecte din literatură, muzică, știință etc. Victorinele <i>tematice</i> sunt consacrate vieții și activități literare, culturale, științifice a unei personalități.</p> <p>Pentru pregătirea victorinei se formează din timp comitetul organizatoric compus din 4-5 elevi, care stabilește obiectivele și tematică victorinei; alcătuiește întrebările și distribuie punctajul după gradul de complexitate al victorinei, pentru orice răspuns corect. Întrebările se păstrează în taină pînă la începutul competiției. Comitetul organizatoric numește unul sau doi prezentatori, care vor anunța întrebările; alege juriul, care va aprecia răspunsurile și va totaliza punctajul; asigură dotarea cu materiale a victorinei (cărți, ilustrate, fișe, hîrtie, creioane, diafilme etc.); anunță tematica, timpul și locul unde se va desfășura victorina. Pentru a intriga elevii, în anunț este dat subiectul și 2-3 întrebări mai dificile. În unele cazuri poate fi indicată bibliografia. În timpul victorinei juriul și prezentatorii stau în fața sălii. Se anunță începerea victorinei, se dau îndrumările necesare și se prezintă membrii juriului. Prezentatorii citesc pe rînd întrebările, indicînd, concomitent, timpul oferit pentru răspuns. Se acordă maximul de puncte elevului care a dat primul răspuns complet. Sunt notate cu puncte și răspunsurile parțiale.</p> <p>Pentru înviorarea victorinei se utilizează și alt probe în afară de întrebări, păstrîndu-se în același timp elementul competitiv. De exemplu: ilustrarea cît mai rapidă și mai reușită a unui fragment dintr-un text literar; recunoașterea personajelor din opere literare.</p>

	<p>Toți doritorii au dreptul să participe la victorină. Timpul oferit pentru răspunsurile la întrebări este reglementat în funcție de gradul de dificultate al întrebărilor. Juriul stabilește scara de evaluare, de exemplu, de la 1 la 10 puncte. Câștigă persoana sau echipa care acumulat punctajul maxim. Învățătorul are voie să se implice în cazul când membrii juriului apreciază subiectiv elevii.</p>
Excursiile	<p>Aceste activități se organizează în funcție de conținutul lecțiilor. Pentru ca orice excursie să reușească, e necesar de elaborat un plan de lucru care să cuprindă:</p> <p>A. 1. Obiectivele excursiei. 2. Pregătirea excursiei (organizatorică și de studiu).</p> <p>B. 1. Drumul pînă la obiectivul excursiei: a. Locul și momentul plecării. b. Starea sufletească la plecare. c. Mijloace de deplasare. d. Momente de reținut de pe parcurs. e. Sosirea și primele impresii.</p> <p>2. Vizitarea obiectivului excursiei: a. Descrierea obiectivului. b. Problemele literare în discuție, pe care le-a suscitată vizitarea obiectivului. c. Considerații asupra importanței datelor căpătate în timpul excursiei, pentru adîncirea unor probleme literare – vizate prin excursie. d. Oameni, locuri și întâmplări de neuitat.</p> <p>3. Întoarcerea.</p> <p>C. 1. Bilanțul cunoștințelor și al impresiilor. 2. Măsuri pentru valorificarea lor</p>
Vizionarea în grup a unor spectacole de teatru	<p>Vizionarea trebuie pregătită, copiilor trebuie să li se explice despre ce va fi vorba în spectacolul la care vor participa, ca să înțeleagă bine totul. Ei vor fi îndrumați și cum să se comporte la teatru. După spectacol, vor avea loc discuții asupra conținutului spectacolului, asupra jocului actorilor, se vor da explicații suplimentare, se va pune în evidență valoarea artistică a spectacolului.</p>
Vizite	<p>- la locuri istorice și la monumente istorice, la case memoriale, la muzee, la cămine de bătrâni, ale căror amintiri ar putea avea o valoare educativă. De asemenea, vizitarea unor întreprinderi (ateliere, ferme, magazine) și instituții (primărie, poștă, gară, bancă), mai ales a celor importante pentru deșteptarea unor interese profesionale.</p>
Întâlniri	<p>- în școală sau în afara ei, cu oameni de știință și cultură din localitate, cu medici, ingineri și tehnicieni prețuiți pentru calitatea muncii lor, cu fermieri, cu mesetugari pricepuți, cu patroni ai unor magazine moderne, cu tineri sportivi de performanță etc. Participarea la acțiuni de muncă/ecologizare în folosul școlii, al comunității locale sau al unor persoane aflate la nevoie (oameni care au suferit de pe urma inundațiilor, a unui incendiu sau a unui cutremur, oameni bolnavi și săraci care nu au pe nimeni să-i ajute etc.).</p> <p>Copiii pot lua parte la sădirea pomilor, la amenajarea unui teren sportiv, la înfrumusețarea unei grădini publice.</p>
<p>Audierea unor concerte la nivel accesibil elevilor Ca și în cazul spectacolelor teatrale, este necesară o pregătire, apoi o valorificare sub aspectul educației estetice.</p> <p>Plimbări în parcuri, grădini zoologice, botanice și alte zone verzi ale comunității.</p>	

MAGIA LITEREI „E” Antetul

Data realizării _____

Locul desfășurării: sala de clasă

Autorul/autorii proiectului/scenariului: _____

Mesajul activității: protejarea resurselor naturale de producere a energiei și cunoașterea pericolului adus de acestea la exploarea negândită alor

Genericul – o scenetă ecologică pentru Ziua Pământului despre energie și ecologie

Grupul-țintă: clasa de elvi

Obiectivele activității:

- să identifice valorile de participare și responsabilitate a omului în raport cu exploatarea resurselor de producere a energiei
- să descrie resursele posibile de producere a energiei pe Pământ;
- să exemplifice aspectele de valorificare a resurselor de energie,
- să facă legătură între modul de exploatare a resurselor de producere a energiei și a pericolului adus de acestea la abuzare

Tipul activității: scenetă

Eșalonarea în timp (timp necesar pentru pregătire/repetiții, timp necesar pentru realizare): 3-4 ore

Materiale-suport: pentru fiecare erou imagine corespunzătoare atârnată pe un ecuson prins în piept

Echipa de realizare (rolurile): Povestitorul, Prințesa Energia, Ecologia, Pământul, Omul, Petrolul, Cărbunele, Gazul Natural, Vântul, Valurile și Mările, Biogazul, Gheizerul, Atomul, Soarele, Celula fotoelectrică, instalația.

Colaboratori din exteriorul echipei: _____

Motivarea intenției de inițiere a activității artistice: a da posibilitate elevilor de înțelegere despre necesitatea și posibilitatea omului de a folosi rațional resursele de producere a energiei

Demersul activității

Povestitorul: E – este o literă magică. Este litera de început de la cuvintele: Ecologie și Energie. Sunt cuvintele cele mai apropiate de existența omului și de misterul vieții pe pământ.

Prințesa Energia: Eu sunt puterea ta. Îți dau forța să te miști, să mănânci, să înveți și să înțelegi. Mă aflu peste tot ca un zmeu tăcut.

Ecologia: Eu îți arăt legătura nevăzută dintre tine - omule – și plante, celelalte animale, apă, aer, sol și soare.

Energia și Ecologia: Da, noi, mână în mână, avem grijă ca nimeni să nu sufere.

Pământul: Eu am apărut cu miliarde de ani în urmă, împreună cu surorile mele adunate în jurul soarelui.

Apa: Mult mai târziu am apărut și eu; eu am găzduit și primele organisme vii.

Pământul: După mulți ani de evoluție a viețuitoarelor eu am devenit casa tuturor plantelor, animalelor și a ta, OMULE.

Ecologia: Și toate – plante, animale și oameni trăiți într-un echilibru numit ca pe mine – ecologie. Datoria ta, omule, este de a proteja mediul înconjurător.

Povestitorul: Odată, prințesa Energia a dat un bal, unde a invitat o sumedenie de surse de energie, toate supuse marelui împărat Pământul. Sala de bal a fost împodobită în culori vii, iar masa încărcată cu multe bogății. Iată-i pe invitați:

Aprodul 1: Măria sa Petrolul cu bunii săi prieteni – Cărbunele și Gazul Natural.

Aprodul 2: Înălțimea sa Vântul.

Aprodul 3: Înălțimea sa Apa.

Aprodul 4: Prințesele Valurile și Mările.

Aprodul 5: Prinții Biogazul și Gheizerul.

Aprodul 6: Înălțimea sa Atomul.

Aprodul 7: Măritul Soare.

Energia: Pofțiți, vă rog, luați loc! Surpriză mare: astăzi avem onoarea să primim un oaspete de seamă. Fiecare să-și arate iscusința pentru a-l vrăji!

Aprodul 1: Omul!

Povestitorul: Și fiecare invitat începu să vorbească cu iscusință în fața *omului*...

Soarele: Pământul este unul din cei doi fii ai mei. Prietena lui este viața, de aceea i-am dăruit cele mai alese bunuri ale mele.

Lumina și Căldură: Noi i-am crescut plantele și animalele!

Apa: Iar eu i-am dat ploii cu care să potolească setea viețuitoarelor!

Soarele: Apoi l-am ajutat să-și procure hrana din belșugul pământului. Am fost părtaș și la descoperirile sale.

Omul: Eu ți-am dat chip de zeu și te-am numit când RA, când Apollo și chiar Suria, îmi amintesc bine!

Soarele: Și eu te-am răsplătit cu cel mai prețios dar al meu – ENERGIA.

Apa: Și pe mine mă încălzești mărite soare, mîngîindu-mă cu razele tale, eu produc electricitate.

Celula Fotoelectrică: Eu îți captez căldura luminii și o trimit planetei.

Instalația: Eu croiesc drum apei ca să poată fi mangaiată de razele tale, mărite zeu.

Pământul: Vă mulțumesc, fără ajutorul vostru eu nu aș dispune de energie ieftină și curată.

Soarele: Tot eu, *omule* pun în mișcare mașinile, avioanele, ajutat de instalație fără să fac rău pământului. Eu nu poluez de loc.

Vîntul: Eu sunt eol, trăiesc în insulele eoliene. Sunt unul din fiii pământului. Alerg ca un nebun pe tot pământul, suflu ușor ca o briză, mă înfurii, aduc furtuni, plimb turmele de ori și ud pământul pentru a rodi, duc în cele patru zări semințele plantelor, răcoresc aerul. Puterea mea produce energie și electricitate. Nu produc poluare, deși uneori mă mai și joc!

Apa: Eu sunt sora pământului. Regatul meu este mare. Însăși viața s-a născut în apă. Sunt peste tot: în corpul animalelor, în trunchiul plantelor, în pământ și în aer. Sunt ploaie, ceață și chiar gheață. Sunt dulci dar și sărată, limpede dar și neagră.

Omul: Știu. Și noi te folosim la multe!

Apa: Da! Vapoarele îmi brăzdează valurile. Culturile le irig, moara de apă o învîrt, produc curent electric în centralele hidraulice. Mă mîndresc că sunt o sursă de energie ieftină și că nu poluez în jurul meu. Și acum fiicele mele Valurile și Mareele.

Valurile: Și noi producem energie ajutate de instalații speciale ce plutesc pe apă.

Mările: Iar noi, electricitate, ajutate de copiii noștri fluxul și refluxul (doi copii).

Povestitorul: Prințesa își îndeamnă oaspeții să guste din bunătățile de pe masă. După ce lichidele din pocale le unseră gaturile își îndreptară cu toții privirile către următorul invitat.

Energia: Are cuvîntul prințul Biogaz.

Biogazul: Eu sunt unul din frații mai mici ai surselor de energie. Nu sunt puternic, dar sunt ieftin și folositor. Am ca părinți frunzele și plantele (mai mulți copii) moarte. Ele se descompun și eliberează un gaz. Acesta sunt eu biogazul. Folosirea mea nu poluează de loc mediului.

Gheizerul: Sunt frate cu biogazul și sursele de energie și rudă bună cu apa. Puterea mea vine de la căldura interioară a pământului. Sunt furios, de aceea țîșnesc ca o fantană arteziană. Mă las ușor prins

în conducte. Aduc puțină poluare, dar nu distrug nimic în jurul meu.

Aprodul Cavalerii Negri – Petrolul, Gazul Natural și Cărbunele: Noi suntem frați.

Petrolul: Toți ne-am născut sub pământ amestecat din copaci și plante –moarte.

Cărbunele: Da. Ele au putrezit sute și mii de ani în pământ până ne-au dat naștere nouă.

Gazul Natural: Are perfectă dreptate! Toți suntem o sursă sigură de energie atunci când ardem.

Petrolul: Eu pot deveni benzină, motorină și încă multe altele!

Cărbunele: Eu încălzesc apa în termocentrale și produc căldură dar și curent electric!

Gazul Natural: Și eu sunt folositor în casele oamenilor, la aragazuri: gătesc bine și repede, iar în nopțile lungi de iarnă dau căldură locuinței!

Petrolul, Gazul Natural și Cărbunele: Suntem supărați, că deși folositori, facem și mult rău. Suntem o sursă importantă de poluare a pământului și omului, apei și aerului.

Soarele, Apa, Vântul, Valurile, Mările și Biogazul: Sunteți dușmanii mediului înconjurător.

Atomul: Am și eu un cuvânt de spus. Sunt materia oricărui corp din univers. Sunt de când timpul, dar mereu tânăr, nu dispar niciodată. Sunt cărămida universului. Voi toți aveți miliarde de atomi. Forța mea este nebănuită, deși sunt mic și invizibil.

Petrolul, Gazul Natural și Cărbunele: Și tu ești distrugător, fabrici bomba atomică, care distruge totul într-o clipă.

Prințesa Energia: Dragul meu prieten (om). Eu și invitații mei ți-am arătat avantajele și pericolele ce le aduc sursele de energie. Suntem siguri că ai reținut totul și vei alege numai binele de acum. *Acum ia aminte* – Nu uita că sursele de Energie au efect direct asupra vieții tale și a mediului înconjurător. *Reține* – NU POLUEAZĂ – Soarele, vântul, apa, valurile și mările, biogazul și gheizerul. RĂU FAC – Petrolul, cărbunele, gazele naturale și atomul.

Soare, Vânt și Apă: Noi ne iubim împăratul și nu vom dispărea niciodată. Folosește-ne cu încredere căci noi apărăm Viața pe Planeta Albastră.

Petrolul, Gazul Natural, și Cărbunele: Ha, Ha! Și de noi ai mare nevoie. Deși periculoase, suntem jucăria cu care tu ai îndrăznit să te joci pentru că nu ai încotro! Ha, ha.

Soare, Vânt și Apă: ATENȚIE!!!!!! Un accident nuclear distruge viața pe PĂMÎNT!

Energia: Fii modern dar prudent. Consumul mic de energie înseamnă puțină poluare și multă sănătate.

Serbarea școlară Povestea lui Moș Crăciun

Antetul

Data realizării: decembrie

Locul desfășurării: sala de festivități

Autorul/autorii proiectului/scenariului:

Mesajul activității: Iubirea înseamnă a manifesta virtuți precum Credința, Compasiunea, Smerenia, Pacea, Bunătatea, Înțelepciunea, Voința, Răbdarea, Curajul, Puterea, Cunoașterea și cu toare acestea pe însuși Dumnezeu!

Genericul: Povestea lui Moș Crăciun

Grupul-țintă: clasa de elevi

Competențe transdisciplinare: formarea și cultivarea virtuților moral-spirituale și consolidarea capacităților de comportament moral-spiritual.

Obiectivele activității:

- să identifice virtuțile și viciile prin prisma rolurilor interpretate;
- să estimeze caracteristicile virtuților și viciilor prin propria autocharacterizare a rolului jucat;
- să facă legătură între bunătate ca manifestare de iubire și relațiile de bine cu lumea înconjurătoare prin exemplul eroilor jucați.

Tipul activității (șezătoare, concurs, **spectacol muzical**-coregrafic, concert etc.)

Eșalonarea în timp (timp necesar pentru pregătire/repetiții, timp necesar pentru realizare) 2-3 săptămâni/ 1 oră

Materiale-suport: pentru fiecare erou imagine din costume-măști corespunzătoare; recuzite scenice: scaun, sac, jucării, coroană, straie de Moș Crăciun.

Echipa de realizare (rolurile): povestitorul, lăcomie, trufie, lene, bunătate, Moș Crăciun, spiridușii;

Colaboratori din exteriorul echipei _____

Motivarea intenției de inițiere a activității artistice: a da posibilitate elevilor să-și consolideze capacitățile de comportament moral-spiritual prin rolurile interpretate.

Desfășurarea propriuzisă a activității

Povestitorul: În ținuturile de la miazănoapte, demult, trăia un priț mândru și bogat, care avea patru feciori: Lăcomie îl chemă pe cel mare, pe al doilea Trufie, pe al treilea îl chemă Lene și pe cel mai mic dintre ei, Bunătate.

(Personajele intră în scenă în ordinea prezentării, apoi se autocharacterizează)

Lăcomie: Eu sunt lacom la mâncare încă din pruncie!

Trufie: Eu am o privire mândră, semeață și sfidătoare încă de la naștere!

Lene: Eu sunt atât de leneș că nici laptele de la sânul mamei nu am fost vrednic să-l sug!

Bunătațe: Eu am o duioșie în priviri și o figură senină, încât prințul nu a stat pe gânduri când mi-a ales numele.

Povestitorul: Anii au trecut pe nesimțite și mama copiilor a murit. Îndurerat și îmbătânit, prințul, îi chemă la el pe cei patru feciori și le zise: *(Intră în scenă prințul)*

Prințul: Feții mei, moartea mamei voastre m-a îndurerat peste măsură. Sunt slăbit și bătrân și înainte să închid ochii trebuie să-mi impart averea. Vreau ca cel mai vrednic dintre voi să moștenească totul. Așa că plecați și întoaceți-vă peste un an să-mi spuneți ce faptă de seamă ați săvârșit, care să merite averea mea .

Lăcomie: Am plecat.

Trufie: Și eu mă grăbesc la drum.

Lene: Aici, acasă, e bine: pun-te masă, scoal-te masă. N-am trebuință să mân pe drumuri necunoscute și să mă obosesc. N-am nevoie de avere; numai lucru de-a gata. S-o găsi și pentru mine un blid cu mancare!

(Prințul oftează și îl lasă în pace, iar Lene se așează pe un scaun și se întinde)

Bunătațe: Nici eu nu aș porni tăicuță de acasă, că unde este mai bine ca aici ! Dar voința ta este poruncă pentru mine !...*(iese și Bunătațe și intră povestitorul)*

Povestitorul: Trecu anul repede ca clipele în zbor și iată că flăcăii se întorc să dea socoteală prințului de faptele lor.

Lăcomie: Dragă tăicuță, pretutindeni pe unde am trecut am căutat să smulg oamenilor cât mai mult, ca să-ți rotunjesc averea, că și așa va fi toată a mea. Dar ce crezi, oamenii m-au gonit și m-au huiduit. M-am întors deci cu mana goală! *(zise Lăcomie arătând mâinile goale prințului)*

Prințul: Să știi Lăcomie, că ai făcut rău cerând fără să dai nimic în schimb. De aceea socotesc că nu ești vrednic de averea mea!

Trufie *(zambind):* Am trecut pretutindeni fără să privesc în jos sau în ochii oamenilor și m-am socotit mai presus de ei. I-am umilit și i-am sfidat, ca un adevărat rege. Merit deci moștenirea ta!

Prințul *(cu durere în glas):* Nicidecum. Pe oameni trebuie să-i respecti și să-i iubești, socotindu-te egalul lor. Nici tu nu meriți averea mea!

Lenea *(moțăia pe scaun, se intinse):* Atunci, tăicuță, dă-mi mie averea ta. Eu nu m-am lăcomit și nici trufaș n-am fost cu nimeni. Nu m-am mișcat de la locul meu!

Prințul: Să știi, Lene, că nimic nu vine de-a gata, ci totul se câștigă prin muncă!

Bunătațe: Tăicuță dragă, eu, cum ți-am spus, n-am nevoie de nicio avere și nici nu o merit. Fapta mea este cu totul neînsemnată!

Prințul: S-o auzim!

Bunătațe: Păi când am plecat de aici, am ajuns la casa unui moșneag, care făurea jucării. Am intrat în slujba lui și am învățat să fac jucării. La plecare mi-a dăruit un sac cu jucării, ca să-l aduc să mă poți crede. Pe drum, însă am întâlnit mulți copii și le-am dăruit lor jucăriile. Bucuria din ochii lor m-a răsplătit într-atât că nu mai am nevoie de nici o avere!

Prințul: Tu ești fiul meu cel vrednic, Bunătațe. Ai dovedit că nu ești lacom, nici trufaș și că îți place să muncești. Meseria e brățara de aur! Te-ai dovedit bun și milostiv. Tu meriți toată averea mea!

(feciorii îngenunchează, prințul își dă jos coroana și o așează pe capul fiului mai mic, Bunătațe, apoi iese)

Povestitorul: Curând prințul se stinse. Bunătațe îi chemă pe frații săi și le zise:

Bunătațe: Acum după ce l-am coborât pe tăicuța în groapă ce vom face?

Lăcomie: Tu hotărăști, ești moștenitorul averii!

Bunătațe: Vom împărți averea în 4 părți egale, așa cum se cuvine. Și vom stăpâni toți asupra acestui ținut.

(Lăcomie și Trufie se retrag puțin și șușotesec ceva împreună cu Lene apoi se întorc rostind aspru)

Lăcomie: Am hotărât!

Trufie: Pleacă! Noi vom stăpâni averea! Avem trei părți și tu doar una!

Bunătate: Să stăpâniți sănătoși! Eu plec și vă las cu bine!

Povestitorul: Bunătate părăsi castelul și se îndreptă spre casa bătrânului făuritor de jucării.

(cei trei rămân râzând în gura mare și arătând cu degetul spre Bunătate care pleca, apoi ies cu hohote de râs și intră în scenă moșneagul cu un sac de jucării)

Lenea: Tare greu mă mai descurc și mare nevoie am de un ajutor. Pe unde o fi Bunătate?

Bunătate: Dacă mă primești, sunt aici să te ajut în continuare!

Moșul: Mare bucurie-mi faci, fiule *(se îmbrățișează)*. Văd că ți-ai pus hainele de lucru. Dă-i bătaie! Avem atâtea de făcut! *(aranjează în sac jucării și pachete)*. Eu sunt bătrân și slăbit, las în mainile tale sarcina de a bucura sufletele copiilor cu aceste minunate jucării.

Bunătate: Cum mă voi descurca?

Moșul: Sania mea fermecată și renii îți vor fi sprijin în călătorie, iar spiridușii *(face un semn cu mâna și spiridușii intră având fiecare o jucărie pe care le așează lângă sac)* te vor ajuta cu jucăriile. Bun venit spiridușelor și spiridușilor! Noi mergem să ne odihnim nițel, lăsăm totul în seama voastră. *(moșul și Bunătate se retrag)*

Spiriduș 1: Cred că moșul abia așteaptă să plece. Va merge ca în fiecare an, la toți copiii?

Spiriduș 2: Ei la toți copiii! La o mică parte!

Spiriduș 3: Cum la o mică parte? Păi eu am făcut lista cu toți copiii și am pregătit pentru fiecare jucăria visată!

Spiriduș 4: Sper că nu ai greșit lista ca și anul trecut! Vă mai amintiți? Ai trimis unei fetițe o păpușă dolofană și ea dorea o păpușă Barbie!

Spiriduș 3: Nu a fost vina mea, producătorul lui Barbie a trimis marfa prea târziu. O să primească păpușa anul acesta!

Spiriduș 5: Fetița aceea trebuia să se mulțumească cu ce a primit! Să nu îi mai trimitem nimic! Copii răi și nerecunoscători!

Spiriduș 6: Așa e! Și eu cred că moșul nu ar trebui să meargă pe la toți copiii!

Spiriduș 7: Nu se poate! După atâtea mii de ani să se schimbe obiceiul?

Spiriduș 8: Da! Copii răi și neascultători, de ce să merite jucării?

Spiriduș 1: Nu e adevărat! Nu există copii răi! Toți copiii sunt buni!

Spiriduș 2: Și atunci, dacă-i așa, de ce se comportă urât? De ce distrug jucăriile?

Spiriduș 3: Din curiozitate! Vor să le afle secretul. Cine strică acum o jucărie mășinuță, când se va face mare va construi o mașină adevărată!

Spiriduș 5: Dar cu învățatul cum e ? Unii copii învață și alții nu. De ce nu învață toți?

Spiriduș 4: Toți învață după puterile lor, numai că unii sunt mai puțin îndemânatici și se descurcă maiiii... mai încet cu cartea. Dar fiecare copil are partea lui bună!

Spiriduș 6: Măi să fie, mi-ați înduișat inima!

Spiriduș 7: Nu vom tăia pe nimeni de pe listă! Moșul e cel care hotărăște!

Spiriduș 8: M-ați convins și pe mine! Toți copiii sunt buni și merită câte o jucărie. Anul acesta! Că dacă mă mai supără vreunul, la anul îl șterg de pe listă și gata!

(intră în scenă moșul și Bunătate în straie de Moș Crăciun)

Bunătate : Hai fraților , că se face târziu și copii îl așteaptă pe Moș Crăciun !

Spiriduș 1: Pachetele sunt aranjate și sania pregătită de drum!

Moșul (către Bunătate): Dragul meu e timpul să-ți urez drum bun! Sunt convins că vei face treabă bună!

Bunătate: Dorința ta, e poruncă pentru mine! *(se îmbrățișează și Bunătate ia sacul și pleacă)*

Spiridușii: Drum buuuuun!

Povestitorul : Așa cum ați înțeles, Bunătate a devenit Moș Crăciun și cutreieră lumea cu alaiul său nemaivăzut, cu clinchete de clopoței la sania fermecată. Așteptați-l!

(copiii vor intra în scenă și vor susține un recital de colinde, apoi vor primi cadourile de la Moș Crăciun)